

ULUG'BEK
MIRSHAYEV

MAKTAB REPERTUARI

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

Mirshayev Ulug‘bek Muzafarovich

MAKTAB REPERTUARI

*Respublika oliy o‘quv yurtlari bakalavriatining 5111100 - “Musika
ta‘limi” yo‘nalishi talabalari uchun o‘quv qo‘llanma*

**“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2021**

UO'K 78(075.3)

85.3ya72

M 17

Mirshatev, U.

Maktab repertuari [Matn] : o'quv qo'llanma / U.M. Mirshayevv. -Buxoro: OOO "Sadridin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti. 2021. -180 b.

KBK 85.3ya72

Ushbu o'quv qo'llanma 5111100 – Musiqa ta'limi bakalavriat ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan. Qo'llanmada talabalarga qo'shiqchilik san'ati bo'yicha bilim berish, ularning ijrochilik mahoratini rivojlantirish, qo'shiqlarni o'quvchilarga o'rgatish uslublariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, talabalarni amaliy faoliyatga tayyorlash, bo'lg'usi musiqa madaniyati o'qituvchisi egallashi zarur bo'lgan bilim, malaka va ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiluvchi materiallar DTS talablari asosida taqdim etilgan.

Mas'ul muharrir:

Baxrom Madrimov – BuxDU San'atshunoslik fakulteti dekani, professor, p.f.n.

Taqrizchilar:

Said Bolta-Zoda Saidiy – NavDPI “Musiqa ta'limi” kafedrası professori, s.f.n., O'zbekiston Kompozitorlari va bastakorlari uyushmasi a'zosi, kompozitor, Xalqaro “Antiquye World” ilmiy Akademiyasi akademigi;

Davron Ruziyev – BuxDU “Musiqa ta'limi ” kafedrası dotsenti, p.f.n.

Annotatsiya

“Maktab repertuari” nomli o'quv qo'llanmada talabalarga qo'shiqchilik san'ati bo'yicha bilim berish, ularning ijrochilik mahoratini rivojlantirish, qo'shiqlarni o'quvchilarga o'rgatish uslublariga alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, qo'llanmada Maktab repertuari fanining o'ziga xos xususiyatlari, musiqa madaniyati darslarini tashkil etishda maktab repertuarining roli, maktab repertuarining ta'limiy va tarbiyaviy imkoniyatlari, fanning o'quvchilarga musiqa savodxonligini uqtirishdagi ahamiyati, maktab repertuarini o'quvchilarga o'rgatish metodikasi, sinfdan tashqari ishlarda maktab repertuaridan foydalanish, turli tadbirlarda maktab repertuari qo'shiqlarini kuylash, kompozitor va bastakorlar ijodida maktab repertuarining shakllanganligi haqidagi ma'lumotlar yoritilgan.

Ushbu qo'llanmada qo'yilgan QR-kodlar orqali talabalar to'g'ridan-to'g'ri qo'shiq va kuylarni eshitish, ularga jo'r bo'lish va o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa talabalarning AKTdan foydalanish malakasini rivojlantirib, fanga bo'lgan qiziqishini yanada orttiradi.

**O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining
2021 yil 18-avgustdagi 356-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan.
Ro'yxatga olish raqami 356-90.**

ISBN 978-9943-7563-2-8

Учебное пособие предназначено для студентов бакалавриата по специальности 5111100 - Музыкальное образование. Пособие ориентировано на обучение студентов искусству пения, развитие их исполнительских навыков и обучение учащихся методам исполнения песен. А также, даны материалы для подготовки учащихся к практической деятельности, формирования знаний, навыков и умений, которыми должен обладать будущий учитель музыки. Материалы соответствуют с требованиями ГОС.

Главный редактор:

Бахрам Мадримов – декан факультета Искусствоведение БухГУ, профессор, к.п.н.

Рецензенты:

Саид Болта-Зода Саидий – профессор кафедры “Музыкальное образование” НавГПИ, к.и.н., Член Союза композиторов Республики Узбекистан, академик Международной Академии наук “Antique World”;

Даврон Рузиев – доцент кафедры “Музыкальное образование” БухГУ, к.п.н.

The textbook is intended for undergraduate students in the specialty 5111100 - Music education. The manual is focused on teaching students the art of singing, developing their performing skills and teaching students how to perform songs. And also, materials are given to prepare students for practical activities, the formation of knowledge, skills and abilities that a future music teacher should have. The materials comply with the requirements of the State Standardization Committee. of the SES.

Chief editor:

Bakhran Madrimov – Dean of the Faculty of Art History of Bukhara State University, professor, candidate of pedagogical sciences.

Reviewers:

Said Bolta-Zoda Saidiy – Navai Pedagogical Institute, Candidate of Arts, Professor of the Department of “Music Education”. Member of the Union of Composers of Uzbekistan academician of the International Academy of Sciences “Antique World”;

Davron Ruziyev – assistant professor, Department of Music Education, Bukhara State University, candidate of pedagogical sciences.

Аннотация

Учебное пособие «Школьный репертуар» ориентировано на обучение учащихся пению, улучшение их исполнительских навыков и обучение учащихся методам исполнения песен. В частности, в пособии освещены специфика школьного репертуара, роль школьного репертуара в организации уроков музыки, образовательный и воспитательный потенциал школьного репертуара, значение предмета Школьный репертуар в обучении музыкальной грамоте, использование школьного репертуара во внеклассной деятельности, исполнение репертуара школьных песен на различных мероприятиях, формирование школьного репертуара в произведениях композиторов.

С помощью QR-кодов, представленных в учебном пособии, учащиеся имеют возможность напрямую слушать, петь и разучивать песни и мелодии. Это развивает у студентов навыки использования ИКТ и повышает интерес к предмету.

Annotation

The School Repertoire textbook is focused on teaching students how to sing, improving their performing skills and teaching students how to sing songs. In particular, the manual covers the specifics of the school repertoire, the role of the school repertoire in organizing music lessons, the educational and upbringing potential of the school repertoire, the importance of the subject school repertoire in the works of composers.

Using the QR codes provided in the tutorial, students can directly listen to, sing, and learn songs and melodies. This develops students' ICT skills and increases interest in the subject.

PEDAGOGIK ANNOTATSIYA

O'quv fani: "Maktab repertuari".

O'quv qo'llanma nomi: "Maktab repertuari".

Ishirokchilar: Musiqa ta'limi yo'nalishi III bosqich talabalari.

Mazkur o'quv qo'llanma: 5111100 – Maktab repertuari fani o'quv mashg'ulotlarida 1-7 sinf maktab dasturidagi asarlarni chuqur va mukammal o'rganish, milliy xalq kuylarini yuksak badiiy did bilan ijro etish malakalarini takomillashtirishga alohida e'tibor beriladi. O'quv mashg'ulotlari jarayonida ta'limning tarbiya bilan uyg'unligiga erishish maqsadida talabalar yuksak axloqiylik, milliy ong, milliy tuyg'u, milliy iftixor, Vatanni sevish va uni ardoqlash hislarini tarbiyalab borish ham asosiy vazifalardan hisoblanadi.

Maktab repertuari fanining vazifalari quyidagilardan iborat:

- musiqiy xotirani, diqqatni, kuyning musiqiy tovushlarini farqlash va yodda saqlash
- qobiliyatini o'stirish;
- badiiy va musiqiy didni rivojlantirish, obrazli tasavvurni va fikr doirasini kengaytirish;
- Oddiy musiqiy atamalarni bilish va amalda qo'llash;
- Musiqa savodiga oid mashqlarni bajarish;
- Tinglash malakalarini rivojlantirish;
- Tinglash jarayonida ijro etilgan cholg'ularni farqlash;
- Kuy va qo'shiqlarni ijro etish;
- O'zbek va jahon kompozitorlari asarlarini ijro etish.
- Maksimal musiqiya repertuarini metodik ijrochilik tomonidan o'zlashtirib olish jarayonida musiqiy fikr yuritish, musiqiy ijodkorlik, musiqani idrok etish, tasavvur qilish, mustaqillik qobiliyatlarini o'stirish;

- Maksimal musiqiya repertuarini o'rganish jarayonida bo'lajak musiqiya o'qituvchisi malakasini shakllantirish;

- Musiqiy-pedagogik jihatdan musiqiya repertuarini o'rganish jarayonida bo'lajak musiqiya madaniyati fani o'qituvchisining umumiy, musiqaviy va professional madaniyatini shakllantirish;

- Umumiy o'rta ta'lim maktablarida musiqiya darslari: musiqiya tinglash, jamoa bo'lib kuylash faoliyati turlari bo'yicha olib boriladigan maktab repertuarini bilish:

- Musiqiya tinglash faoliyatida o'quvchilar o'zbek xalq musiqasi, o'zbek bastakorlari va jahon kompozitorlarining musiqaviy asarlaridan namunalarni ijro etish;

- Jamoa bo'lib kuylash faoliyatida o'quvchilarning vokal-jamoa malakalarini rivojlantirish olish. 1-7 sinfgacha bo'lgan kuylash faoliyatidagi maktab repertuarini ijro etish olish.

Talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablardan iborat.

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- maktab repertuarining musiqiya madaniyati shakllanishidagi o'rni;
- musiqiya tinglash faoliyatida o'quvchilar o'zbek xalq musiqasi, o'zbek bastakorlari va jahon kompozitorlarining musiqiya asarlaridan namunalarni;

- Jamoa bo'lib kuylash faoliyatida o'quvchilarning vokal-jamoa malakalarini rivojlantirish olish. 1-7 sinfgacha bo'lgan kuylash faoliyatidagi maktab repertuarini ijro etish haqida **tasavvur va bilimga ega bo'lishi**;

- musiqiya repertuarini "Musiqa madaniyati" dasturining ixtisoslik talablari, musiqiya ta'limi va tarbiyasining maqsad va vazifalari bilan bog'liq holda o'rgatish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni egallash;

Musiqa madaniyati o'qituvchisi faoliyatida maktab o'quvchilarining musiqiy ta'limi mazmunining **quyidagi asosiy komponentini**:

- musiqiya san'ati asarlarini o'zlashtirish jarayonida amalga oshirish malakasi; maktab repertuarining vokal-xor va musiqiya tinglash asarlari ustida ishlashning mazmuni, o'ziga xosliklarini bilish;

- musiqiya madaniyati darslarida musiqiya repertuarini o'rganish va uni yetkazish bo'yicha

musiqa madaniyati o'qituvchisining tayyorlanishi va o'z-o'zini tayyorlash metod, usullarini egallash;

- maktab repertuarini ijrochilik tomonidan egallash, uni musiqa darslari va sinfdan tashqari ishlarda o'rganish bo'yicha bilim, malaka va ko'nikmalarga ega bo'lish;

- maktab repertuari mazmunini ***bilishi, ko'nikmalariga ega bo'lishi.***

- musiqa darslarining barcha shakllarini amalda qo'llash;

- maktab repertuari bilan ishlashning namoyish usuli va metodlari (namoyish qilish, bezaklash, ko'rsatib berishlar, ovozlar taxlilini) bilish va ularni qo'llay olish;

- musiqa ijodiyoti bilan shug'ullanish usul va metodlarini (transpozitsiya, notaga qarab o'qish, tinglab o'rganish) o'qituvchining musiqa darsidagi usul va metodlari sifatida egallash;

- o'quvchilarning kuylash faoliyatini bir bo'g'inli (qisqa) va kombinatsiyali (uyg'un) boshqarishning usul va metodlarini qo'llay bilish;

- musiqa madaniyati o'qituvchisining ish uslubi sifatida jur bo'la olish ko'nikma va malakalarini egallash;

- maktab repertuari musiqa asarlarini kompozitorning g'oyasi, uslubini hisobga olib, o'z talqini bilan uyg'unlikda bir butun, yorqin ta'sirchan obraz yaratib ijro etish malaka va ko'nikmalarini egallash;

- sinfdan tashqari musiqa ishlarida foydalanish uchun (dasturdan tashqari shunga o'xshash va boshqa) yangi musiqiy materiallarni tanlash va musiqa madaniyati darslarini mazmuniga kiritish;

- dars va sinfdan tashqari musiqa mashg'ulotlarining ishlanmalarini tayyorlashda musiqa materiallarini tanlash va tayyorlashda mustaqillik va ijodkorlikni namoyon eta olish;

- maktab repertuariga kirgan musiqa asarlarini o'rgatish ***malakasiga ega bo'lishi kerak***

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev o‘z nutqlarida - *“Biz o‘z oldimizga mamlakatimizda Uchinchi Renessans poydevorini barpo etishdek ulug‘ maqsadni qo‘ygan ekanmiz, buning uchun yangi Xorazmiylar, Beruniylar, Ibn Sinolar, Ulug‘beklar, Navoiy va Boburlarni tarbiyalab beradigan muhit va sharoitlarni yaratishimiz kerak”*. Bunda, avvalo, ta‘lim va tarbiyani rivojlantirish, sog‘lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy ettirish milliy g‘oyamizning asosiy ustunlari bo‘lib xizmat qilishi lozim. Ushbu maqsad yo‘lida yoshlarimiz o‘z oldiga katta marralarni qo‘yib, ularga erishishlari uchun keng imkoniyatlar yaratish va har tomonlama ko‘mak berish – barchamiz uchun eng ustuvor vazifa bo‘lishi zarur. Shundagina farzandlarimiz xalqimizning asriy orzu-umidlarini ro‘yobga chiqaradigan buyuk va qudratli kuchga aylanadi. Shu maqsadda *“Yangi O‘zbekiston – maktab ostonasidan, ta‘lim-tarbiya tizimidan boshlanadi”*, degan g‘oya asosida keng ko‘lamli islohotlarni amalga oshiramiz”¹ degan fikrlari ta‘limning sifatli va samarali tashkil etilishini, ayniqsa, boshlang‘ich sinflardan boshlab o‘quvchilarni mustaqil fikrlaydigan, yuksak intellektual va ma‘naviy salohiyatga ega shaxs sifatida tarbiyalash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi. Yosh avlodni ajdodlarimiz an‘analari, qadriyatlari va madaniyati asosida tarbiyalash, ularda ma‘naviy-axloqiy fazilatlarini shakllantirishda milliy-musiqiy merosimiz, xususan, xalq qo‘shiqlari alohida o‘rin tutadi.

O‘sib kelayotgan yosh avlodga zamonamiz talablariga mos ta‘lim-tarbiya berish, xususan, umumiy o‘rta ta‘lim maktablarida o‘qitiladigan har bir fan, sinfdan tashqari o‘tkazilib turiladigan har bir tadbirning mazmun-mohiyatidan kelib chiqqan holda o‘quvchilarni ma‘naviy-axloqiy shakllantirish vositasi sifatida foydalanish o‘ta muhim va dolzarb masaladir. Chunki mamlakatimizning kelajagi, xalqning taqdiri aynan ana shu yoshlarning hayotga qay darajada shakllanib, tayyor bo‘lib borishi va ularning qay darajada egallagan ma‘naviy-mafkuraviy barkamolligiga bog‘liqdir.

Yosh avlodning musiqiy iste‘dodi va madaniyatini yuksaltirish muhim vazifalardan hisoblanadi. Shu maqsadda mamlakatimizning har bir shahar va tumanida musiqa va san‘at maktablarining faoliyat ko‘rsatishi keng yo‘lga qo‘yildi. O‘z navbatida, musiqa va san‘at maktablarining faoliyat ko‘rsatishi bolalarning milliy qadriyatlarimizga to‘g‘ri munosabatni shakllantirishni nazarda tutadi. Ikkinchi tomondan qaraganda, bunday imkoniyatlarning yaratilishi, nafaqat bolalarda kuy-qo‘shiqqa, san‘atga muhabbat uyg‘otib, ularda ijrochilik kabi bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantiradi, balki musiqa san‘ati asosida o‘quvchi shaxsining ma‘naviy, axloqiy madaniyatini, milliy g‘urur va vatanparvarlik tarbiyasini ham amalga oshiradi.

Oliy ta‘lim tizimida maktab repertuari fanini o‘qitilishidan maqsadi - musiqiy ta‘lim yo‘nalishi talabalarini bo‘lajak musiqa madaniyati fani o‘qituvchisi sifatida ularni amaliy faoliyatiga tayyorlashdir. Shuningdek, bo‘lajak musiqa madaniyati fani o‘qituvchisiga maktab o‘quvchilarning ma‘naviy, badiiy, axloqiy madaniyatini shakllantirish, musiqa tinglash, vokal-xor malakalarini rivojlantirish bo‘yicha turli shakl va usullarini o‘rgatishdan iborat.

Maktab repertuari ta‘lim-tarbiya jarayonida o‘qituvchining o‘quvchilar bilan ishlashi, madaniy, tarbiyaviy, g‘oyaviy tashkilotchilikdagi roli, istedodi, qobilyatlari va ishtiyoqlarinihg mavjud bo‘lishini talab etadi.

¹ Mirziyoyev Sh.M. Xalq so‘zi gazetasi 2020 yil 30 dekabr 276-son, 2-bet

I BO'LIM. NAZARIY QISM

Maktab repertuari fanining o'ziga xos xususiyatlari

Ma'lumki, musiqa odamlarning his-tuyg'ulari va fikrlariga, ularning didlari va qarashlariga aktiv ta'sir ko'rsatish qobiliyatiga ega. Maktab repertuari fani tarkibidagi qo'shiqlar vositasi bilan tarbiyalash shunday aniq maqsadni ko'zlab ta'sir ko'rsatadiki, bu o'quvchining ichki dunyosini boyitishga, uning xarakteri, dunyoqarashini shakllantirishga, unda yaxshi didni tarbiyalashga yordam beradi.

Musiqa vositalari bilan tarbiyalashning asosiy quroli Maktab repertuari fani tarkibidagi o'rganilayotgan qo'shiq va kuylardir. Repertuardagi kuy va qo'shiqlarning emosional ta'siri o'quvchilarning yuksak ma'naviy fazilatlarini shakllantirish vositasi ekanligi barchaga ma'lum.

Musiqiy-estetik tarbiya faqat o'quvchilarning musiqiy didini va qobiliyatini shakllantirishdangina iborat bo'lmasligi kerak. Har qanday estetik tarbiyaning maqsadi insonni umumiy rivojlantirishdan iborat bo'lmog'i darkor. Boshqacha qilib aytganda, u har bir shaxsning faqat estetik rivojlanishigagina xizmat qilgani uchun emas, balki musiqa yordamida butun ma'naviy dunyoni shakllantirgani uchun estetik tarbiya deb ataladi. Musiqiy-estetik tarbiya musiqachini emas, balki insonni tarbiyalashdir.

Buyuk pedagog V.A.Suxomlinskiy ham shunday fikrda edi. U "Musiqa tarbiyasi – musiqachini emas, birinchi navbatda insonni, shaxsni tarbiyalashdir"² deb hisoblar edi.

Shunday ekan "Maktab repertuari" fani tarkibidagi kuy va qo'shiqlar o'quvchilarga tabiatning betakrorligini, axloqiy munosabatlarni, faqat atrofdagi go'zallikni emas, balki uning o'zidagi olijanob va yuksak fazilatlar hamda go'zal narsalar to'g'risidagi tasavvurini ham uyg'otadi.

Musiqa madaniyati darslarini tashkil etish va o'tkazishda maktab repertuarining roli

Musiqa - madaniy hayotimizda keng o'rin tutgan, inson shaxsini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadigan san'at turidir. Har bir insonni ma'naviy shakllanishida oilani, maktabni, jamiyatni ahamiyati katta. Chunki, insonni insoniylik xususiyatlari jamiyatda tarkib topadi. Yosh avlodni kamolot sari yetaklashda tarbiyani ko'plab omillari qatori musiqa tarbiyasi alohida o'rin tutadi. Musiqa tarbiyasi nafosat tarbiyasining asosiy va murakkab qirralaridan biri bo'lib, insonni atrofdagi go'zal manzarani to'g'ri idrok etishga va qadrlashga o'rgatadi. Musiqa inson ruhiyatiga kuchli ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'lib, uni nafosat olamiga olib kirish va axloqiy g'oyaviy tarbiyalashning muhim vositasidir. Musiqa insonni yuksak did bilan qurollantiradi va unga ma'naviy ozuqa beradi.

Musiqa madaniyati darslarini tashkil etishda "Maktab repertuari" fanining ahamiyati katta. Repertuar tanlashda o'quvchilarning yoshini, ularning fiziologik xususiyatlarini, tanlangan qo'shiqlarning o'quvchilar tomonidan idrok eta olishi darajasi va uni kuylab berish qobiliyatlarini inobatga olish juda muhim hisoblanadi. Buning uchun musiqa o'qituvchisi pedagogika, psixologiya, boialar fiziologiyasi, musiqa o'qitish va metodikasi, maktab repertuari hamda umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini puxta o'zlashtirgan bo'lishi kerak. Musiqa o'qituvchisi o'z kasbiga va bolalarga mehr qo'ygan, yuksak madaniyatli, keng dunyoqarashga ega bo'lgan shaxs bo'lishi lozim. Maktab repertuaridagi kuy va qo'shiqlar bola qalbiga tez yo'l topa olishi, uning ruhiyatga ijobiy ta'sir ko'rsatishi, yaxshi xulq va odob, mehr-oqibat, sabr-toqat, kattalarga hurmat fazilatlarini musiqa orqali tarkib topishi muhim ahamiyat kasb etadi. Oilada farzandni qo'shiq aytishga, soz chalishga o'rgatish ota-ona orzusi hisoblangan. Bola musiqa bilan ona allasi orqali tanishib, musiqadan umrbod ozuqa oladi. Chunki bola hali yurishni, so'zlashni bilmay turib, musiqani eshitib, turli qo'l harakatlari bilan musiqaga munosabatini bildiradi. Katta bo'lib maktab ostonasiga qadam qo'yishi bilan uning dunyoqarashi

² Suxomlinskiy V.A. Tanlangan asarlar Moskva 1979, t.I, 74-bet

o'zgarib boshlaydi. Maktabda o'qitiladigan turli fanlar qatori Maktab repertuaridan ham saboq oladi. Shunga ko'ra maktab repertuari fani o'quvchilarni sof qalb egasi, yuksak ma'naviyatli, go'zallikni his eta oladigan inson bolib yetishiga xizmat qiladi.

Ma'lunki, mamlakatimizning kelajak ravnaqi va rivojlanishi salohiyatli yoshlarimizning bilimi va ma'naviyatiga bog'liqdir. Shuning uchun biz farzandlarimizning nafaqat bilimi va intellektual salohiyati balki, kiyinish madaniyati, ma'naviy qiyofasi va musiqaviy-estetik tarbiyasining kamol topishiga ham katta e'tibor qaratishimiz kerak.

Maktab repertuari fanining asosiy maqsad va vazifalari ham o'quvchilarni, yosh avlodni barkamol inson qilib voyaga yetkazish, musiqiy asarlarning badiiy-g'oyaviy mazmuni vositasida axloqiy-estetik ruhda tarbiyalash, kasb-hunarga yo'naltirish, mehnatga muhabbat, Vatanga muhabbat, kattalarga hurmat tuyg'ularini shakllantirishdan iboratdir.

Maktab repertuarini o'rgatish metodikasi

Maktab repertuarini o'quvchilarga o'rgatishda ularning musiqani idrok etish qobiliyatining serqirraligi muhim ahamiyat kasb etadi. Musiqiy idrok - musiqiy mashg'ulotlarda amalga oshiriladigan barcha faoliyat turlari, ayniqsa, musiqa tinglash faoliyatining asosini tashkil etadi. Chunki musiqiy tovush balandligi, uning ritmik suratini tinglamay, tasavvur hosil qilib bo'lmaydi, ikkinchi tomondan esa uni kuylash ancha murakkab bo'ladi. Shunga ko'ra musiqa tinglash orqali asarni mazmun-mohiyatini tushunib olish oson kechmaydi, chunki har bir musiqiy asarning o'ziga xos xarakteri, ritmik tuzilmasi, xarakteri mavjud. Bularning barchasi musiqaning ifoda vositalari orqali aks ettiriladi va doimiy rivojlanish harakatida bo'lib boradi. Shuning uchun musiqa tinglash jarayoniga alohida e'tibor bilan yondashib musiqa asari haqida ma'lumotlarni to'plash kerak. Musiqa tinglash faoliyatini har qanday musiqiy jarayonda, jumladan, qo'shiq kuylash, ritmik harakatlar bajarish, musiqiy cholg'ularda jo'r bo'lish, musiqa savodi jarayonlarida ham o'rganish mumkin. «Musiqani sevish uchun, avvalambor, uni tinglay olish kerak...» - degan kompozitor D. Shostakovich.

Musiqani eshitish va tinglashni o'rgatish 1-sinf o'qituvchisi oldiga bir qator vazifalarni qo'yadi. O'qituvchi, avvalambor, musiqani boshqa san'at turlaridan farqi nimadalgini tushuntirib bermog'i lozim. Musiqani his qilish, anglash, tushunish uchun uni tinglay olish muhimligini uqtirib turishi kerak. O'quvchilar musiqa tinglash jarayonida musiqaning ifoda vositalari - kuy harakati, ritmik surati, registrlarning ifodaviylik ahamiyati, sur'at, dinamika, lad buyoqlari (major va minor) va boshqalarni bilishlari kerak.

Musiqa madaniyati darslarida qo'yilgan asosiy metodik talab, olingan musiqiy bilimni bevosita amalda qo'shiq kuylash, musiqa tinglash faoliyatlarida qo'llashdan iboratdir. Dasturdagi qo'shiqlar repertuari har bir sinf uchun alohida berilgan. Qo'shiqni o'rgatishdan oldin har xil ovoz sozlash mashqlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

O'quvchilarga o'rgatiladigan qo'shiqlar repertuari murakkabligiga qarab 2-3 soat o'rgatiladi. Berilgan mavzularni oson o'zlashtirish uchun qo'shiqni ifodali ijro etib borish, mavzu asosida rasmlar chizish, ularni tahlil qilish, texnik vositalardan foydalanish, qo'shiqni magnitafonda tinglash, tarqatma materiallar va yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish talab etiladi. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini qo'shiq kuylaganda ovoz apparatlariga ziyon yetmaslik uchun ularning ovoz diapazonlarini o'qituvchi yaxshi bilishi kerak.

Birinchi sinfdanoq³ o'quvchilar notaga qarab kuylash malakalarini egallashlari juda zarur. Buning uchun kuylanayotgan kuyning harakatini notaga qarab kuzatib borish lozim. Avvalambor, o'quvchilarga oson bo'lgan kichik musiqiy lavhalar berib boriladi. Notaga qarab kuylash uchun ular nota tizimini yaxshi bilishlari va ularni nota chizig'idan bemalol topa olishlari muhimdir. Notaga qarab kuylash yaxshi samara berishi uchun o'quvchilarga tanish bo'lgan, avval ko'ylangan yoki tinglangan kuyni berish ularni kuy harakatini kuzatishlarida qulaylik tug'diradi. Kuylashdan oldin kuyning o'lchovi, unda qanday cho'zimdagi notalar (butun, yarim, chorak, nimchorak..) ishtirok etganligi, kuyning sur'ati, tonalligi aniqlanadi.

³ G.M. Sharipova, D.F. Asamova, Z.L. Xodjayeva. Musiqa o'qitish nazariyasi metodikasi va maktab repertuari. O'quv qo'llanma. Toshkent 2014 yil.

Keyin shu tonallikda ovoz sozlash mashqlarini bajarish kerak. Shu tariqa bu usul vositasida o'quvchilar ovozini tonallikka moslashish imkoni hosil qilinadi. Mashqlar ijrosidagi tonalliklarning turg'un va noturg'un bosqichlar aniqlanadi va kuylanadi. Darslikda berilgan mashqlardan tashqari turli ko'rgazmali qurollardan foydalanish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shunda ko'rgazmali qurollardan biri - musiqiy kuy yozilgan plakatlar yaxshi natija beradi. Plakat hammaga ko'rinadigan joyga osib qo'yilishi maqsadga muvofiq. O'qituvchi boshchiligida o'quvchilar kuyning barcha notalarini baravariga kuylaydilar. Keyin o'qituvchi qo'shiqni ohangi va o'lchovi bilan kuylab ko'rsatadi, o'quvchilar esa notaga qarab kuzatib turadilar. So'ngra hamma birgalikda notaga qarab qo'shiq matnini kuylaydilar va bir vaqtni o'zida past chapak chalish orqali ritmni boshqarib turadilar.

Jamoa bo'lib kuylash - o'quvchilarni musiqa san'atiga faol jalb etishning eng ommaviy shaklidir. Har bir sog'lom o'quvchi kuylash imkoniyatiga ega bo'ladi. Kuylash o'quvchi uchun estetik ehtiyoj, hissiyot va kayfiyatni ifodalashning eng tabiiy va qulay vositasidir. O'quvchi qo'shiq ijro etar ekan, unda his-hayajon, zavq-shavq, ko'tarinki kayfiyat, quvnoqlik, harakatchanlik kabi ijobiy tuyg'ular hosil bo'ladi.

Ma'lumki, qo'shiqda ikkita estetik vosita - musiqa va badiiy so'z birlashadi. Shuning uchun tajribali o'qituvchi qo'l ostida jamoa bo'lib kuylash - o'quvchilarni musiqiy-estetik tarbiyalashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi. Qo'shiq kuylash faoliyati o'quvchilarda melodik, garmonik eshitish, lad hissini, sof intonasiyada kuylash malakalarini hamda musiqiy qobiliyatini rivjlantiradi. Ijro jarayonida ovozi va musiqiy eshituvi turlicha bo'lgan o'quvchilar jamoa bo'lib birlashadilar. Ular o'zining va o'rtoqlarining ijrolarini kuzatadilar, birgalikda kuylashdan bahramand bo'ladilar. Ularda diqqat, kuzatuvchanlik, intizom va boshqa tarbiyaviy xususiyatlar shakllanadi. 3-4-sinf o'quvchilarida kuylash jarayonida o'quvchilarning ovoz apparati yanada yaxshi rivojlanadi, nafasleri chuqurlashadi, qon aylanishi yaxshilanadi, qomatleri tekislanadi, bir so'z bilan aytganda ham ma'naviy, ham axloqiy, ham estetik, ham jismonan rivojlanadilar, tarbiyalanadilar.

Maktab repertuari faninig ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyati

Maktab repertuari dasturida berilgan qo'shiqlar repertuari tuzilishiga ko'ra ilmiylik xususiyatiga, zamonaviy, mumtoz, o'quvchilar yoshiga, ovoz diapazoniga mos asarlar bo'lib mazmunan tarbiyaviy, ta'limiy, rivojlantiruvchi xarakterga ega. Ya'ni, bu qo'shiqlar mazmuniga Ona - Vatanga muhabbat, milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimizga hurmat tuyg'ulari aks ettirilgan. Masalan: «Diyor madhi» N.Norxo'jaev musiqasi, «Oy vatanim» Sh.Yormatov musiqasi, «Sog'lom avlod qo'shig'i» Sh. Yormatov musiqasi, «Biz askarmiz» N. Norxo'jaev musiqasi, «Nisholda» D.Omonullaeva musiqasi, «Qadim Turon» N.Norxo'jaev musiqasi, «Aziz ustozlar» To'lqin she'ri, S.Boboev musiqasi, «O'zbekimdan aylanay» D.A'zamova she'ri, G'.Qo'chqorova musiqasi kabi qo'shiqlar shular jumlasidandir. Masalan, «Oy bo'lamiz toy bolamiz» (X.Rahimov musiqasi, S.Barnoev she'ri) qo'shig'i. Ushbu asarda o'quvchilarning kelajakda Amir Temur bobolaridek botir, qo'rqmas, jasur bo'lishlari haqida kuylanadi. Yigitlar Alpomishdek qizlar Barchindek zukko, bilimdon bo'lib voyaga yetishlari, ona vatanga mehr muhabbatli, sodiq, mard o'g'lon bo'lib xizmat qilishlari haqida madh etiladi. Bu qo'shiq kuplet shaklida, Fa major tonalligida yozilgan. Qo'shiq raqs xarakterida, tez sur'atda ijro etiladi. Qo'shiqlar komil insonni tarbiyalashda uning qobiliyatini, didini o'stirishda musiqaga muhabbat tuyg'ularini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Maktab repertuari va musiqiy savodxonlik

Notaga qarab kuylashda dirijorlik qilish, kuyning ritmidan chiqib ketmaslikka, metr hissini rivojlantirishga, notalar uzunligini to'g'ri sanashga yordam beradi. Solfedjio malakalarini egallash o'quvchilarning musiqiy savodxonlikni o'stirishda, ularning amaliy ishida katta ahamiyatga egadir. Solfedjio asosan notanish bo'lgan kuylarni birinchi galdanoq notaga qarab kuylashni nazarda tutadi. Notanish kuyni notaga qarab kuylash uchun yozilgan kuyning ohangini fikran tasavvur qila oladigan bo'lishi lozim. Shuning uchun ham musiqiy savodxonlikni o'stirish

va musiqa tajribasiga yetarli darajada ega bo'lishlik uzoq vaqtni va muntazam ravishda mehnat qilishni taqozo etadi. Bunga musiqa savodini o'stirish musiqa adabiyotlari bilan tanishish, vokal-xor malakalarini egallash jarayonlarida erishiladi. O'quvchilar asta-sekin musiqiy nutqning balandligi, ladi, metroritmik xususiyatlarini tushuna boshlaydilar, shuningdek ularda musiqiy idrok, musiqiy tafakkur, musiqiy xotira, musiqiy hissiyotlar paydo bo'la boshlaydi. O'qituvchi o'quvchilarga solfedjio malakasini egallash bo'yicha mashg'ulotlarni 1-sinfdan boshlasada, 5-6-sinflardagina ko'zlagan maqsadga erisha oladi.

Musiqiy-nazariy bilimlarni o'zlashtirish jarayonida notanish qo'shiq kuyini notaga qarab ijro etish uchun quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi: O'qituvchi doskada nota misollarini yozadi. Keyin o'qituvchining savollari va o'quvchilarning javoblari asosida qo'shiq kuyi tahlil qilinadi. Tahlil qilish o'quvchilar avval egallagan musiqiy-nazariy bilimlari, ularning yoshiga mos ravishda o'tkaziladi. O'quvchilar tushunmagan elementlarni o'qituvchi tushuntirib beradi va o'quvchilar diqqatini asosiy mavzuga qaratadi. Tahlil qilish jarayonida quyidagilar aniqlanadi:

1. Asar tonalligi, ladi;
2. Asarning o'lchovi;
3. Asarda uchraydigan dinamik belgilar;
4. Kuyning ritmik tuzilishi (notalar cho'zimi, pauzalar, asarning qaysi hissidan boshlanishi va hokazo);

5. Asardagi jumlar, nafas olish uchun qulay bo'lgan taktlar.

Ana shundan keyin solfedjioga, ya'ni nutqlashga o'tish mumkin. Boshlang'ich sinflarda solfedjio uchun mashqlar asosan Do major tonalligida beriladi. Chunki bu tonlik eng oson va kuylash uchun qulaydir. Solfedjiolash uchun mashqlarni solfedjio darsliklaridan topish mumkin. Bunday darsliklarda oson misollardan boshlab murakkab mashqlargacha mavjud bo'lib, u yerda o'quvchilarning yoshi va o'zlashtirish darajalari hisobga olingan bo'ladi. O'quvchilar sinfdan-sinfga o'tganlari sari ularga beriladigan mashqlar ham tonligi, o'lchovi, ladi va boshqa xususiyatlari jihatidan murakkablashib boradi. Ayrim hollarda mashqlar ritmi tez bo'ladi. Bunday hollarda o'qituvchi mashqlarni avval sekin tempda boshlab keyin sekin-asta tezlashtirib borishi kerak. Agar o'qituvchida metronom bo'lsa, u holda u bemaol ko'zlagan tempga erishishi mumkin. Musiqiy asarni avval mo'tadil tempda kuylash kuyni yaxshiroq eshitish, to'g'ri sanash, nafasni to'g'ri olish, aniq dirijorlik qilish imkonini beradi. Solfedjio uchun mashqlar tanlashda o'qituvchi o'quvchilarning ovoz diapazonini, nafas olish malakalarini hisobga olishi lozim. Nutqlashda baqirmasdan, ovozni zo'riqtirmasdan, har jumlaning oxirida nafas olib mayin ovoz bilan kuylashni o'qituvchi nazorat qilib turmog'i darkor. Solfedjio mashqlari 1- sinfnig ikkinchi yarmidan boshlanib 7-sinfnig oxirigacha davom etadi. O'quvchilarni kuylashga o'rgatishda, ularni solfedjio malakasini egallashlariga erishish katta ahamiyat kasb etadi. Bu jarayon o'quvchilarning musiqiy saviyasini oshirishdagi yetakchi omillardandir.

Sinfdan tashqari ishlarda maktab repertuaridan foydalanish

Musiqiy faoliyatning ommaviy shakllari iloji boricha o'quvchilarni ko'proq ommaviy tarzda jalb etishni taqozo etadi. Bular ashula bayrami, musiqa haftaligi, san'at bayramlari, bayram kunlariga bag'ishlangan konsertlar, ijodiy uchrashuvlar, teatr va konsertlarga borish, madaniy sayohatlar, turli tanlovlar, ma'ruza-konsertlar va boshqalardan iboratdir. Ammo, shu xildagi faoliyatlarning har biriga o'quvchilarni oldindan tayyorlab tashkil etish kerak. Maqtabdan tashqari musiqiy-estetik faoliyatlarni yuksak badiiy darajada tashkil etilib, amalga oshirilishi chinakam badiiy-musiqiy bayram ruhini kasb etishi lozim. Buning uchun tadbirning aniq shakli, konsert, kecha, uchrashuv va boshqalarni aniq tarzda oldindan e'lon qilish, zarur chora-tadbirlar rejasini tuzish lozim.

Musiqa tarbiyasining mazkur shaklida o'quvchilar musiqa o'quvini tekshiruvdan o'tkazilmay erkin ishtirok ettiriladi. Bularda musiqa tarbiyasi epizodik tarzda kechadi. Bunda faqat o'quvchilarda qiziqish uyg'otilsa bas. Ommaviy musiqa mashg'ulotlari o'quvchilarning musiqaviy dunyoqarashi, badiiy saviyasi, bilim doirasi va badiiy didini shakllantirish uchun muhimdir. Bularning ko'pchiligida maktabning keng jamoatchiligi, ota-onalar va turli

vakillarning qatnashuvi katta tarbiyaviy ahamiyatga molikdir.

Ommaviy musiqa mashg'ulotlarining har biri aniq ishlab chiqilgan reja asosida amalga oshirilishi lozim. Bunda har bir mashg'ulot turiga qarab uning asosiy maqsadi, xususiyati, repertuar mazmuni, maktab imkoniyatlari va boshqalar aniq hisobga olinadi. O'qituvchi boshchiligida ularni tayyorlab amalga oshirilishida sinf rahbarlari, tashkilotchilarning faol qatnashuvi va maktabning tarbiyaviy ishlar bo'yicha direktor muovini rahbarligi ostida o'tishi lozim.

Mazkur mashg'ulotlarni o'tkazishda musiqa o'qituvchisi avvaldan musiqa darslarida bolalarga uning maqsadi va mazmuni haqida ma'lumot berib, o'quvchilarni tayyorlab boradi. Masalan, opera spektaklini ko'rishga borishdan oldin, mazkur operaning yozilishi tarixi, muallifi, syujeti va personajlari, musiqasi va obrazlar xarakteri bilan bolalarni tanishtirib borish shart. Agar ma'ruza-konsert o'tkazilsa, mazkur mavzu qaysi bolalar yoshiga mosligini aniqlab, o'quvchilarni tashkil etish lozim.

Tadbirlarda maktab repertuarini kuylash

Darsdan tashqari tashkil etiladigan turli tadbirlarda faol ishtirok etish uchun o'quvchilarni muntazam ravishda tayyorlab borish kerak. Buning uchun o'quvchilarni musiqa madaniyati darslarida ijrochilik mahoratini takomillashtirib borish va ularni o'zaro uyg'unlashishini mustahkamlashda ba'zan «Sinf sahnasiga» chiqib kuylatish yaxshi natija beradi. Qo'shiqni to'liq o'rganib bo'lgandan so'ng 2-3 darsdan so'ng yoki chorak oxirida «Dars konsert» o'tkazish tavsiya etiladi. Sahnaga chiqish sinfdagilar orasida o'z o'rnini topish, kuylaganda bir-birini his qilish va o'z joyiga borib o'tirish kabi sahna madaniyatiga qat'iy amal qilish, o'quvchilarni o'zaro munosabatiga va xulqiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. «Sahnada» kuylash o'quvchilarning repertuaridagi qo'shiqlarni qay darajada o'rganib olganlarini anglash, asarning ayrim jumllarini mustahkamlab olishga va qo'shiqni tantanali sharoitda namoyish qilish imkonini beradi. «Sinf konserti» o'quvchilarga cheksiz quvonch baxsh etadi. Darsni sifatli va qiziqarli olib borish uchun noan'anaviy dars shakllarini musiqiy viktorinalarning ahamiyati katta. Bunda o'quvchilar bilan turli mazmunli o'yinlar o'tkazish yaxshi natija beradi.

Kompozitor va bastakor ijodida maktab repertuari

Maktab o'quvchilari ijrosi uchun mo'ljallangan asarlar aniqlik, oydinlik va musiqiy obrazlarning hammabopligi, oddiy shakl va mazmuniga ega. O'quvchilar ijro etishi uchun mo'ljallangan qo'shiqlarda ular ovozing yosh xususiyatlari, uning uncha katta bo'lmagan diapazoni, ijro etish uchun maksimal darajadagi qulaylikka erishish, qo'shiq matnining soddaligi, yorqinligi va yuqori badiiyligini hisobga olinishi kerak. Kompozitorlik ijodi tobora takomillashib borayotgan bir davrda maktab o'quvchilari uchun yangidan-yangi ajoyib qo'shiqlar paydo bo'lmoqda. O'zbekiston kompozitorlarining bolalar uchun qo'shiq ijodkorligida mualliflar birinchi navbatda bolalar qo'shiq folkloriga asoslanganlar, xalq bolalar qo'shiqlarini qayta ishlaganlar. O'zlarining original asarlarida ular bolalar qo'shiqlarini takomillashtirish borasida muayyan yutuqlarga erishdilar. Bolalar uchun birinchi "30 ashula" qo'shiqlar to'plami 1935 yilda nashr etilgandan so'ng O'zbekiston kompozitorlarining bolalar uchun mualliflik qo'shiqlar to'plamlari asta-sekin chiqa boshladi. 1939 yilda Ilyos Akbarovning "Bolalar ashulasi" mualliflik to'plami, 1940 yilda Boris Nadejdinning "Yosh bolalar uchun qo'shiqlar", 1942 yilda Toshkentda bolalarni badiiy tarbiyalash markaziy uyi tashabbusi bilan "Bolalar uchun qo'shiqlar" to'plami nashr yuzini ko'rdi. Keyinchalik qator to'plamlar nashr etildi: 1948 yilda I.Akbarov tuzgan "Bolalar ashulasi", 1950 yilda B.Nadejdin tahriri ostida "Bolalar qo'shiqlari", 1951 yilda G.Goncharova tuzgan "Boshlang'ich maktabda musiqa" o'quv qollanmasi, 1954 yilda "Yoshlik qo'shig'i" va 1955 yilda B.Nadejdin tuzgan "Bolalar ashulasi", 1955 yilda "Kichkintoylar musiqasi" va 1956 yilda "Quvnoq qo'shiqlar" (tuzuvchi I.Akbarov), 1959 yilda "Biz kuylaymiz" (tuzuvchi S.Karseva) to'plamlari nashr etildi. Ushbu to'plamlarga T.Sodiqov, M.Ashrafiy, M.Burhonov, K.Abdullayev, D.Zokirova, G'.Qodirov, B.Gienko, I.Hamroyev, D.Soatqulov, Ik.Akbarov, II.Akbarov, S.Boboyev, F.Nazarov, A.Muhamedov kabi o'zbek

kompozitorlarining bolalar uchun yozgan qo‘shiqlari kiritildi. Bunga maxsus tashkil etilgan bayramlar, festivallar, tanlovlar, konsertlar katta yordam berdi⁴ “Qo‘shiq bayrami”, “Bolalar musiqasi haftaligi”, “San‘at bayrami” kabi shodiyonalar va boshqalar shular jumlasidandir. O‘zbekiston kompozitorlari uyushmasi bolalar musiqasi sho‘basida bolalar qo‘shiqlarini targ‘ib qilish ishlari faollashdi. Respublika radio va televideniyesida maxsus eshittirishlar, ko‘rsatuvlar, dasturlar tayyorlanib, namoyish etila boshlandi. Kompozitorlar bolalar uchun ajoyib she‘rlar yaratuvchi Sh.Sa‘dulla, N.Narzullayev, A.Obidjonov, G‘.G‘ulom, A.Rahmat, I.Muslim, P.Mo‘min, Q.Muhammadiy, Z.Diyor, Mirtemir, T.Tola. N.Orifjonov. O‘. Rashid. H.Qayumov, Q.Hikmat va boshqa shoirlar bilan ijodiy aloqalar o‘rnatdilar. Bolalar qo‘shiqlari sohasida faol ish olib borgan kompozitorlar qatoriga S.Hayitboyev, T.Toshmatov, S.Varelas, A.Berlin, S.Abramova, Y.Shvarts. Sh.Yormatov, K.Kenjayevev, N. Norxojayevev, A.Mansurov, H.Rahimov, R.Abdullayev, F.Alimov, D. Omonullayeva, X. Hasanova kabi bir qator iqtidorli mualliflar kelib qo‘shildilar. Hozirgi kunda bolalar qo‘shiqlari sohasida ajoyib zamonaviy kompozitorlar faol mehnat qilishmoqda. Bolalar uchun yaratilgan qator yorqin va sevimli qo‘shiqlar ularning qalamiga mansub. Mana ulardan ayrimlari. N.Norxo‘jayevning A.Rahmat so‘ziga “Navro‘zim - sho‘x sozim”, P.Mo‘min so‘ziga “Cham andagi gullarmiz”, “Yaxshi bola”, N.Orifjonov so‘ziga “Hakkalar”, F.Alimovning P.Mo‘min so‘ziga “Oppoq qandim ”, “Chaqqon bola”, A.Mansurovning A.Obidjon so‘ziga “Kim epchil-u kim chaqqon?”, H.Qayumov so‘ziga “Muzqaymoq”, A. Mansurov so‘ziga “Ohanglarda ertaklar”, D.Omonullayevaning Y.Sujoin so‘ziga “Buvijonim”, P.Mo‘min so‘ziga “Vatanjonim, Vatanim!”, X.Hasanovaning I.Jiyanov so‘ziga “O‘zbekiston - jannat”, “Vatanim”, “Hayot” kabi qo‘shiqlaridir.

Zamonaviy muallifarning qo‘shiqlari yuqori darajadagi professionalligi, obrazlarining jo‘shqinligi, ritmning harakatchanligi, raqsboqliqi, musiqaning rang-barangligi va shaklning tugalligi bilan ajralib turadi. Ularda zamonaviy hayotning sur‘ati va darajasi o‘z aksini topgan. Yangi o‘quv dasturlari, darsliklar, o‘quv qo‘llanmalari, qo‘shiqlar to‘plamlari ana shu zamonaviy qo‘shiq materiallariga asoslanib tuziladi. Bolalar qo‘shiqlarini rivojlantirishga O‘zbekiston bastakorlari uyushmasi, O‘zbekiston davlat konservatoriyasi, “Bulbulcha” bolalar ashula va raqs ansambli va uning rahbari, O‘zbekiston xalq artisti Shermet Yormatov, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi Nodira Qurbonova rahbarligidagi “Tomosha” bolalar folklor studiyasi, respublikamizda keng tanilgan “Sevinch” vokal guruhining badiiy rahbari O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi Saodat Muzaffarovalar katta hissa qo‘shib kelmoqda. Bolalar musiqasiga bag‘ishlangan “O‘zbekiston - Vatanim manim”, “Bolalar qo‘shig‘i”, “San‘at g‘unchalari”, O‘zbekiston davlat konservatoriyasida “Bolalar musiqa festivali” va boshqa turli xil tanlov va festivallar, konsert dasturlari, “Qo‘shiq sehri”, “Qo‘shig‘im - jon qo‘shig‘im!”, “Birgalikda kuylaylik”, “Akademik cholg‘ular va estrada ijrochiligi” singari bolalar musiqa va san‘at maktablari tarbiyalanuvchilari orasida o‘tkaziladigan tanlovlar yosh avlod kamolotiga hissa qo‘shmoqda.

Shunday qilib, O‘zbekiston kompozitorlarining bolalar uchun yaratgan qo‘shiqlari ko‘p sonli tinglovchilar auditoriyasini qamrab oigan. Ijodkorlar esa davlat tomonidan yuksak g‘amxo‘rlikka ega⁵. Bu qo‘shiqlar respublikamiz va undan tashqarida ham hammaga ma‘lum. Bugungi kunda bir guruh iqtidorli bolalarimiz o‘zbek kompozitorlari asarlarini jahonning turli mamlakatlarida ijro etib, sovrinli o‘rinlarni egallab kelmoqdalar. Ayniqsa, aytadigan bo‘lsak, Fransiya, Germaniya, Italiya, Rossiya, Bolgariya, Ukraina, Qozog‘iston kabi davlatlardan granprilarni qo‘lga kiritib qaytmoqdalar. Bolalar qo‘shiqlari ijrochiligining keng, ommaviy xususiyati o‘zbek kompozitorlari, shoirlari, pedagoglari hamda bolalar musiqa jamoalari rahbarlarining ishini faollashtirmoqda. Bolalarni qo‘shiq kuylashga o‘rgatishning yangidan-yangi shakl va uslublari bugun hayotga keng tatbiq qilinmoqda. Shu munosabat bilan bolalar qo‘shiqlarini qabul qilish va tushunib yetishda keng tinglovchilar auditoriyasining tayyorgarlik darajasi musiqa san‘atining boshqa janrlarini qabul qilishga nisbatan ancha yuqori.

⁴U. Mirzahmedov. Keling birga kuylaymiz. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. Tafakkur qanoti. Toshkent 2017 yil. 244-260 b.

⁵G.M. Sharipova. Musiqa va uni o‘qitish metodikasi. O‘quv qo‘llanma Turon-iqbol. Toshkent 2006 yil.159-180b.

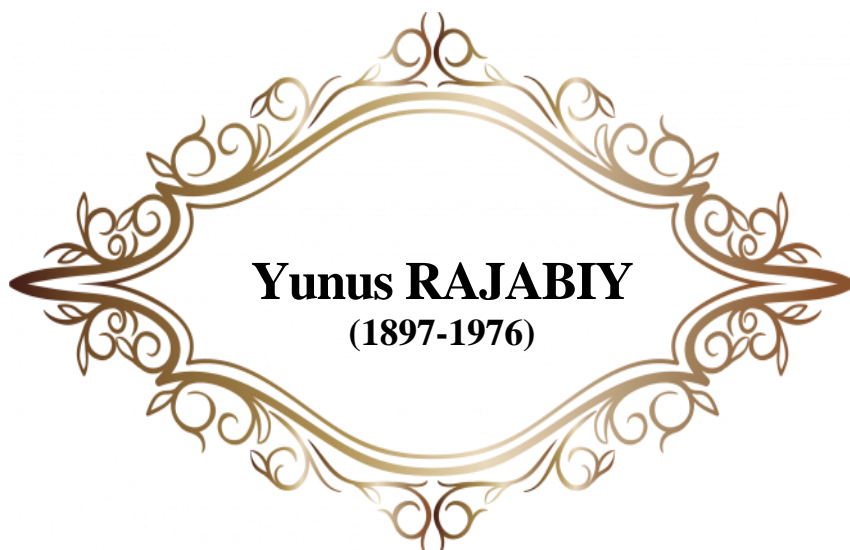
O‘zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi musiqasining muallifi, O‘zbekiston xalq artisti, Hamza va Berdaq nomidagi Davlat mukofotlari sovrindori Mutal (Mutavakkil) Burhonov hayoti va ijodiy faoliyati zamonaviy o‘zbek professional musiqa san’atining rivojlanish tarixi bilan chambarchas bog‘liqdir.

Mutal Burhonov 1916 yil 5-mayda Buxoro shahrida tug‘ildi. Bolaligidan musiqa qiziqdi va mehr qo‘ydi. Bolalik davrida oldin eski diniy maktabda, so‘ngra yangi maktablarda o‘qidi. Tanbur chalishni avval amakisidan, so‘ngra Ota G‘iyos Abdug‘anidan o‘rgandi. 1928-1932- yillarda Samarqandda O‘zbekiston musiqa va xoreografiya institutida ta‘lim oldi. O‘qishni bitirgach, 1932-1935 - yillarda Toshkentda Hamza va Dushanbeda A. Loxutiy nomidagi drama teatrlarida sozanda va musiqa rahbari lavozimlarida ishladi, musiqa bastalashga intildi. 1935 yilda Moskva konservatoriyasi qoshida ochilgan «O‘zbek opera studiyasi»da tahsil oldi. 1938 yilda Moskva konservatoriyasida professor S. N. Vasilenko sinfida o‘qishni davom ettirdi. Ikkinchi jahon urushi boshlanishi bilan ko‘ngillilar armiyasi safida Moskva shahri himoyasiga otlandi. 1942 yili qattiq betob bo‘lib, Toshkentga qaytib davolandi, ijod bilan shug‘ullandi. 1946 yildan o‘qishini davom ettirib, 1949 yili Moskva konservatoriyasi kompozitorlik fakultetini muvaffaqiyatli tugalladi. U talabalik davridayoq ilk ijodini atoqli shoir A. Loxutiy she‘rlariga bastalagan «Ey bulbul» romansi va «Buti nozaninam» (Mening go‘zalim) qo‘shig‘idan boshladi.

Mutal Burhonov «Maftuningman», «Samolyotlar qo‘nolmaydi», «Surayyo», «Boy ila xizmatchi», «Abu Ali ibn Sino» kinofilmlariga qo‘shiqlar yozdi. U birinchilardan bo‘lib romans janrini respublikamiz musiqiy hayotiga joriy etdi. Ulug‘ shoir Alisher Navoiy g‘azallariga bastalagan «Tabassum qilmading» va Hofiz g‘azaliga yakkaxon va simfonik orkestr uchun «Namedonam chi nom dorad» (Ismingni bilmayman) romans-poemasi alohida o‘rin tutadi. Yakkaxon, xor va simfonik orkestr uchun «Gullagay O‘zbekiston» kantatasi, «Bahor qo‘shiqlari» vokal-simfonik poemasi, «Oq oltin» vals-qo‘shiq poemasini yaratdi.

Alisher Navoiyning 525 yilik yubileyiga bag‘ishlab Abdulla Oripov bilan hamkorlikda «Alisher Navoiyga qasida» vokal-simfonik poemasini yaratdi. M. Burhonov birinchilardan bo‘lib, o‘zbek, tojik, uyg‘ur, afg‘on va eron xalq qo‘shiqlarini: «Go‘zal qizga», «Sari ko‘hi baland», «Guli gandum», «Bibigul» asarlarini xor uchun moslashtirdi. «Alisher Navoiy», «Hikmat», «Oygul va Baxtiyor» spektakllari uchun musiqalar yaratdi. Bolalar xori uchun «Vatan bizga mehribon», «Buxoroyi sharif», «Ochil paxtajon», «Ey ulug‘ ustoz» kabi qo‘shiq-laiga kuy bastaladi. Yakkaxon xor va simfoniya orkestr uchun besh qismli «Abadiy xotira» nomli «Rekviyem» yaratgan. Bu asar qatag‘on yillarda qurbon bo‘lgan o‘zbek xalqining ulug‘ farzandlari xotirasiga bag‘ishlangan.

Kompozitor Mutal Burhonov O‘zbekiston musiqa madaniyati rivojlanishida buyuk xizmatlari uchun O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan san‘at arbobi, O‘zbekiston xalq artisti faxriy unvonlariga sazavor bo‘ldi. «Mehnat shuhrati» medali, O‘zbekiston, Tojikiston va Belarus hukumatlari faxriy yorliqlari bilan mukofotlandi.

Yunus RAJABIY

(1897-1976)

O'zbekiston xalq artisti, Respublika Davlat mukofoti sovrindori, sozanda, hoflz va bastakor, akademik Yunus Rajabiy ko'p qirrali ijodiy faoliyati bilan, o'zbek musiqasi tarixida yorqin iz qoldirdi.

Yunus Rajabiy Toshkent shahrida 1897 yilning 5- yanvarida oddiy bog'bon oilasida tug'ildi. Bolaligidanoq xonanda-yu, sozandalar davrasida o'sdi. Bir soz bo'lsa, chalsam deb orzu qilardi. Kunlarning birida taxtaga ot yolini tortib, bir soz yasab chalib yurdi. Buni ko'rgan akasi unga kichkina do'mbira keltirib berdi. Yana boshqa akasi dutor keltirib berdi. Hofizlardan eshitgan kuylarni dutorda mashq qila boshladi. Akasi Rixsi Rajabiy tanburchi edi, uni yoniga borib olib, dutorda jo'r bo'ladigan bo'ldi. Mashhur hofiz Mulla To'ychi Toshmuhamedov va san'atkor Shora- him Shoumarovlardan maqom hamda xalq qo'shiqlarini o'igana boshladi. O'tkir shirali ovozi bilan iste'dodli xonanda sifatida «Qaro ko'zim», «Giry», «Eshvoy» ashulalari bilan o'z mux- lislariga ega edi.

1918 yilda Toshkentda «Turkiston xalq konservatoriyasi» tashkil topdi. 1919 yilda shu o'quv yurtiga qabul qilindi. 1922 yilda Shorahim Shoumarov bilan biigalikda Alisher Navoiyning «Farhod va Shirin» dostoni asosida musiqali drama yaratdi. 1923 yilda o'qishni tugatib, Samarqanddagi O'zbek bilim yurti qoshida ochilgan musiqi maktabiga muallim qilib yuborildi. 1925—1926 yillarda Samarqand musiqali drama teatrida musiqi rahbari bo'lib ishladi. «Abdulfayzxon» «Yorqinoy», «Padarkush» dramalariga musiqi bastaladi. 1934 yilda Moskvadagi malaka oshirish kursida, so'ngra Toshkent konservatoriyasining tayyorlov kursida Imomjon Ikromov bilan birgalikda saboq oldi. 1937 yilda Moskvada o'tgan birinchi O'zbekiston san'ati va adabiyoti dekadasida «Yolg'iz» katta ashula, «Endi sendek» va «Hammamiz» kuylari asosida uch qismdan iborat suitalar yaratib, oltin soat bilan mukofotlandi.

1939 yilda O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi unvoni va «Shavkatli mehnati uchun» medali bilan taqdirlandi. 1945 yil 9-mayda urush tugagandan so'ng, Yunus Rajabiy Radio ansambliga rahbar qihb tayinlandi. 1958 yilda unga maqomchilar ansambliga rahbarlik qilish topshirildi. Shu davrda xalq musiqi merosining durdonalarini notaga yoza boshladi. 1955 yilda «O'zbek xalq musiqasi»ning birinchi tomi nashrdan chiqdi. Keyinchalik 1960—1970 yillarda «Shashmaqom- » ning olti tomligi chop etildi.

Yunus Rajabiy teatr uchun «Rustam» musiqali dramasini, «Avaz», «Qasos» pyesalarini, «Muqanna», «Farhod va Shirin», «Alisher Navoiy Astrobodda», «O'g'il uylantirish» musiqali dramalarini yaratdi. «Xolisxon», «Shohsanam» musiqali dramalari sahna yuzini ko'rdi.

U samarqandlik Hofiz Hoji Abdulaziz Abdurasulovning qo'l ostida ashula aytish va xalq cholg'u asboblarning barcha turlarini chalishni o'rgandi.

Yunus Rajabiy O'zbekiston musiqi madaniyatini rivojlantirishda ulkan xizmatlari uchun qator orden va medallar bilan taqdirlandi. O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi, O'zbekiston xalq artisti faxriy unvonlari berildi. 1966 yili O'zbekiston Fanlar Akademiyasiga a'zo bo'lib saylanib, akademik unvoniga sazovor bo'ldi.

Muxtor Ashrafiy, O‘zbekiston xalq artisti, Xalqaro va Respublika mukofotlari sovrindori, kompozitor, dirijor, muallim, yirik jamoat arbobi.

Muxtor Ashrafiy 1912 yil 11-iyunda Buxoroda tug‘ildi, juda yoshligidan boshlab musiqa qiziqdi. Ashrafiy bolaligida madrasada, so‘ngra yangi tipdagi boshlang‘ich maktabda ta‘lim oldi. 1924 yilda musiqa texnikumida va Maorif institutida o‘qidi.

1928 yilda Samarqanddagi O‘zbek musiqa va xoreografiya institutiga o‘qishga kirdi. Mana shu yillarda uning dastlabki ijodiy ishlari — bir ovozli xorlar va qo‘shiqlari yaratilgan edi. 1929 yilda u Sh. Ramazonov va T. Sodiqov bilan birgalikda «Sadrash» marshini yaratdi va o‘zi talabalar simfonik orkestriga dirijorlik qildi.

1930 yilda Muxtor Ashrafiy O‘zbek Davlat musiqali drama teatrining bosh dirijori qilib tayinlandi. 1934—1937-yillar davomida u Moskva konservatoriyasi qoshidagi opera studiyasida taniqli bastakor N. Vasilenkodan musiqa ijodi nazariyasi bo‘yicha ta‘lim oldi. 1937 yilda Moskvada bo‘lib o‘tgan O‘zbek san‘ati dekadasiga dirijor qilib tayinlandi. Toshkentga qaytib kelgach, o‘zbek opera va balet teatrining bosh dirijori va badiiy rahbari lavozimiga tayinlandi.

1939 yil Muxtor Ashrafiy S. Vasilenko bilan birga «Bo‘ron» operasini yozdi (K. Yashin librettosi), oradan bir yil o‘tgandan keyin esa, bu ikkala bastakorning boshqa bir asari — «Ulug‘ kanal» operasi yaratildi (K. Yashin va M. Rahmonov librettosi). Ulug‘ vatan urushi yillarida Muxtor Ashrafiy «Jangga boraman», «Qasam», «Sevgilimga salom», «Jangda botir bo‘l» kabi vatanparvarlik ruhidagi qo‘shiqlar, «Turon», «Ulug‘ kanal» va «Sherali» asarlaridagi ayrim nomerlar asosida skripka bilan fortepiano uchun kichik pyesalar yaratdi.

1958 yil fevral oyida Toshkentda Ashrafiyning «Dilorom» operasi (K. Yashin va M. Muhammadov librettosi) sahnaga qo‘ yildi. So‘ngra 1962 yilda uning boshqa bir operasi — «Shoir qalbi» (Izzat Sulton librettosi) yaratildi. M. Ashrafiy 1964 yilda B. Baigi pyesasi asosida «Mirzo Izzat Hindistonda» sahna asarini yozdi. 1963—1964 yillarda Sadridin Ayniy xotirasiga bag‘ishlab «Temur Malik» simfonik poema ropsodiyasini, «Bayram uverturasi»ni, «Sadoqat» (Habibiy she‘ri), «Ajoyib tun» (Ya. Qurbon she‘ri) va «Ko‘zlari ofatijon» (T. To‘la she‘ri) qo‘shiqlarini yozdi.

Bastakor 1965—1970 yillar mobaynida «Sevgi tumori» baletini, «Dilorom» va «Shoir qalbi» operalari musiqalari asosida simfonik orkestr uchun ikkita suita yozdi.

1964 – 1966 yillarda yangi tashkil topgan Samarqand opera va balet teatri direktori, badiiy rahbari va bosh dirijori, 1966 – 1971 yillarda Alisher Navoiy nomidagi Akademik katta opera va balet teatri badiiy rahbari va bosh dirijori, 1971 yildan umrining oxirigacha Toshkent Davlat konservatoriyasi rektori vazifalarini bajardi. M. Ashrafiy O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist, O‘zbekiston xalq artisti faxriy unvonlariga sazovor bo‘lgan. U «Shuhrat» ordeni, ikki marta Davlat mukofoti, Hamza nomidagi respublika Davlat mukofoti, J. Nera nomidagi Hindiston Davlat mukofoti, Jamol Abdul Nosir nomidagi Misr Davlat mukofoti sovrindori.

O‘zbekiston xalq artisti, bastakor va sozanda Muhammadjon Mirzayev ajoyib qo‘shiq, ashula va kuylari bilan el-yurt hurmat-e‘tiboriga sazovor bo‘ldi. Uning yaratgan asarlari hayotni, sevgi-muhabbatni, vafo va sadoqatni, mardlik va jasoratni aks ettiradi.

Muhammadjon Mirzayev 1913 yil 13-avgustda Toshkent shahrida ishchi oilasida tug‘ildi. 1920 yildan umumta‘lim maktabida o‘qidi. 1932 yilda Toshkent To‘qimachilik kombinatiga ishga kirdi va bo‘sh vaqtlarida Temir yo‘lchilar klubida tashkil etilgan havaskorlik to‘garagiga qatnab, mandolina chalishni o‘rgandi. 1936 yili O‘zbek filarmoniyasi qoshida To‘xtasin Jalilov rahbarligida tashkil topgan «O‘zbek xalq cholg‘ulari ansambli» ga ishga qabul qilindi. Bu yerda M. Mirzayevga rubobchi Yusuf Oxun qashqar rubobida kuylar chalishni o‘rgatdi. Yosh sozanda tez orada ansamblda ishtirok etish bilan birga, musiqa ijrochiligi va ijodkorligi sirlarini o‘rgandi hamda hayotiy maktabni shu ansamblda o‘tadi.

1943 yili «Farhod GES»i qurilishi munosabati bilan ishchilarga madaniy xizmat qilish maqsadida boshqarma qoshida «Musiqali drama teatri» tashkil topdi. O‘zbekiston San‘at Bosh boshqarmasi Muhammadjon Mirzayevni ushbu teatrga musiqa rahbari lavozimiga tayinladi. Uning mustaqil bastakorlik faoliyati shu jamoada boshlandi. Sozanda va bastakor Muhammadjon Mirzayev zamonaviy mavzularda yangi-yangi jozibali qo‘shiq va raqslarni yaratdi va ansambl ijro repertuarini boyitdi.

1948 yili Toshkent Davlat konservatoriyasida «O‘zbek xalq cholg‘ulari» kafedrasida tashkil topdi. Bu dargohga M. Mirzayev birinchi talabalar qatorida o‘qishga kirdi va 1953 yili bitirdi. Shu yildan boshlab to umrining oxirigacha filarmoniya qoshidagi «Musiqali bo‘limi» da rubobchi - yakkanavoz vazifasida ishlab, xalqimizga xizmat qildi. Uning ijrochilik mahoratiga barcha tan berdi, yuqori malakali ijrochilik san‘atini sevimli o‘g‘li Shavkat Mirzayevga meros qilib qoldirdi. U 1950—1980 yillarda o‘z ustida ko‘p ishladi, tinimsiz ijodiy mehnat qildi. Uning ashula va yallalari O‘zbekiston xalq hofizi Ma‘murjon Uzoqov ijrosida ilk bor yangradi, jumladan, «Qachon bo‘lg‘ay», «Sho‘xi jononim mening», «Yor istab», «Yo‘lingda», «Ko‘zlaring», «Surating», «Yolg‘iz», «Yana», «Shaydo bo‘libman», «Zor etding», «Parvoz etib ket».

U 300 dan ortiq kuy va qo‘shiqlar, yalla va raqslar kuylarini yaratdi. Bulardan: «Bahor vals», «Dildor I va II», «Intizor etma», «Gulnoz», «Ey gul», «Uch dugona», «Ko‘zlarimga ziyo ayla», «Chavandoz qizlar», «Assalom, kelin salom», «Toshkent nahori», «Dil kuylasin», «Go‘zal vatanim», «Marg‘ilon qizlari», «Shodlik» kabi kuylari keng qanot yozdi. Shuni aytish joizki, Moskvada o‘tkazilgan «O‘zbekiston adabiyoti va san‘ati» dekadalarida, «Katta Farg‘ona kanali», «Farhod GES», «Kattaqo‘rg‘on suv ombori», «Toshkent kanali» kabi yirik qurilishlarda ijrochiligi va bastakorligi bilan faol qatnashdi.

O‘zbekiston musiqa madaniyatining rivojlanishidagi ulkan xizmatlari uchun orden va medallar bilan taqdirlandi. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist, O‘zbekiston xalq artisti faxriy unvonlari bilan mukofotlandi.

O‘zbekiston xalq artisti, sozanda, dirijor, murabbiy, jamoat arbobi, kompozitor Doni Zokirov ajoyib qo‘shiq, romans, musiqali drama, balet, simfonik va xalq cholg‘ulari orkestri uchun bastalagan musiqiy asarlari bilan o‘zbek musiqa madaniyatini boyitdi.

Doni Zokirov 1914 yil 28-dekabrda Samarqand shahrida tug‘ildi. U bolaligidan musiqa qiziqdi. 1926 yil o‘rta ta‘lim maktabiga o‘qishga bordi va maktabdagi musiqa to‘garagiga qatnashdi. Nay, dutor, g‘ijjak chalishga qiziqdi. Mashhur san‘atkor Muhiddin Mavlonovdan o‘zbek va tojik xalq merosini va ijrochilik sirlarini o‘rgandi. 1929 yilda Samarqanddagi N. N. Mironov rahbarligidagi musiqa va xoreografiya ilmiy tadqiqot institutiga o‘qishga kirdi. 1929 - 1935 yillari Respublika musiqali drama teatrida sozanda bo‘lib ishladi. Mazkur teatni tashkil qilgan ulug‘ san‘atkor Muhiddin Qoriyoqubov, Tamaraxo- nim, Usta Olim Komilovlardan saboq oldi va birga ishladi. 1936 yilda Toshkentda O‘zbekiston Davlat filarmoniyasi ochildi va shu ansamblga konsertmeyster lavozimiga ishga taklif qilindi, keyinchalik musiqa rahbari bo‘lib tayinlandi. 1940—1948 yillari Muqimiy nomidagi musiqali drama teatrida, so‘ngra O‘zbekiston Davlat radioeshittirish qo‘mitasi qoshidagi o‘zbek xalq cholg‘u asboblari orkestrida dirijor bo‘lib ishladi. 1940—1942 yillari Toshkent Davlat konservatoriyasining tayyorlov kursida o‘qidi, lekin urush tufayli o‘qishni 1953 yili bitirdi. O‘zbek ashula va raqs ansamblida badiiy rahbar bo‘lib faoliyat ko‘rsata boshladi. 1957 yili O‘zbekiston radioeshittirish qo‘mitasi qoshida O‘zbek xalq cholg‘u asboblari orkestriga bosh dirijor va badiiy rahbar lavozimiga tayinlandi.

1934 yilda birinchi yirik ijodi Z. Fatxulinning «G‘unchalar» pyesasi uchun bastalagan musiqasidir. D. Zokirov musiqali sahna asarlar yaratishga katta e‘tibor berdi. «So‘nmas chiroqlar», «Dalada bayram», «Vatan qirg‘oqlari», «Yoshlikda bergan ko‘ngil», «Hayot mash‘ali», «Mening jannatim», «Shahzoda va yetim qiz» musiqali dramalarini yaratdi.

Alisher Navoiy nomidagi opera va balet teatri sahnasida «Oynisa» baleti, «Zaynab va Omon» operasi tomoshabinlarga havola etildi. Alisher Navoiy g‘azallariga bastalagan «Ko‘rmadim», «Ey sabo», «Bo‘lmasa», «Ayb etmangiz», Turob to‘la she‘riga «Bulbul» nomli romanslari simfonik orkestr jo‘rligida mashhur bo‘lib ketdi. Yuzdan ortiq ashula, ommaviy xor qo‘shiqlarini yaratdi. Bularga «O‘zbekistonim», «Tinchlik qo‘shig‘i», «Paxtakor diyor», «Hayot gulshani» kabilar misol bo‘la oladi. O‘zbek mumtoz musiqa namunalari qayta ishlab, o‘zbek xalq cholg‘ulari orkestri, yakka cholg‘ular va orkestriga moslashtirdi. Bular orkestr uchun: «Yovoyi Choigoh», «Fig‘on», «Qaytarma», «Cho‘li Iroq», «Farg‘onacha», «Savti navo», «Mirzadavlat», «Nasrullovi», «Tasnifi dugoh», «Ufori navo», «Rajabiy», «Jazoir». Bolalar uchun «Sayohat — rohat» «Kungaboqar», «Oppoq otim», «Kapalak va handalak», «Bog‘da pishdi, uzumlar», «Yangi yilim — yaxshi yilim», «Kitob mening do‘stimsan», «Ko‘ylagim», «Bolalar vals», «Baxtiyorlar qo‘shig‘i», «Olma» qo‘shiqlariga kuy bastaladi.

Doni Zokirov O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist, O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan san‘at arbobi, O‘zbekiston xalq artisti faxriy unvonlariga sazovor bo‘ldi. Orden, medallar va faxriy yorliqlar bilan mukofotlandi

O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi, dotsent, kompozitor G'ofur Qodirov ijodi, o'qituvchilik va jamoat faoliyati bilan o'zbek musiqasi tarixida yorqin iz qoldirdi. U yaratgan jozibali qo'shiqlar, simfonik va sahna musiqasi, ayniqsa, bolalar uchun yaratgan asarlari zamonaviy musiqa san'atimizni boyitdi.

G'ofur Qodirov 1917 yil 1-fevralda Toshkent shahrida bog'bon-dehqon oilasida tug'ildi. Yetti yoshidan mahalladagi eski maktabda o'qidi. 1928 yili 54- umumta'lim maktabining 6-sinfini bitirdi. 1933 yilda O'rta Osiyo san'at maktabiga o'qishga kirib, 1936 yil bitirdi. Ta'lim olgan yillarida badiiy havaskorlik to'garaklari, xor jamoasiga qatnashdi va o'zbek xalq cholg'ulari ansamblida dutor va tanbur chertishni o'rgandi. 1936 yili u Toshkent Davlat To'qimachilik institutiga o'qishga kirdi. Mazkur institutning badiiy havaskorlik xori bilan 1937 yilda o'tkazilgan olimpiadada ishtirok etdi. Shundan keyin G'ofur Qodirov musiqa bilan jiddiy shug'ullanishga qaror qildi. O'sha yili uning musiqa qobihyatini sezgan kompozitor Nikolay Mironov maslahati bilan Toshkent Davlat konservatoriyasining tayyorlov bo'limiga o'qishga kirdi 1940 yil kompozitorlik mutaxassisligi va cholg'ulashtirish bo'yicha ta'hm olib, 1945 yil konservatoriyani muvaffaqiyath bitirdi. O'sha yili Hamza nomidagi Toshkent Davlat bilim yurtiga musiqa nazariyasidan dars berishga yo'llanma bilan yuborildi. 1959-yih u cholg'ulashtirishdan dars berishga konservatoriyaga taklif qihndi va 1969-yih dotsent ilmiy unvoniga sazovor bo'ldi.

1971-1975 yillarda O'zbekiston Bastakorlar uyushmasi xay'atining mas'ul kotibi lavozimida ishladi. yillar davomida G'. Qodirov pedagogik va jamoatchilik faoliyatining birhgida ijod qihb, turh shakl va janrlarda fortepiano uchun pyesalar: «Rondo», «Raqs», «Suita», «Sonata», «Preludiya va opera», violonchel va fortepiano hamda klarnet va fortepiano uchun pyesalar, torh kvartet, simfonik orkestr uchun «Marsh», «Suita», «Simfoniyyetta», fortepiano jo'rlihgida Navoiy g'azallari asosida «G'azal» romansi, «Mard yigit» qo'shig'i kabi asarlarni yaratdi. Bolalar teatrlarida sahna yuzini ko'rgan «Qari chol va bo'ri» nomli spektakliga 1944 yil musiqa bastaladi.

O'ziga xos uslubda ko'proq ovoz uchun simfonik, vokal-simfonik, estrada, xalq cholg'ulari orkestri, ayniqsa, bolalar uchun turh shakl va janrlarda ko'plab asarlar yaratdi. Shuni aytish joizki, u o'z ijodiy faoliyatining hamma davrlarida yakkaxon, xor jamoalari va estrada guruhlariga go'shiqlar bastalashga ko'proq e'tibor berdi. Uning qo'shiqlari ohangdorhgi, dilkashhgi, hayotiylihg, sevgi-muhabbatni keng qamrab olganlihg bilan ajralib turadi va davr nafasi yaqqol sezilib turadi.

Shuningdek, bolalar uchun yaratgan qo'shiqlari nota to'plamlarida chop etildi: «Pillachi qiz» «Maktabjon — oftobjon», «Baxtli av- lod», «O'ynab ber», fortepiano uchun pyesalar va «O'zbek raqslari» to'plamlari nashrdan chiqdi.

Kompozitor G'ofur Qodirov O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan san'at arbobi faxriy unvoniga sazovor bo'lgan.

O‘zbekiston va Qoraqalpog‘iston Respublikalarida xizmat ko‘rsatgan artist, dirijor, kompozitor, professor Fattoh Nazarov o‘z ijodkorlik, dirijorlik, o‘qituvchilik va jamoatchilik faoliyati bilan XX asr o‘zbek musiqasi tarixida yorqin iz qoldirdi. Uning yaratgan turli janrdagi kuy- qo‘shiqlari maktabgacha ta‘lim tashkilotlari va umumta‘lim maktablarida keng qo‘llanib kelinmoqda.

Fattoh Nazarov 1919 yil 1-yanvarda Bishkek shahrida hunarmand oilasida tug‘ildi. Fattohning musiqaga havasi juda erta uyg‘ondi. U onasining allalari, dutor chalib, qo‘shiq aytishlarini va baytlarini tinglab o‘ydi. Mahallaning o‘zbek va qirg‘iz ahli to‘ylarida yangragan musiqa sadolari uni o‘ziga maftun qilardi. Uning baxtiga umumta‘lim maktabini bitirgan yili shahar musiqa studiyasi ochildi. Fattoh Nazarov birinchilardan bo‘lib klarnet chalishni o‘rgana boshladi. Uning musiqiy qobiliyati va a‘lo o‘qishini nazarga olib, 1935 yil Ippolitov - Ivanov nomidagi Moskva musiqa bilim yurtiga o‘qishga tavsiya etildi. Mazkur o‘quv yurtida klarnet va violonchel mutaxassisliklari bo‘yicha o‘qidi. O‘quv yurtini bitirish arafasida 1939 yili harbiy xizmatga chaqirildi. U harbiy qism damli orkestrida klarnetchi bo‘lib xizmat qildi, bu unga o‘qishni bitirish imkonini berdi.

Moskva konservatoriyasi qoshidagi harbiy dirijorlik fakultetida o‘qigach, u 1945 yili ona shahriga qaytdi. Bishkek drama teatri musiqa rahbari va Qirg‘iziston Davlat filarmoniyasining xalq cholg‘ulari orkestri dirijori lavozimlariga tayinlandi. 1947 yili F. Nazarov Toshkent Davlat konservatoriyasining opera simfonik dirijorligi mutaxassisligi bo‘yicha o‘qishga qabul qilindi. 1949— 1950-o‘quv yilidan boshlab Georgiy Mushel sinfida kompozitsiyadan dars ola boshladi. 1951 yili konservatoriyani dirijorlik sinfi bo‘yicha bitirib, O‘zbekiston radiosi qoshidagi simfonik orkestr dirijori lavozimiga tayinlandi, so‘ngra O‘zbek filarmoniyasining simfonik orkestriga ishga o‘tkazildi. 1955 yili yozgan IV qismli simfoniyasiga o‘zi dirijorlik qilib, konservatoriyani bitirdi va ikkinchi marta diplom olishga muvaffaq bo‘ldi.

1952— 1958 yillarda Muqimiy nomidagi musiqali teatrdan dirijor bo‘lib ishladi. 1952— 1982 yillarda konservatoriyaning o‘zbek xalq cholg‘ulari fakultetida o‘qituvchi, katta o‘qituvchi, dotsent va professor lavozimlarida ishladi.

Kompozitor simfonik orkestr, o‘zbek cholg‘ulari orkestri, damli orkestr, klarnet va estrada orkestri uchun 20 ga yaqin syuita va pyesalar yaratdi.

F. Nazarovning ijodiy faoliyatida ommaviy qo‘shiq, ayniqsa, bolalar uchun yozilgan qo‘shiqlar ustuvor turadi. Kattalar uchun «O‘zbekiston», «Vatan mehri», «Terimchi qiz», «Qaydasan», «Qirg‘iziston», «Kel, bu oqshom», «To‘y taronasi», «Qaldirg‘och», bolalar uchun «Sayra, bulbul», «Paxtaoy», «Bo‘z to‘rg‘ay», «Oyijon», «Qish chog‘lari», «O‘quvchilar saroyi», «Mehribonim oyijon», «Dadajon» kabi qo‘shiqlarni yaratdi. Kompozitor bolalar va kattalar uchun 150 dan ortiq turh mavzuda qo‘shiqlar bastaladi.

O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan san‘at arbobi, atoqli kompozitor Sobir Boboyev ijodiy va jamoatchilik faoliyati bilan respublikamiz musiqa madaniyatiga katta hissa qo‘shdi. Sobir Boboyevning opera, musiqali drama va komediyalari, simfonik, vokal-simfonik va xor asarlari, o‘zbek xalq cholg‘ulari orkestri uchun asarlari, qo‘shiq va romanslari ma‘naviy mulkimizga aylandi.

Sobir Boboyev 1920 yil 30-dekabrda Toshkent shahrida tug‘ildi. Otasi vafot etgandan so‘ng, onasi 4 o‘g‘il bilan qoldi. Moddiy qiyinchiliklar sababli Sobir va ukasi Nosir bolalar uyida tarbiyalandi. Bu yerda Sobir havaskorlik to‘garagiga qatnashib, dutor va tanbur chalishni o‘zlashtira boshladi. 7-sinfni bitirgach, Toshkent Industrial texni- kumida, keyin Pedagogika institutining tayyorlov kursida o‘qidi. 1943 yili S. Boboyev hayotida burilish sodir bo‘ldi, Toshkent Davlat konservatoriyasining tayyorlov bo‘limiga o‘qishga kirdi, professor Boris Nadejdin sinfida tahsil oldi. 1949 yilda Turob To‘la librettosi asosida «Zumrad» nomli bir pardali operasi bilan konservatoriyani muvaffaqiyatli bitirdi.

1948—1955 yillarda O‘zbekiston Kompozitorlar uyushmasi raisi lavozimida uzoq muddat faoliyat yuritdi. Samarqand opera va balet teatrida direktor, 1972—1976 yillarda Muhiddin Qoriyoqubov nomidagi O‘zbek Davlat filarmoniyasi badiiy rahbari, 1969— 1978 yillarda konservatoriya muallimi vazifalarida ishladi. Kompozitor fortepiano uchun pyesa, sonatina, raqs, klarnet va fortepiano uchun «Rapsodiya», simfonik orkestr uchun syuita, xor jamoasi uchun: «Navbahor», «Alia», «Fizkulturachilar qo‘shig‘i», «Xalqimga», «O‘zbekiston» «Go‘zal vodiy», «Do‘stimga», «Sening qo‘shig‘ing» kabi romanslarga kuy bastaladi. S. Boboyev faqat sahnaviy musiqa asarlari yaratish bilan chegaralanib qolmay, qator simfonik, vokal-simfonik, lirik romanslar va qo‘shiqlar, xorlar uchun asarlar yozdi. Musiqa tilining originalligi va yangiligi bilan, yorqin hamda qisqaligi bilan ajralib turardi. «Yor ketdi», «Qalb», «Meros» romanslari, «Tanovar I», «Bog‘ sayliga» o‘xshash qator xalq qo‘shiqlari tinglovchilarda katta qiziqish uyg‘otib kelmoqda.

Sobir Boboyev «Paxta bayrami» nomli IV qismdan iborat kantata, simfonik orkestr uchun II syuita, K. Yashin asari bo‘yicha «Fidokor», «Hamza» operalarini yaratdi. 1988 yilda Shukur Sa‘dulla asari asosida bolalar uchun birinchi «Yoriltosh» operasini yaratdi. «Mayna Hasanova», «Ikki bilaguzuk», «Dalada bayram», «Oltin kamar» kabi musiqali dramalarni yozdi. Xorlar uchun bir qancha asarlarni qayta ishladi. U bolalar uchun «Dastyor qiz», «Xush kelibsiz», «Aziz ustozlar», «Mehnat qo‘shig‘i», «Yomg‘iijon» «Yoshlar vals», «O‘zbekiston» kabi qo‘shiqlarni yaratdi.

Sobir Boboyev O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan san‘at arbobi, O‘zbekiston Davlat mukofoti laureati. «El-yurt hurmati» ko‘krak nishoni bilan taqdirlangan.

O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist, g'ijjakchi, dotsent, kompozitor To'iqin Toshmatov 200 dan ortiq qo'shiqlar hamda boshqa jam va shakllarda musiqa asarlari yaratib, ijro jamoalarining repertuarlarini boyitib, muxlis- larning olqishlariga sazovor bo'lmoqda.

To'iqin Toshmatov 1934 yil 30-dekabrda Toshkent shahrida ishchi oilasida tug'ildi. U bolalik chog'idan o'zbek xalq cholg'u asboblari chalishga qiziqdi. 1949 yili R. Glier nomidagi maxsus musiqa maktab-internatida o'qidi. Mazkur maktabni g'ijjak sinfi bo'yicha bitirdi. 1955-yili Toshkent Davlat konservatoriyasida o'zbek xalq cholg'u asboblari fakultetining g'ijjak sinfidagi Ya. Sabzanovdan tahsil oldi. 1969 yili o'qishni muvaffaqiyatli bitirdi. Konservatoriya o'qib yuigan paytlarida musiqa bastalashga ham qiziqdi va 1961 yili kompozitorlik fakultetining professori Boris Zeydman sinfidagi tahsil olib, 1966 yili o'qishni ikkinchi marotaba bitirdi.

To'iqin Toshmatov mehnat faoliyatini talabalik davridan boshladi. U 1957— 1958 yillarda «Bahor» raqs ansamblida, 1958—1978 yillarda O'zteleradio qo'mitasida o'zbek xalq cholg'ulari orkestrida g'ijjakchi, 1976— 1982 yillarda A. Qodiriy nomidagi Toshkent Davlat Madaniyat institutining xalq cholg'ulari kafedrasida katta o'qituvchi, dotsent lavozimida va R. Glier nomidagi maxsus musiqa maktab-internatida o'qituvchi bo'lib ishladi.

T. Toshmatov turli jam va shakllarda rang-barang asarlar yaratdi. Ular qatoridan: ikkita simfoniya, simfonik uvertura, to'rt qismli vokal-simfonik turkum, o'zbek xalq cholg'ulari orkestri uchun: «Bayramona uvertura», «Assalom O'zbekiston», «Yangi Toshkent» kantatasi, «Samarqand» syuitasi, rubob va orkestr uchun syuita, «Qo'shiq va raqs», nay va orkestr uchun ikki qismli «Nay yallasi», chang va orkestr uchun «Rondo», orkestr uchun «Shohimardon marshi». «Oltin diyor» uverturasi, to'rtta preludiya, 10 ta variatsiya, bolalar uchun «Pyesa», «O'yna, dilbar» asarlari va boshqalar o'rin olgan. Kompozitor ijodida qo'shiq janri muhim o'rin tutadi. «To'y yallasi», «Ona Vatanga», «Ishon», «Gullar sochay yo'llingga», «Quyosh o'lkasi», «Toshkentim», «Chaman aylab kel», bolalar uchun «Ayi polvonlar bog'chasi», «Baxti erkato'y», «Bilim yurtimiz», «Mashinam», «Bahor», «Quloqsiz», «Tut», «A'lochi o'quvchi». «Bir chigitdan ming chigit», «Gullola», «Gulshan diyor», «Mening Vatanim» shular jumlasidandir.

Sahna asarlari: «Inbuzarlar» musiqali dramasi, «Ur, to'qmoq», «Muzaffar quyosh farzandi», «G'oyibdan paydo bo'lgan shahar» spektakllariga musiqalar bastaladi.

To'iqin Toshmatov O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist unvoni va faxriy yorliqlar bilan taqdirlangan.

Ko'p qirrali kompozitor Komil Kenjayev musiqaning turli janr va shakllarida rang-barang jozibali asarlar yaratdi. Uning simfonik orkestr uchun, turh cholg'u ansambllar uchun, teatr, va ayniqsa, estrada orkestri va vokal-cholg'u ansambllari uchun musiqalari, qo'shiqlari musiqa shinavan- dalarining olqishlariga sazovor bo'ldi. U pedagoglik va jamoatchilik faoliyati bilan zamonaviy o'zbek professional musiqa san'atiga ulkan hissa qo'shdi.

Komil Kenjayev 1939 yil 21-dekabrda Dushanbe shahrida ziyolilar oilasida tug'ildi. Komil bolaligidan musiqaga qiziqdi. 1947 yili o'rta ta'lim maktabiga o'qishga kirdi. 1953 yili bolalar musiqa maktabining fortepiano sinfida saboq ola boshladi va Dushanbe musiqa bilim yurtida o'qishni davom ettirdi. 1960 yili Toshkent Davlat konservatoriyasining kompozitorlik fakultetiga o'qishga kirib, professor Boris Zeydman sinfida tahsil oldi. U turli jam va shakllarda musiqa bastaladi. 1965-yih «Lirik simfoniya» asarini taqdim etib, konservatoriyani muvaffaqiyath bitirdi va mustaqil ijodga yo'llanma oldi.

Kompozitor K. Kenjayev mehnat faohyatini 1957 yilda Dushanbe shahridagi 24-bolalar bog'chasida sozandalikdan boshladi.

1960—1961 yillarda Toshkentdagi maktablarda musiqa o'qituvchisi bo'lib ishladi. Konservatoriyani bitirgach, Tojikiston Respublikasining «Xo'jand» musiqa bilim yurtida musiqa nazariyasidan dars berdi.

1966—1972 yillari O'zbekiston Madaniyat vazirligining San'at Bosh boshqarmasidagi reper- tuar kollegiyasida musiqa muharriri lavozimida ishladi. 1972—1973 yillari Mannon Uyg'ur nomidagi Teatr va rassomchilik institutida musiqa nazariyasi fanidan dars berdi. 1973-1984- yillarda R. M. Glier nomidagi maxsus musiqa maktab-internat direktori lavozimida ishladi. 1984—1986-yillan M. Ashrafiy nomidagi Toshkent Davlat konservatoriyasida rektor lavozimida ishladi. Kompozitorning mustaqil ijodiy faohyati konservatoriyani bitirgandan so'ng, 1965— 1980 yillarda jo'sh urdi va barakali ijod qildi.

1965 yili simfonik orkestr uchun «Yoshlik» uverturasi, 1966 yili torli cholg'u orkestr uchun «Simfoniyyetta», 1967-yih violonchel va orkestr uchun «Konsert», o'zbek xalq cholg'u asboblari uchun 2 ta syuita va «Konserttino», 1969-yih «Olmos otin», «Umirxo'janing nayrangi», 1982-yih «Oq buloq parizodasi» kabi musiqah dramalarni yaratdi. Respublika Davlat Qo'g'irchoq teatrida «Ovdagi hodisa», «Kenja qiz» asarlarini yozdi. Bolalar xor jamoasi uchun «Kelajak bizniki», «Biz tinchlikni istaymiz», «Kichkintoymiz — gijingtoymiz», «Yeiga dovrug' solamiz», «Sen bilan do'stlashdim», «Paxtaoy», «O'zbek qizlari», «Kimki bo'lsa yig'loqi», «Baxtiyorlar qo'shig'i», «Bir jahon bolalarnimiz», «Ikkisiz, ikki yilsiz», «Beshga teng birinchi», «Xat yozaman do'stinga», «Paxtajonim» kabi bolalar uchun 100 ga yaqin qo'shiqlar yaratdi. U 1982— 1984 yillar O'zbekiston Bastakorlar uyushmasining Bolalar musiqa komissiyasi raisi, 1982— 1987 yillari taftish komissiyasi raisi sifatida faoliyat ko'rsatdi.

Komil Kenjayev O'zbekiston va Estoniya hukumatlarining faxriy yorhqlari va O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi a'lochisi nishoni bilan mukofotlangan.

O‘zbekiston xalq artisti, xor dirijori va murabbiy, bastakor Shermat Yormatovning mehnat faoliyati ko‘p ovozi bolalar xor ijrochiligini rivojlantirishda alohida o‘rin egallaydi. O‘zbekiston teleradiosi huzurida 1967 yilda o‘zi tashkil qilgan «Bulbulcha» bolalar jamoasi respublikamiz madaniy hayotida katta rol o‘ynab kelmoqda. Sh. Yormatov o‘ttiz yildan ortiq davr ichida xor repertuarini boyitishda kompozitor va shoirlar bilan hamkorlik qildi.

Shermat Yormatov 1939 yil 17-oktabrda Farg‘ona viloyati Log‘on qishlog‘ida dehqon oilasida tug‘ildi. 1947- yilda umumta‘lim maktabiga o‘qishga bordi va havaskorlar to‘garagiga qatnashdi. U tez orada maktabda ajoyib ovozi bilan mashhur bo‘lib qoldi, tuman va viloyat festivallari hamda ko‘rik-tanlovlarida mukofotlar egasi bo‘ldi. Sh. Yormatov maktabni bitirib, 1959 yil Toshkent Madaniyat texnikumiga o‘qishga kirdi. 1962- yilda Sh. Yormatov istisno tariqasida kirish imtihonlarisiz Toshkent Davlat konservatoriyasiga qabul qilindi. U talabalik yillari musiqa bastalash sirlarini o‘zlashtirish maqsadida kompozitor Pak Endindan saboq oldi. Konservatoriyaning xor dirijorligi fakultetini tugatib, O‘zbekiston teleradiosi huzuridagi Botir Umidjonov rahbarlik qilgan xor jamoasiga dirijor vazifasiga tayinlandi. Mohir xormeystr Sh. Yormatov o‘z tajribasini talabalarga tatbiq etish maqsadida o‘quv yurtlarida ustoz-murabbiy sifatida xizmat qilib kelmoqda. 1990 yildan buyon A. Qodiriy nomidagi Toshkent Madaniyat institutida dotsent vazifasida ishlab kelmoqda.

U 1996—1999 yillarda Respublika «Ma‘naviyat va ma‘rifat» Markazi raisining birinchi o‘rinbosari lavozimida, 2000—2002 yillarda Yu. Rajabiy nomidagi Toshkent musiqa-pedagogika bilim yurti direktori lavozimida ham ishladi. 1961 yili Toshkentdagi 99-maktab qoshida respublikada ilk bor o‘zbek bolalar xor jamoasini yaratdi. Bu xor jamoasi tobora rivojlanib, Respublika bolalar ijodiy markazining «Boychechak» xor studiyasiga aylandi. 1970 yili Davlatimizning respublikada qo‘shiq va xor san‘atini rivojlantirish haqidagi qaroriga asoslanib, O‘zbekiston Teleradiokompaniyasi qoshida namunali bolalar xor jamoasi tashkil qilindi. Bu jamoaga Shermat Yormatov badiiy rahbar va bosh dirijor qilib tayinlandi. Keyinchalik bu xor jamoasini Sh. Yormatov «Bulbulcha» ashula va raqs ansambliga aylantirdi. Hozirgi kunda bu ansamblning shuhrati butun olamga mashhur. Unda 700 dan ziyod turli yoshdagi bolalar ishtirok etadi. Kompozitor Sh. Yormatovning ijodida qo‘shiq janri ustivor turadi. Jumladan: «G‘ildiragim» «Islom bobo», «Oymomajon rom bo‘ldi», «Bu go‘zal o‘lka», «Dadamlaiga o‘xshasam», «Qor», «Sumalak», «Oy Vatanim» kabi qo‘shiqlar, «Maysa», «Boychechak», «Qari chumchuq chaqimchi», «Yalpiz», «Dorboz», «Keldi Navro‘z» kabi o‘zbek xalq qo‘shiqlarini bolalar xori uchun qayta ishladi. O‘smirlar uchun «Assalom hayot» nomli V qismli kantata, bolalar xalq termalari asosida vokal-xoreografik syuitasini yaratdi. Uning qo‘shiqlari turli nota to‘plamlari va «Musiqa» darsliklariga kiritilgan. Sh. Yormatov hammualliflikda umumta‘lim maktablari uchun musiqa darsliklarini yaratdi va nashrdan chiqardi.

Shermat Yormatov O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan artist, «Sog‘lom avlod uchun» ordeni, O‘zbekiston xalq artisti faxriy unvoni bilan mukofotlangan.

Zamonaviy o‘zbek professional musiqa san’atining namoyandalaridan bin Habibulla Rahimov turli mavzu, shakl va janrlarda xilma-xil, barkamol asarlar yaratib, musiqa shinavandalarini xushnud etib kelmoqda.

Habibulla Rahimov 1946 yil 31-oktabrda Tojikiston Respublikasi Xo‘jand viloyatining Nav tumanida taniqli sozanda G‘aybulla Rahimov oilasida tug‘ildi. To‘ng‘ich farzand bo‘lgan Habibulla ota kasbini bolaligidan egallay boshladi. Sadirxon Hofiz nomidagi Xo‘jand Davlat musiqa bilim yurtida tahsil oldi. G‘ijjak chalish bilan bir qatorda, unda kuy bastalashga ishtiyoq tug‘iladi. Musiqa bilim yurtini bitirgach ustozlarining maslahatiga binoan, 1964 yil M. Ashrafiy nomidagi Toshkent Davlat konservatoriyasi kompozitorlik fakultetining tayyorlov bo‘limiga o‘qishga kirib, Boris Giyenko sinfida tahsil oladi. 1974 yili Davlat imtihoniga shoir To‘lqin so‘ziga yakkaxonlar, xor va simfonik orkestr uchun «Osvensim» nomli oratoriyasini taqdim etdi. 1974— 1976 yillarda konservatoriyada asissentura-stajorlikda professor Boris Zeydman sinfida kasb malakasini oshirdi.

H. Rahimov konservatoriyada o‘qish bilan bir paytda 1969—1974 yillarda Respublika damli cholg‘ular maktab-internatida musiqa nazariyasi fanidan o‘qituvchilik qildi. 1977—1989 yillarda A. Qodiriy nomidagi Toshkent Davlat Madaniyat institutida o‘qituvchi, katta o‘qituvchi, dotsent lavozimlarida ishladi. «Partitura o‘qish va cholg‘ulashtirish» fanidan dars berdi. 1989 yildan boshlab O‘zbekiston Davlat konservatoriyasida ushbu fan bo‘yicha talabalarga saboq berib kelmoqda. H. Rahimov yaratgan simfonik va vokal-simfonik asarlar O‘zbekiston milliy simfonik orkestri repertuarini yanada boyitdi. Simfonik orkestr uchun: «Simfonik poema», Ibn Sino she‘rlariga «Beshta ruboiy», ovoz va simfonik orkestr uchun Uvaysiy g‘azallariga «Beshta» romans, «Sa yil bayram» uverturasi, «Segoh» simfoniyasi, «Rost», «Raqs» va «Tong» kuylari, ud va kamer orkestri uchun «Fantaziya», dutor va kamer orkestr uchun «Qo‘shyor», rubob va orkestr uchun «Arabcha poema»larni yaratdi. H. Rahimov o‘zbek cholg‘u orkestri uchun ham bir qator asarlar yaratdi. Jumladan: «Qo‘shiq va raqs», «Armug‘on», «Naqsh va tarona», «Tarona va ufor» pyesalari, «Muborakbod» uverturasi, «Yoshlik bayrami» konsertinosi kabi qator musiqiy asarlarni yaratdi. 1975 yili Uyg‘un bilan hamkorlikda «Parvona» nomli ilk musiqali dramasi yaratdi. «Kelin tanlov», «Mushkul savdo» musiqah komediyalari 1997-yih sahna yuzini ko‘rdi. «Ona qalbi», «Alpomish va Barchinoy» operalarini yaratdi. H. Rahimov ijodida qo‘shiq va romanslar alohida o‘rin tutadi. Jumladan: «Sog‘inganda» «Uzoqda», «Bo‘ron», «Mening sevgim», «Yulduzlar» kabi romanslar. Fortepiano uchun 18 ta xalq kuylarini moslashtirdi, 16 ta asardan iborat «Albom», g‘ijjak va fortepiano uchun «Ballada» va sonatalar yaratdi. H. Rahimov respublikamizda o‘tkazilgan eng yaxshi qo‘shiq tanlovining ko‘p yillar sovrindori. Kompozitor bolalar uchun «Do‘mboqchalar qo‘shig‘i», «Oy bo‘lamiz — toy bo‘lamiz», «Buxoro», «Samarqand» «Sho‘x bolaman», «Muchal qo‘shig‘i», «Men g‘unchaman», «TIIIa qo‘ng‘iz» va «Bolalar» kabi qo‘shiqqa kuy bastaladi.

Habibulla Rahimov «Shuhrat» medali bilan mukofotlandi, O‘zbekiston Respublikasi san’at arbobi unvoniga sazovor bo‘ldi.

Kompozitor Farhod Alimov hozirgi zamon o'zbek musiqa san'atining zabardast vakillaridan biri. U yorqin ijodiy faoliyati bilan rang-barang, jo'shqin va jozibali qo'shiqlari, o'zbek xalq cholg'u orkestriga va teatr uchun yozgan asarlari bilan shinavandalari qalbidan joy olib, zamonaviy milliy musiqa san'ati taraqqiyotiga salmoqli hissa qo'shib kelmoqda.

Farhod Alimov 1947 yil 23-oktabrda Toshkentda muhandis oilasida tug'ildi. 1954 yili maktabga bordi. Farhodning musiqaga qiziqishini ko'igan ota-onasi uni 1959 yil R. Glier nomidagi respublika musiqa maktab- internatiga o'tkazdilar. Bu yerda u g'ijak chalishni taniqli o'qituvchi O. Xolmuhamedovdan o'igandi. 1965 yil maktabni imtiyozli tugatib, Toshkent Davlat konservatoriyasining o'zbek xalq cholg'ulari fakultetiga imtihonsiz qabul qilindi. Konservatoriyani 1970 yilda g'ijak bo'yicha bitirib, O'zbekiston radiosi qoshidagi O'zbek xalq cholg'u asboblari orkestrida sozanda bo'lib ishladi. Orkestrda ishlab yurgan paytlarida musiqa bastalashga intilib, qo'shiq va kuylar yoza boshladi. Kompozitorlik malakasiga ega bo'lish uchun 1972 yili konservatoriyaning tayyorlov kurslarida, so'ngra asosiy bosqichda Boris Giyenkoda ta'lim oldi. 1975 yildan boshlab A. Qodiriy nomidagi Madaniyat institutida katta o'qituvchi, dotsent lavozimlarida ishladi. 1995 yildan boshlab Toshkent Davlat konservatoriyasida orkestr dirijorligi kafedrasida dotsent lavozimida ishlab kelmoqda.

F. Alimov musiqa san'atining deyarli barcha janrlarida samarali ijod qilmoqda. Uning bastalagan asarlari simfoniya, ovoz va simfonik orkestr uchun «Maftuningman Toshkent» vokal-simfonik poemasi, «Ona sayyorani asrang» kantatasi, «Ibn Sino hayotidan lavhalar» simfonik poemasi, «Shodiyona», «Tabriknoma», «To'yona» uverturalari, jo'rsiz xor uchun Navoiy ruboiylariga «Muhabbatnoma turkumi», Bobur ruboiylariga «Dil sadosi» turkumi milliy ruhi va ta'sirchanligi bilan ajrahb turadi. 1990 yillarda «Muhabbatnoma», «Baxshida» nomli baletlarni, quyidagi musiqali dramalarni yaratdi: «Yusuf va Zulayxo», «Fotima va Zuhra», «Nodirabegim», «Devona», «Soyibxo'ja operasi», «Super qaynona», «Checha», «Super qaynona — 2», «Na falakman, na malak», «Muhabbat tuyg'usi», «Oq kabutarlar» musiqali komediyalari Muqimiy nomidagi musiqa teatrida sahna yuzini ko'rgan.

F. Alimov «Mehrobdan chayon» filmiga, «Samarqand obidalar va muzeylari», «Vatan bizniki», «San'at maktabi» hujjatli filmlariga musiqa bastalagan.

Shuningdek, «Navro'z», «Sharq taronalari», Amir Temur va Ulug'bek yubileylariga bag'ishlangan anjumanlarda o'z asarlari bilan faol qatnashdi. Uning asarlari Germaniya, Ispaniya, Misr, Fransiya mamlakatlarida ijro etihb, olqish va hurmatga sazovor bo'ldi.

Kompozitor bolalar uchun «Sariq jo'jalarim», «Oyijonim allasi», «Yoz fash», «Yashasin do'stlik», «Chaqqon bola», «Oppoq qandim», «Ahillik — do'stlik» kabi juda ko'p qo'shiqlarga kuy bastaladi.

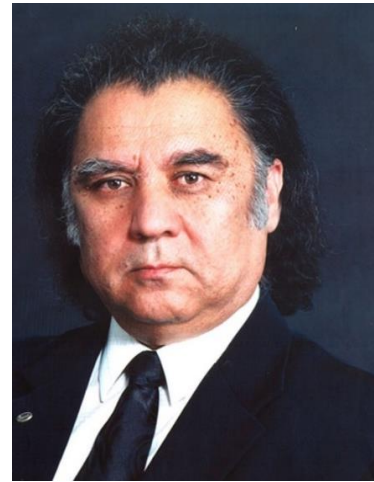
O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi, O'zbekiston Davlat konservatoriyasi professori, kompozitor Nadim Norxo'jayev o'zining jozibali musiqiy asarlari, ayniqsa, estrada va bolalar uchun yaratgan qo'shiqlari bilan el-yurt hurmatiga sazovor bo'ldi.

Nadim Norxo'jayev 1947 yil 24-dekabrda Toshkent shahrida ziyolilar oilasida tug'ildi. Nadimning ota-onalari o'g'illarining musiqaga qiziqishini sezib, umumta'lim maktabining 5-sinfidan R. Glier nomidagi maxsus musiqa maktab-internatiga berdilar va u bu yerda tanbur chalishni o'rgana boshladi. Nadimning musiqa nazariyasi va bastakorlikka qiziqishini inobatga olgan holda, uni 1963 yili Hamza nomidagi musiqa bilim yurtiga o'tkazishadi. Mashhur kompozitor Rumil Vildanovdan musiqa sirlarini o'rgandi. 1967 yili simfonik orkestr uchun bastalagan «Syuita»si bilan a'lo baholarga o'qishni bitirdi. O'sha yili Toshkent davlat konservatoriyasining kompozitorlik fakultetiga o'qishga kirdi. Bu oliy dargohda kompozitorlik bo'yicha Geoigiy Musheldan, cholg'ulashtirishdan Aleksandr Kozlovskiydan saboq oldi. N. Norxo'jayev konservatoriyani imtiyozli diplom bilan bitirib, Bekobod musiqa bilim yurtiga ishga yo'llanma oldi. Harbiy xizmatni o'tab yurgan davrda vokal-cholg'u estrada ansamblini tashkil etib, konsertlar bera boshladi. U o'z faoliyatida qo'shiq janriga ko'proq ahamiyat berdi. 1968-1972- yillarda musiqa maktabida, 1972—1975 yillari Bekobod musiqa bilim yurtida, musiqa maktabida o'qituvchi va bo'lim mudiri bo'lib ishladi. 1975—1976 yillarda «Melodiya» firmasining ovoz yozish studiyasida bosh muharrir vazifasida ishladi. Nadim Norxo'jayev 1998 yildan buyon Toshkent davlat konservatoriyasi estrada ijrochilik kafedrasini mudiri, 2003 yildan professor lavozimida ishlab kelmoqda.

N. Norxo'jayev fortepiano uchun 3 ta pyesa, 4 ta prelyudiya, 2 ta variatsiya, sonatina, «Luqmalar» nomli miniatyuralar turkumi, so'zsiz qo'shiq, fortepiano uchun 2 ta sonata, skripka va fortepiano uchun pyesa, torli kvartet, fortepiano va simfonik orkestri uchun «Konsertino», IV qismli simfonik syuita, I qismli simfoniya va ko'pgina qo'shiqlar yaratdi.

N. Norxo'jayev ijodida qo'shiq ustuvor ahamiyat kasb etadi. U zamondosh shoirlar bilan hamkorlikda 100 dan ortiq estrada va bog'cha bolalari hamda maktab o'quvchilariga atab qo'shiqlar yaratdi. Yosh bastakorning bolalar uchun 1975 yilda yozgan «Hakkalar» ilk estrada qo'shig'i «Paxtaoy» nomli vokal cholg'u ansambli ijrosida mashhur bo'lib ketdi. Jumladan, «Yaxshi bola», «Dangasa», «Eh, orzular», «Antiqqa musobaqa», «Diyor madhi», «Balig'im», «Salom bergan bolalar», «Sayyoraxon», «Chamandagi gullarmiz», «Boboq xo'roz», «Dono bola» kabi qo'shiqlari «Bulbulcha» bolalar xori ijrosida ommalashib ketgan. Bolalar xori uchun «Hafta» kantatasi, «Daraxtlar suhbatini» xor syuitasi, o'zbek xalq qo'shiqlarini xor uchun qayta ishladi. «Osmondagi oy», «Chori chambar», «Kavushim», «Chuchvara qaynaydi» qo'shiqlari shular jumlasidan.

Nadim Norxo'jayev O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan madaniyat xodimi faxriy unvoni bilan taqdirlangan. Respublika «Ofarin — 2000» ko'rik-tanlovi sovrindori, respublikamizda o'tkazilayotgan turli ko'rik-tanlovlarda hakamlar hay'atlarining faol ishtirokchisi.

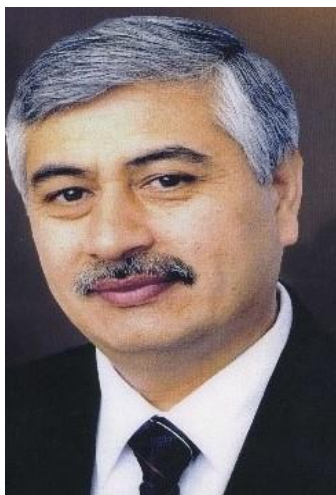
O‘zbekiston Respublikasi san‘at arbobi, Respublika Davlat mukofoti sovrindori, kompozitor Rustam Abdullayev zamonaviy o‘zbek musiqa san‘atining zabardast ijodkorlaridan biridir. Sharq va G‘arb mumtoz musiqiy san‘atlarining an‘analari izidan borib, turli jam va shakllarda musiqiy asar yaratib, Vatanimiz musiqiy madaniyatining rivojlanish jarayoniga samarali hissa qo‘shib kelmoqda.

Rustam Abdullayev 1947 yil 12-fevralda Xorazm viloyati Xiva shahrida ziyolilar oilasida tug‘ildi. Otasi Abdulla Otajonov va onasi Gavhar Matyoqubovalar far- zandlarining musiqa qiziqishini sezib, musiqa maktabiga olib borishdi. Rustam Abdullayev o‘rta ta‘lim maktabida o‘qib yurgan yflari, musiqa maktabiga qatnab, rubob chalishni o‘rgandi. 1962 yil Hamza nomidagi Toshkent musiqa bilim yurtiga o‘qishga kirdi. O‘quv yurtida Rustam musiqiy qobiliyati, mehnatkashligi bilan boshqalardan ajralib turar edi. O‘quv yurtining nazariy bo‘limida Rumil Vildanovdan kompozitorlik mutaxassisligidan saboq oldi. 1965 yili Toshkent Davlat konservatoriyasiga o‘qishga kirib, taniqli kompozitorlar Rumil Vildanov va Boris Giyenkadan tahsil o‘Ub, 1972 yili fortepiano uchun konsert bilan muvaffaqiyatli bitirdi.

Qozog‘istonda o‘tgan «O‘zbekiston adabiyoti va san‘ati» kunlarida qatnashib, o‘zining fortepiano konsertini simfonik orkestr bilan ijro etdi va muvaffaqiyat qozondi. Shuningdek, Gruziyada, Moskva shahrida o‘tkazilgan yirik anjumanlarda «Xirosima faryodi» va «Hijron» nomli asarlari bilan ishtirok etib, laureat unvoniga sazovor bo‘ldi. R. Abdullayev 1974 yil Toshkent Davlat konservatoriyasi asissentura-stajirovka o‘qishiga kirdi. Professor Boris Zeydmandan saboq oldi. 1976 yildan boshlab, Toshkent Davlat konservatoriyasida bastakorlik kafedrasida, 1995 yildan buyon O‘zbekiston Bastakorlar uyushmasi raisi lavozimlarida ishlab kelmoqda. Rustam Abdullayev turli janrlarda qator musiqiy asarlar yaratdi. Bular orasida uchta yirik asari sahna yuzini ko‘rib, shinavandalar olqishiga sazovor bo‘ldi. Jumladan: «Sadoqat» nomli operasi, «Shoshma quyosh» nomli balet oratoriyasi va «Xiva ordeni» nomli operasi. Kompozitor R. AbduUayevning ijodida simfonik, vokal-simfo- nik, fortepiano musiqalari asosiy o‘rin egallaydi. 3 ta simfonik poema, fortepiano uchun 10 ga yaqin asarlar shular jumlasidandir.

U butun dunyo bo‘yicha o‘tkazilgan «Yosh kompozitorlarning ko‘rik-tanlovlari va festivallarida ishtirok etib, ko‘p marotaba I mukofot va laureatlik unvoniga sazovor bo‘ldi. 20 ga yaqin davlatlarda asarlari ijro etilib, Respublika va Xalqaro ko‘rik-tanlovlar laureati bo‘lib, olqishlarga sazovor bo‘lmoqda. O‘zi ham kompozitor va ijrochi sifatida ishtirok etib, musiqa muxlislari e‘tiborini qozonmoqda. O‘zbekiston Teleradiokompaniyasi qoshidagi «Bulbulcha» bolalar xor jamoasi uchun mazmundor, jozibali qo‘shiqlar yaratib kelmoqda. Jumladan: «Olam gulga to‘laversin», «Charxpalak», «Parvozdagi qushchalar», «Mustaqillik lolalarimiz», «Do‘stlik qo‘shig‘i», «Shodlik va tinchlik», «Qoshiq-qoshiq», «Gullola» kabi juda ko‘p qo‘shiqlarni yaratdi.

Kompozitor Rustam Abdullayev O‘zbekiston Respublikasi san‘at arbobi faxriy unvoniga va Respublika Davlat mukofotiga sazovor bo‘ldi.

O‘zbekiston Yoshlar mukofoti sovrindori, Toshkent Davlat konservatoriyasi kompozitsiya va cholg‘ulashtirish kafedrasini professori, kompozitor Avaz Mansurov o‘zining uslubi bilan alohida ajralib turadi. Kompozitor turli janrlarda, ayniqsa, qo‘shiqchilikda barakali ijod qilib kelmoqda.

Avaz Mansurov 1957 yil 2-noyabrda Qo‘qon shahrida tug‘ildi. Avazning bolalik yillari teatr sahnasida hamda mashhur xonanda va sozandalarning musiqa va she‘riyat davralarida o‘tdi. Dastlab musiqa maktabida, so‘ngra Qo‘qondagi musiqa bilim yurtining «Musiqa nazariyasi» bo‘limida a‘lo baholar bilan o‘qidi.

1982 yilda M. Ashrafiy nomidagi Toshkent Davlat konservatoriyasining «kompozitsiya va cholg‘ulashtirish» kafedrasini Boris Zeydman sinfida, 1986 yili asisstenturani professor Feliks Yanov-Yanovskiy rahbarligida bitirdi.

Kompozitor A. Mansurov ish faoliyatini 1973 yilda Farg‘ona viloyati musiqali drama teatri- ning orkestrida sozandalikdan boshladi. 1981—1983 yillarda o‘qish bilan bir qatorda Respublika o‘quvchilar saroyi qoshidagi bolalar musiqa maktabida ishladi. 1982 yili konservatoriyada o‘qishni bitigach, kompozitsiya va cholg‘ulashtirish kafedrasida pedagog lavozimida asisstenturada qoldirildi. Mazkur kafedrada katta o‘qituvchi, dotsent, «Sharq fakulteti» dekani, «Kompozitsiya va cholg‘ulashtirish kafedra»si mudiri va 2000 yildan boshlab konservatoriya o‘quv ishlari bo‘yicha prorektor lavozimida ishlamoqda.

A. Mansurov birinchi ijodiy qalamini fortepiano uchun «Qizcha va tulki», «Qo‘rqinchli tush» ertaklariga musiqa bastalashdan boshladi. Skripkachilar ansambli uchun «So‘zsiz qo‘shiq», fortepiano uchun «Tokkata-preludiya» va bir necha qo‘shiqlar yaratdi. A. Mansurovning ijodiy faoliyatida kamer vokal janrlar ustunlik qiladi. Uning ovoz skripka va fortepiano uchun yozgan «Muhabbat» link turkumi, 10 dan ortiq romanslari musiqiy jamoatchilik tomonidan yuqori baholandi. Ayniqsa, bolalar qo‘shiqlarini yaratishda A. Mansurov yuqori natijalarga erishdi. O‘zteleradio kompaniyasi qoshidagi «Bulbulcha» bolalar xor jamoasi ijrosida yangragan «Quyosh bilan suhbat», «Kel, baxt kuyin kuylaylik», «Oq kabutar parvozi», «Hur respublikam», «Muz- qaymoq», «Tomchilar qo‘shig‘i», «Dakan xo‘roz», «Quvnoq bolalar», «Qo‘shig‘im, jon qo‘shig‘im», «O‘zbekiston onajon» kabi 100 dan ortiq qo‘shiqlari mashhur bo‘lib, kompozitoiga shuhrat keltirdi. Kompozitor estrada janrida ham unumli ijod qilib kelmoqda. «Navro‘z», «Chimyon», «Chaman-chanim», «Talabalar qo‘shig‘i», «Oydin yo‘l» kabi estrada qo‘shiqlari shular jumlasidandir. Kompozitor A. Mansurovning ijodiy faoliyatida teatr sahna asarlariga musiqa bastalash ham ustivor turadi. Jumladan: «Hayvonlar sultoni», «Sharq afsonasi», «Qo‘ng‘iroq u yolg‘onchi», «Xo‘ja Nasriddinning 41-pashshasi», «Ur, to‘qmoq» musiqa komediyalarni yaratdi.

Avaz Mansurov O‘zbekiston Yoshlar mukofoti sovrindori, O‘zbekiston Respublikasi faxriy yorlig‘i, Xalq ta‘limi, Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirliklarining faxriy yorliqlari bilan taqdirlangan.

**Dilorom
OMONULLAYEVA
(1959)**

O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi, kompozitor Dilorom Omonullayeva O‘zbekiston Bastakorlar uyushmasi safiga estrada qo‘shiqlari va boshqa asarlari bilan kirib keldi. U o‘zining ijodiy faoliyati bilan respublika musiqa san‘atining rivojlanishiga samarali hissa qo‘shib kelmoqda.

Dilorom Omonullayeva 1959 yil 1-oktabrda Toshkentda musiqachilar oilasida tug‘ildi. Diloromning qalbiga ona allalari bilan birga musiqiy mo‘jizalar kirib keldi. Qobiliyatli qizcha V. Uspenskiy nomidagi maxsus musiqa maktabida fortepiano sinfi bo‘yicha o‘qiy boshladi. 12 yoshida esa professor Boris Zeydman sinfida kompozitsiyadan ham qo‘shimcha saboq oldi. Ilk asarlari orasida torli orkestr, urma cholg‘ular va fortepiano uchun 5 qismli syuitasini milliy simfonik orkestri ijro etdi va muvaffaqiyat qozondi.

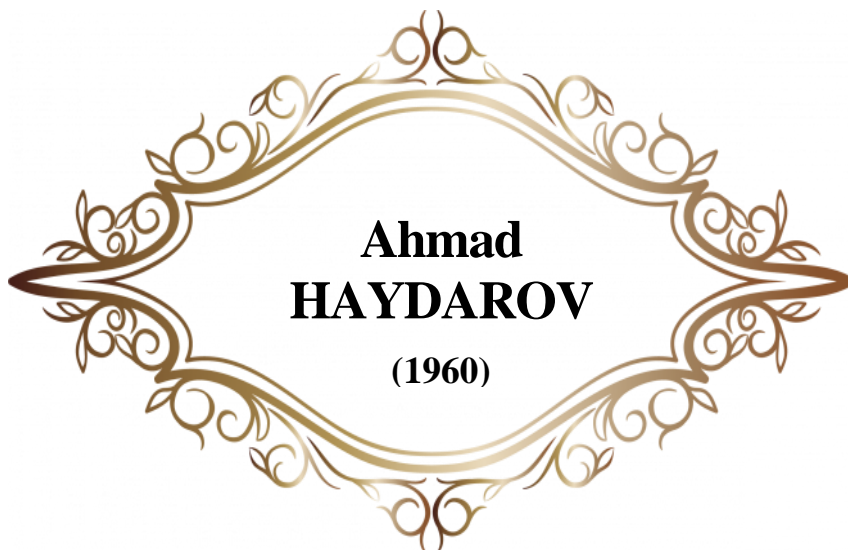
Dilorom Omonullayeva 1978 yili maktabni muvaffaqiyatli bitirib, Toshkent davlat konservatoriyasining kompozitorlik fakultetida professor Boris Zeydman sinfida o‘qishni davom ettirdi, kompozitor Rumil Vildanov sinfida o‘qishni imtiyozli diplom bilan bitirdi. Yosh mutaxassis talabalik davridayoq Hamza xotirasiga bag‘ishlangan fortepiano uchun «Sonata I», «Samarqand manzaralari» V qismli syuitasi, «Sonata II», bir necha romanslar va III qismli kvartet, fortepiano va fleyta uchun «Pomir eskizlari» polifonik pyesalarni yaratdi.

D. Omonullayeva 1984—1986 yillarda yo‘llanma bilan Guliston san‘at bilim yurtida musiqiy-nazariy fanlardan dars bera boshladi. 1986—1990 yillarda D. Omonullayeva konservatoriyada professor To‘lqin Qurbonov sinfida asisstanturani bitirdi, so‘ngra 1990—1993 yillarda konservatoriyada «Bastakorlik va cholg‘ulashtirish kafedrasida» o‘qituvchi, 1993 yildan V. Uspenskiy nomidagi maxsus musiqa maktabida o‘qituvchi bo‘lib ishladi.

D. Omonullayevaning ijodiy faoliyatida zamonaviy estrada qo‘shiqchilik san‘ati ustuvor turadi. U zamondosh shoirlardan U. Azimov, E. Obidov, N. Narzullayev, Z. Mo‘minova, X. Xudoyberdiyeva va boshqalarning she‘rlariga, turli mavzularda 100 dan ortiq qo‘shiqlar yaratdi. Ular «Siz yoqqansiz menga hamisha», «Yomg‘ir yog‘di» «Saraton», «Sen qaydasan», «Ikki daraxt», «Azizim», «Yig‘lama», «Yolg‘on dunyo» va boshqalar. Kompozitor turli yoshdagi bolalar uchun ham ko‘p qo‘shiqlar bastaladi. Uning qo‘shiqlari teleradio to‘lqinlarida doimo yangrab kelmoqda. 1984 yil shoira Nodira g‘azallariga 2 ta romans yozdi.

D. Omonullayeva «Kichkintoylar uchun musiqa» to‘plamiga 20 ta qo‘shiq va 30 ta raqs kuylari kiritilgan, «Topishmoq aytishuv», «Topishmoq qo‘shiqlar», «Alifbe qo‘shiqlari» va boshqalarni Teleradiokompaniyaning «Bulbulcha» xor jamoasi simfonik estrada jo‘rlig‘ida ijro etib kelmoqda. Shuningdek, 1997 yil Usmon Azim she‘riga «Sharq taronalari» xalqaro musiqa festivali madhiyasini yaratdi. O‘zbek Milliy teatri ochilishi munosabati bilan «Milliy teatr madhiyasi» va vatanparvarlik mavzusida 30 ga yaqin qo‘shiqlar yaratgan.

Dilorom Omonullayeva «Do‘stlik» ordeni bilan taqdirlangan. O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatgan madaniyat xodimi faxriy unvoni, «Ofarin» mukofoti sohibi, «O‘zbekiston — Vatanim manim» va boshqa tanlovlar sovrindori.

Ahmad Haydarov 1960 yilda Buxoro shahrining Arabon mahallasida ishchi-xizmatchi oilasida tug‘ildi. Bolaligi Buxoroning eski shahar ko‘chalarida, qadimiy obidalar, asil buxorolik odamlar orasida o‘tdi. Dadasining maslahati bilan onasi Labi Hovuzdagi Domullo Halim Ibodov nomli 1-musiqqa maktabiga o‘qishga qo‘ydi. O‘sha davrda maktab direktori Ahmad Ixtiyorovning musiqa maktabiga qabul qilish uchun o‘tkaziladigan imtihonlaridan o‘tganidan keyin, mutaxassislik o‘qituvchisi Alimxodjaeva Mastura Sultonovnadon chang cholg‘usida ijro etish sirlarini o‘rgandi. Musiqiy-nazariy fanlardan ilk saboqni Alefina Aleksandrovna Senatovadan oldi.

Maktabni tamomlab Buxoro davlat pedagogika institutining Musiqa va pedagogika fakultetiga o‘qishga kirdi. U yerda Toshpo‘lot Ramazonov, Sanoqul Do‘stov, Fayzullo To‘rayev, Toshpo‘lot Turobovlar, Maxmud Rahmatov, Sharofat Abdievalar qo‘l ostida tahsil oldi. Bastakorlik san‘atiga qiziqishi aynan shu yerda boshlandi. Ish faoliyatini Qorovulbozor tumanidagi maktablardan birida musiqa o‘qituvchisi sifatida boshladi. 22 yoshida tumandagi musiqa maktabiga direktor etib tayinlandi. Kompozitor tashabbusi bilan Kogon tumanida Bolalar musiqa va san‘at maktabiga asos solindi.

1991 yil bastakorlik sirlarini chuqurroq o‘rganish maqsadida oliy ma‘lumotli kompozitor 31 yoshida Buxoro san‘at bilim yurtiga o‘qishga kirib, 1995 yilda muvaffaqiyatli tamomladi. San‘at bilim yurtida Nodira Rajabova, Toshpo‘lot Turobov, Yelena Tigeeva, Ari Boboxonov, Hikmat Rajabovlardan saboq oldi.

Mashrab Muxammedjanovich Qodirov taklifi bilan kompozitor 2015 yil O‘zbekiston kompozitorlari va bastakorlari uyushmasining Buxoro viloyat bo‘limiga a‘zo bo‘ldi.

2016 yil aprel-may oylarida o‘tkazilgan “Oromgohlar uchun qo‘shiqlar” respublika ijodiy tanlovida Ahmad Haydarovning “Hur Vatanim farzandiman” nomli qo‘shig‘i g‘olib deb topildi. Shu yili “Bolajonlar uchun fortepiano pyesalari” kitobi nashrdan chiqdi. 2018 yilda esa bolalar uchun yozilgan “Kitob bilan do‘stlashaylik” she‘riy to‘plami nashrdan chiqdi. Hozirgi kungacha kompozitorning she‘r va qo‘shiqlari “Bolalar adabiyoti”, “Erkatoy”, “Gulxan” jurnallari va mahalliy gazetalarda chop etildi.

2018 yil 58 yoshida O‘zbekiston Kompozitorlari va bastakorlari uyushmasi a‘ziligiga qabul qilindi. Kompozitorning aytishiga ko‘ra: “...bu mening hayotda erishgan eng katta orzuim, yutug‘im. Buning uchun mening musiqa ta‘limimda o‘z hissalarini qo‘shgan barcha ustozlarimga minnatdorchilik bildiraman, ularga ta‘zim qilaman”.

Kompozitor Ahmad Haydarov turli yoshdagi bolalarga mo‘ljallangan yuzdan ortiq qo‘shiqlarni yaratdi. Jumladan, “Aqlli qiz”, “Kuylaymiz”, “Chumchuqlar”, “Ona tilim”, “Harbiy yurish marshi”, “Bobom qahramon”, “Onajonim”, “Do‘ppi kiygan bolalar”, “O‘zbek bolalarimiz”, “Hur Vatanim farzandiman”, “Ukajonim”, “Birga-birgalashib”, “Go‘zal o‘lkam”, “Tovuqboqar” kabi qo‘shiqlari maktabgacha va maktab yoshidagi bolalar qalbidan o‘rin egallab, ular ijrosida yangrab kelmoqda.

Xurshida Tursunova (Hasanova) Toshkent shahrida ziyoli oilada tugʻilgan. 1982-1986 - yillar Hamza nomidagi musiqa bilim yurti, 1986-1991- yillar Oʻzbekiston davlat konservatoriyasida oʻqigan. Ustozi - taniqli kompozitor Mirhalil Mahmudov. 1991-1999 - yillarda Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika instituti (universiteti)da ishlagan. 1998 yildan shahar Oʻquvchilar ijodiyoti markazida «Sevinch» vokal ansamblining musiqa rahbari boʻlib ishlagan.

Oʻzbekiston davlat konservatoriyasi dotsenti, «Eʼtirof» milliy mukofoti sohibasi kompozitor, Oʻzbekiston Bastakorlar uyushmasiga yosh kompozitor Xurshida Hasanova 2000 yil qabul qilindi⁶. U musiqa maktabida oʻqib yurgan paytlarida yaratgan ilk “Pilla qurtim” qoʻshigʻi “Bulbulcha” xor jamoasi ijrosida yangraganida musiqa sanʼatimizga yana bir yorqin isteʼdod sohibi, boʻlgʻusi kompozitor kirib kelayotganidan nishona boʻlgan edi. Uning fortepiano, skripka, feyta, goboy, klarnet, torli cholgʻu asboblari ansambllariga, simfonik orkestrga, xor jamoalari uchun yaratgan musiqa asarlari, ayniqsa, estrada va bolalar qoʻshiqlari rang-barangligi, dilkashligi, hayotbaxshligi bilan ajralib turadi. Kompozitor har bir estrada va bolalar qoʻshiqlarini mazmundor va jozibali boʻlishiga intilib, tinglovchining yuragiga yaqin bolgan taʼsirli vositalarni izlab topishga harakat qilib, inson qalbidagi xilma-xil kechinmalarni lirik holda ifodalay olmoqda. Xurshida Hasanova sanʼatkor oilasida 1967 yilning 7-sentabrida tugʻildi. U bolaligidan musiqaga muhabbat qoʻydi. Maktabda oʻqish bilan birga u bolalar musiqa maktabining fortepiano hamda A. Mansurov sinfidagi kompozitorlik mutaxassisligidan ham tahsil oldi. 1982 yili maktabni aʼlo baholarga bitirib, Toshkent musiqa bilim yurtining musiqa nazariyasi boʻlimiga oʻqishga qabul qilinadi. Kompozitorlik mutaxassisligidan ham saboq oladi. 1986 yili mazkur oʻquv yurtini tamomlab konservatoriyaning kompozitorlik fakultetida tahsilni davom ettirdi. Turli janr va shakllarda asarlar bastaladi. U 1991 yili konservatoriyani imtiyozli diplom bilan tugatdi. Yoʻllanma bilan Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining musiqa fakultetida musiqa nazariyasidan 1998 yilga qadar dars berdi. 1998-1999 yillarda konservatoriyaning musiqa nazariyasi kafedrasida oʻqituvchi lavozimida ishladi. 1999 yildan buyon Toshkent shahar maktabdan tashqari talim muassasasi qoshidagi “Sevinch” bolalar vokal studiyasida musiqa rahbari lavozimida ishladi. 2000 yildan konservatoriyaning musiqa nazariyasi kafedrasida oʻqituvchiligini davom ettirmoqda. Kompozitor X. Hasanova 1991-2001 yillarda fortepiano uchun “Variatsiyalar”, “Pyesalar”, “Sonatino”, fortepiano va simfonik orkestr uchun bir qismli “Konsert”, simfonik poema, torli orkestr uchun 4 qismli syuita, joʻrsiz xor uchun E.Vohidov soʻziga “Iltijo” ikki qismli turkum xor, skripka, fleyta, goboy, klarnet, fagot kabi cholgʻular, fortepiano joʻrligida yozilgan pyesalar, yogʻochli-damli cholgʻular kvartetiga “Kvartet”larni yaratdi. X. Hasanova 1998 yildan buyon zamonaviy estrada va bolalar qoʻshiqchilik sanʼatiga eʼtibor qaratib, 30 dan ortiq turli mavzularda zamondosh shoirlar bilan hamkorlikda estrada qoʻshiqlari va bolalar uchun qoʻshiqlar yaratdi. “Oʻzbekiston - jannat”

⁶ U. Mirzahmedov. Keling birga kuylaymiz. Oʻquv-uslubiy qoʻllanma. Tafakkur qanoti. Toshkent 2017 yil. 244-260 b.

(D.Rajab soʻzi), “Tabassum qil” (N.Narzullayev soʻzi), “Sevinch” (S.Muzaffarov soʻzi), “Turnalar” va “Vatan” (H.Rahmat soʻzi), “Kamalak” (P.Moʻmin soʻzi), “Humo qushi” (Oʻ.Hoshimov soʻzi), “Sogʻlom avlod” (U.Qoʻchqor soʻzi) “Lola” (I.Muslim soʻzi), “Majnuntol” (I.Jiyanov soʻzi) va boshqalar. Kompozitor X.Hasanova 2000 yilda Navroʻzga bagʻishlangan qoʻshiq koʻrik-tanlovida “Turnalar” qoʻshigʻi uchun 2-darajali mukofotga sazovor boʻldi. 2000-2001 yillarda Navroʻz va Mustaqillik bayram dasturlarida uning “Turnalar”, “Sogʻlom avlod” va “Lola” qoʻshiqlari yangradi. 2000 yilda chegara qoʻshinlari tomonidan uyushtirilgan askar qoʻshiqlari koʻrik-tanlovida “Chegaramiz harbiylari” uchun eng yaxshi bastakor nomini olishga sazovor boʻldi. U “Zumrasha” kino jurnaliga va “Archa, archa, archajon” videofilmiga musiqa va turli qoʻshiqlar bastaladi. Kompozitor X.Hasanova bugungi kunda Oʻzbekiston davlat konservatoriyasini «Bastakorlik va cholgʻulashtirish» kafedrasida ishlab kelmoqda.

II BO'LIM. AMALIY QISM
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING DAVLAT
MADHIYASI

A. Oripov so'zi

Tantanavor

M. Burhonov musiqasi

f Ser - qu - yosh, hur o'l - kam, el -
 keng o'z - bek - ning o'ch -
ff sf f

ff
 -ga baxt, na - jot, Sen o' - zing do'st - lar - ga yo'l - dosh, meh - ri -
 mas iy - mo ni, Er - kin yosh av - lod - lar sen - ga zo'r qa -
ff

p
 bon! Meh - ri - bon!! Yash - na - gay to a - bad il -
 not! Zo'r qa - not!! Is - tiq - lol mash' - a - li tinch
p

f *mf*
 mu fan i - jod Shuh-ra-ting por - la - sin to - ki bor ja-
 - lik pos - bo-ni Haq-se - var, o - na - yurt, man-gu bo'l o-

f *mf*
 8vb

f *ff* *p*
 hon! bod! Ol - tin bu vo - diy-lar jon O'z-be - kis-

f *fff* *p*

ff
 ton Aj - dod - lar mar - do - na ru - hi sen - ga

ff

yor! U-lug' xalq qud-ra-ti jo'shur-gan za-mon, O-lam-ni mah-li-yo ay-la-

f *mf*

1. gan di - yor! Bag' - ri

f

2. gan di - yor!

fff

Serquyosh hur o‘lkam, elga baxt, najot,
Sen o‘zing do‘stlarga yo‘ldosh, mehribon!
Yashnagay to abad ilmu fan, ijod,
Shuhrating porlasin toki bor jahon!

NAQAROT

Oltin bu vodiylar – jon O‘zbekiston,
Ajdodlar mardona ruhi senga yor!
Ulug‘ xalq qudrati jo‘sh urgan zamon,
Olamni mahliyo aylagan diyor!

Bag‘ri keng o‘zbekning o‘chmas iymoni,
Erkin, yosh avlodlar senga zo‘r qanot!
Istiqlol mash‘ali tinchlik posboni,
Xaqsevar, ona yurt, mangu bo‘l obod!

NAQAROT

Oltin bu vodiylar – jon O‘zbekiston,
Ajdodlar mardona ruhi senga yor!
Ulug‘ xalq qudrati jo‘sh urgan zamon,
Olamni mahliyo aylagan diyor!

Vatanjonim - Vatanim

Po'lat Mo'min she'ri

Moderato con moto

Dilorom Omonulla

Va-tan-jo-nim Va-ta-nim, Ko'zimquv-nab ko'r-ga-nim.

Is-tiq-lol-dan kul-ga-nim, O'z-be-kis-ton gul-sha-nim!

Vatanjonim-vatanim,
Kozim quvnab ko'rganim.
Istiqloldan kulganim,
O'zbekiston - gulshanim!

Bahra olib bag'ringdan,
Ulg'ayaman mehringdan.
Vatanjonim-Vatanim,
O'zbekiston - gulshanim!

OLMA

P. MO'MIN she'ri

D. OMONULLAYEVA musiqasi

Moderato con moto

Ol-ma-ni qa-rang, ol-ma-ni qa-rang, yuz-la - ri ta - rang. Shox-da qal-ti-rar,

shox-da qal-ti-rar, ran - gi yal - ti - rar. Shox-da qal - ti - rar,

ran - gi yal - ti - rar. Shox - da qal - ti -

2

rar, ran - gi yal - ti - rar.

Olmani qarang,
Olmani qarang,
Yuzlari tarang.

Shoxda qaltirar,
Shoxda qaltirar,
Rangi yaltirar.

Ketmas uzilib,
Ketmas uzilib,
Turar tizilib.

Kim Olma yesa,
Kim olma yesa,
Mazza-yu mazza.

QO'SHIQ AYTISH

- ➔ Qo'shiq aytayotganda qomatni rostlab, erkin turish kerak.
- ➔ Qo'shiqni mayin, ohista va baqirmasdan kuylang. So'zlarni aniq, burro talaffuz qilishga o'rganing.
- ➔ So'z o'rtasida nafas olmay, nafasni avaylab, misra oxirigacha yetkazib ishlating.
- ➔ Jamoa bo'lib qo'shiq ijro qilganda o'rtoqlaringiz bilan birga kuylang.
- ➔ Qo'shiqni ustozingiz qo'l harakatlariga qarab, aytishga o'rganing.

KUZ

N. Ro'zimuhamedov she'ri

S. Abramova musiqasi

Yengil

Ke-lib yet-di

mf

8va

jav-har kuz San-diq och-di gav-har kuz

Bog' - lar - ning sa - xo - va - ti So - chil - di noz - ne' ma - ti

Lya, lya, lya, lya, lya, lya, so - chil - di noz - ne' - ma -

Bog' - lar - ning sa - xo - va - ti so - chil di noz - ne' - ma - ti

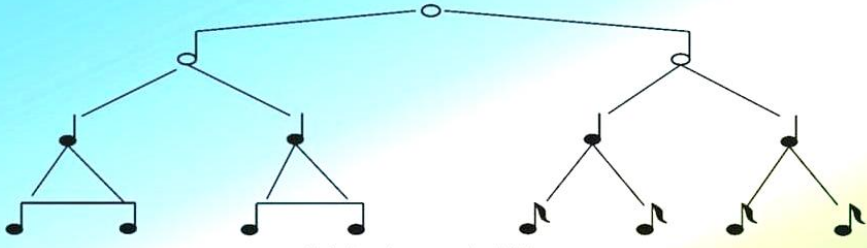
8va

Kelib yetdi javhar kuz,
 Sandiq ochdi gavhar kuz.
 Bog'larning sahovati,
 Sochildi noz-ne'mati.

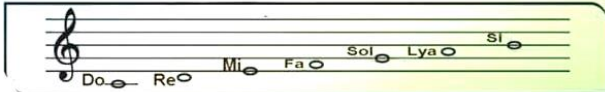
Xil-xil pishdi nok, gilos,
 Ochildi paxtamiz soz.
 Ochildi Paxtamiz soz,
 Paxtamiz, jon paxtamiz.

NOTALARNING CHO'ZIMI

Notalarning yozilishi	Notalarning nomlanishi	Notalarning cho'zimi
	Butun nota	1-i, 2-i, 3-i, 4-i
	Yarm nota	1-i, 2-i
	Chorak nota	1-i
	Nimchorak nota	1 yoki i ga sanaladi

Notalarning nomlanishi

PIANINO

M. Zaynitdinova she'ri

Tez

J. Najmiddinov musiqasi

Introduction in 2/4 time. The right hand plays a sequence of chords and eighth notes, while the left hand plays a simple bass line.

Vocal line: Do, re, mi, fa, sol, lya, si Mak - tab pi - a - ni - no - si

Piano accompaniment in 2/4 time, featuring chords and eighth notes.

Vocal line: Kla - vi - shi oq, qo - ra Ha - va - sing ke - lar qa - ra.

Piano accompaniment in 2/4 time, featuring chords and eighth notes.

Do, Re, Mi, Fa, Sol, Lya, Si
 Maktab pianinosi.
 Klavishi oq, qora,
 Havasing kelar qara.

Bir, ikki, uch, o'ng oyoq,
 Ohangga soling quloq.
 Yangroq kuyga jo'r bo'lib,
 Qo'shiq aytamiz quvnoq.

“Musiqiy belgilar”

Dinamik belgilar

<i>p</i> (piano) - kuchsiz ohista	<i>f</i> (forte) - kuchli
<i>pp</i> (pianissimo) - juda kuchsiz	<i>ff</i> (fortissimo) - juda kuchli
<i>mp</i> (metso piano) - kuchsizroq	<i>mf</i> (metse forte) - kuchliroq
 Krishchendo - kuchaytirib borish	 Diminuendo - kuchsizlantirib borish

Alteratsiya belgilari

 diez

 bekar

 bemol

Pauzalar

butun pauza

yarim pauza

chorak pauza

nimchorak pauza

DILOROMNING QO'SHIG'I

I. Donish she'ri

Kuychan

D Omonullayeva musiqasi

Piano introduction in 2/4 time, marked *f*. The right hand features a melodic line with eighth-note patterns and slurs, while the left hand provides a steady bass line with eighth notes.

Vocal line 1 in 2/4 time, marked *mf*. The melody is in a minor key. The lyrics are: Quv- noq xush o - voz, Jaj-ji Di-lo - rom. Qo'-shi-g'i dil - ga,

Vocal line 2 in 2/4 time, marked *mf*. The melody continues with a repeat sign. The lyrics are: Baxsh e - tar o - rom. A - yam va da - dam Bo'l - sin - lar bar - dam,

Vocal line 3 in 2/4 time, marked *sf*. The melody concludes with a repeat sign and a first ending bracket. The lyrics are: Dun - yo tur - gun - cha Tur - sin - lar har dam lam.

8^{ub}...

Quvnoq, xushovoz,
Jajji Dilorom.
Qo‘shig‘i dilga
Baxsh etar orom.

Ayam va dadam
Bo‘lsinlar har dam.
Dunyo turguncha
Tursinlar har dam.

NEVARALAR QO'SHIG'I

Safar Barnoyev she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

Allegretto

Bo g'im bor, gul - zo-rim bor

f *p*

Biz - lar uy - ning che - va - ri - miz, che - va - ri - miz.

p

mo-mom-lar. Ne - va - ra, e - va - ra, che - va - ra - miz.

f

SALOM BERGAN BOLALAR

P. Mo`min she`ri

N. Norxo`jayev musiqasi

O`ynoqi

mf

Introduction for piano in D major, 2/4 time. The right hand features a melodic line with eighth notes and quarter notes, while the left hand provides a steady bass line with quarter notes.

mf

Sa - lom ber - gan bo - la - ning O` - zi o - dob - li,

First vocal line with piano accompaniment. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The lyrics are written below the vocal line.

f

Ku - lib tur - gan yuz - la - ri Go` - yo of - tof - li. Sa - lom be - rish, bu -

Second vocal line with piano accompaniment. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The lyrics are written below the vocal line.

1.2. 3.

A` - lo a - lo - mat, Sa - lom ber - gan - lar bo` - ling sa - lo - mat, bo` - ling sa - lo - mat

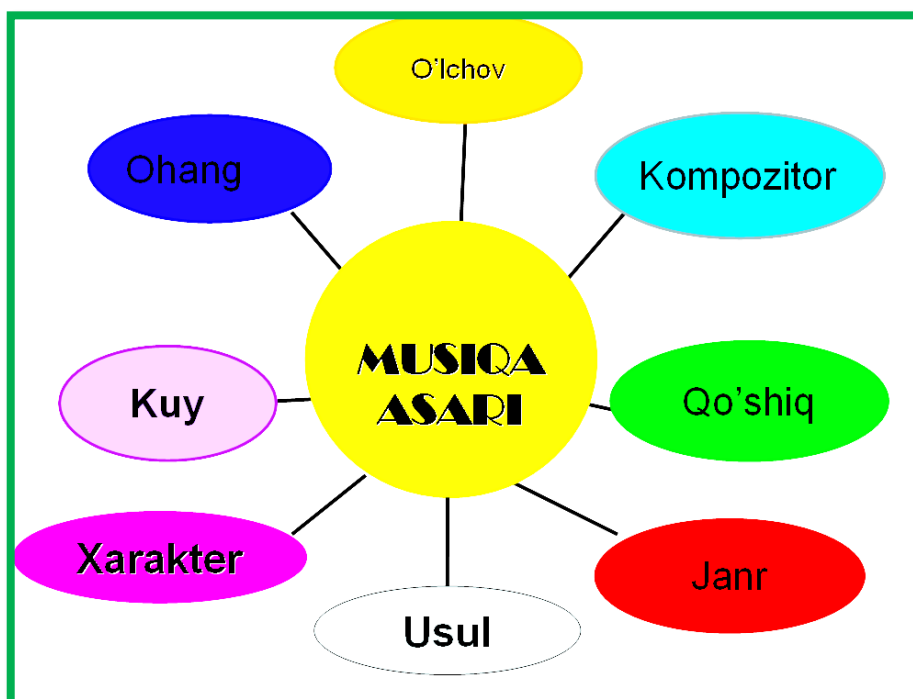
Third vocal line with piano accompaniment. The melody is in the right hand, and the piano accompaniment is in the left hand. The lyrics are written below the vocal line. The piece ends with a repeat sign and a fermata.

Salom bergan bolaning
O‘zi odobli,
Kulib turgan yuzlari,
Go‘yo odobli.

NAQAROT:

Salom berish – bu,
A‘lo alomat.
Salom berganlar
Bo‘lsin salomat.

Salom bergan bolaning
Darsi doim “besh”,
Maktab, uyda, ko‘chada,
Yaxshilarga esh.

BAXTIY ERKATOY

X. Myhammad she'ri

T. Toshmatov musiqasi

Ildam

Voy, voy, voy, voy Bax-tiy er-ka - toy Er-ta-lab tu - rib

Ich-mas e-kan choy Voy, voy, voy.

Voy, voy, voy, voy,
 Baxtiy erkatoy.
 Ertalab turib,
 Ichmas ekan choy.

Voy, voy, voy, voy,
 Baxtiy erkatoy.
 To'g'ri yo'l qolib,
 Kechar ekan loy.

Voy, voy, voy, voy,
 Baxtiy erkatoy.
 Darsin qoldirib,
 Keyin ishi voy.

CHILDIRMA

Allegro moderato

Po'lat Mo'min she'ri
D. Omonullayeva musiqasi

O' - zi oy -

f *mf*

day, rak - la - ri shil - dir, shil - dir. Chal - ga - ning - da

o - hang - la - ri xil - ma xil - dir Top - sang dar - rov - bil - dir - ma,

bil - dir - ma bil - dir - ma. Gum - ba - da - gum,

gum - ba - da - gum, gum - ba - da - gum. Top - sang dar - rov_ bil - dir - ma

bil - dir - ma, bil - dir - ma. Gum - ba - da - gum, gum - ba - da - gum,

gum - ba - da - gum. U - ning no - mi chil - dir - ma

ff
8va

O'zi oyday, ziraklari
 Shildir-shildir.
 Chalganingda ohanglari
 Xilma-xildir.

Topsang darrov bildirma,
 Uning nomi childirma.
 Gumbadagum-gumbadagum,
 Uning nomi childirma.

Ayiqpolvonlar bogchasi

T.Toshmatov musiqasi

Andante

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of four systems of music. Each system includes a vocal line and a piano accompaniment. The lyrics are in Uzbek. The first system is an instrumental introduction. The second system contains the first line of lyrics: "Biz-ningo`r-mon bog`cha-miz, da-raxt - zo-ru keng o`t-loq. Qo`lush-la-shib". The third system contains the second line of lyrics: "bar - cha-miz, qo`-shiq kuy - lay - miz quv-noq. miz quv-noq." and includes first and second endings. The fourth system contains the final line of lyrics: "O` - g`o` - g`o` g`o` g`o` o` - g`o` - g`o` g`o` g`o` O` - g`o`." and ends with a double bar line and repeat sign.

Biz-ningo`r-mon bog`cha-miz, da-raxt - zo-ru keng o`t-loq. Qo`lush-la-shib

bar - cha-miz, qo`-shiq kuy - lay - miz quv-noq. miz quv-noq.

O` - g`o` - g`o` g`o` g`o` o` - g`o` - g`o` g`o` g`o` O` - g`o`.

ti - ki - lib - di ju - da jo`n.

The first system consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of two sharps (D major). The lyrics are "ti - ki - lib - di ju - da jo`n.". The piano accompaniment is in a grand staff (treble and bass clefs) with the same key signature. It features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

Lya - lya - lya, lya - lya - lya, lya - lya - lya lya - lya

The second system continues the musical piece. The vocal line has the lyrics "Lya - lya - lya, lya - lya - lya, lya - lya - lya lya - lya". The piano accompaniment maintains the same rhythmic and harmonic structure as the first system.

1. lya - lya - lya - lya lya - lya lya - lya - lya. 2. lya.

The third system concludes the piece with a first and second ending. The vocal line has the lyrics "1. lya - lya - lya - lya lya - lya lya - lya - lya. 2. lya.". The piano accompaniment also includes first and second endings, with the second ending featuring a final chord in the right hand.

Bizning o‘rmon bog‘chamiz,
 Daraxtzor-u, keng o‘tloq.
 Qo‘l ushlab barchamiz,
 Qo‘shiq kuylaymiz quvnoq.
 O‘g‘o‘-g‘o‘-g‘o‘, o‘g‘o‘-g‘o‘,
 O‘g‘o‘-g‘o‘-g‘o‘, o‘g‘o‘-g‘o‘,

Ayni peshin chog‘ida,
 O‘rmonning quchog‘ida,
 O‘tirilib to‘nkaga,
 Asal qo‘yib o‘rtaga,
 Maza qilib yalaymiz,
 Turib yana o‘ynaymiz.
 O‘g‘o‘-g‘o‘-g‘o‘, o‘g‘o‘-g‘o‘,
 O‘g‘o‘-g‘o‘rg‘o‘, o‘g‘o‘rg‘o‘,

O K T A V A L A R

SUBKONTROKTAVA KICHIK OKTAVA 3-OKTAVA
 KONTROKTAVA 1-OKTAVA 4-OKTAVA
 KATTA OKTAVA 2-OKTAVA 5-OKTAVA

Fortepiano cholg‘usi 52 ta oq va 36 ta qora, umumiy 88 ta klavishdan iborat musiqa asbobidir.

ETIKCHAM

Qambar Ota she'ri

Dilorom Omonullayeva musiqasi

Allegretto moderato

p

p

Qish - kel - gan - da

mf

da dil, bar-dam Gur-sil - la - tib ki - yay - har - da - m e - tik - cham. e - tik - cham

mf

p *mf*
Loy-ni bos-sam bil-chil-lay-di qor-da-yur sam.

gir-chil-lay-di e-tik cham e-tik-cham

Qish chiqqanda moylab qo‘yay,
So‘ng bir chetga joylab qo‘yay,
Etikcham, etikcham

Aqlli qiz

A.Haydarov she'ri va musiqasi

Quvnoq ♩=100

1.

2.

Musical notation for the first system, including a treble clef staff with a whole rest and a piano accompaniment with two staves.

Quvnoq ♩=100

1.

2.

Musical notation for the second system, including a treble clef staff with a melodic line and a piano accompaniment with two staves.

Lya - lya - lya - lya, Lya - lya - lya - lya, lya - lya - lya - lya - lya - lya - lya.

Piano accompaniment for the first part of the vocal line.

lya - lya - lya - lya - lya - lya - lya. Men bog' cha - ga bo - ra - man,

Piano accompaniment for the second part of the vocal line.

Aql - li qiz bo - la - man. Kich - ki - na deb o'y - la - mang,

Piano accompaniment for the third part of the vocal line.

Men bog'chaga boraman,
Aqli qiz bolaman.
Kichkina deb o'ylamang,
Hammasini bilaman.

To'rt oyoq bor toychoqda,
Yuguradi o'tloqda.
Baliq suzadi suvda,
Chunki oyog'i yo'qda.

Mushukcham sho'x o'ynaydi,
Izimdan chopqillaydi.
"Ha?" - desam miyovlaydi,
Chunki gapirolmaydi.

Asalim derlar oyim,
Dadamlar shirinoyim.
Shirinligim sababi,
Konfet yeymanda doim.

2

1. 2. Tugatish uchun

Ham-ma-si-ni bi-la-man. Ham-ma-si-ni bi-la-man. Lya-lya-lya-lya,

1. 2.

1. 2.

Lya-lya-lya-lya, Lya-lya-lya-lya - lya-lya-lya. Lya-lya-lya-lya - lya-lya-lya.

Archa bayrami

A. Rahmat she'ri

Ikrom Akbarov musiqasi

Allegro

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two sharps (F# and C#). It consists of a piano introduction and a vocal section. The piano introduction is marked *f* and *p*. The vocal section begins with a *mf* dynamic and includes the lyrics: "Sha - mol op - poq qor - lar - ni Qu - vib qu - vib xo'b yel - di". The piano accompaniment for the vocal section is marked *mf*. The second vocal line is marked *p* and includes the lyrics: "Biz - ga u - zoq o'r - mon dan Ar - cha meh - mon ga kel - di". The piano accompaniment for this line is marked *p*. The score concludes with a repeat sign and the instruction "Qaytarish uchun".

f *p* *f*

mf

Sha - mol op - poq qor - lar - ni Qu - vib qu - vib xo'b yel - di

p

Biz - ga u - zoq o'r - mon dan Ar - cha meh - mon ga kel - di

p

Qaytarish uchun

Biz - ga u - zoq o'r - mon - dan Ar - cha meh - mon - ga kel - di

Tamomlash uchun

ga kel - di

mf

Shamol oppoq qorlarni,
 Quvib-quvib xo‘p yeldi.
 Bizga uzoq o‘rmondan
 Archa mehmonga keldi.

Qorbobomiz xo‘p yaxshi,
 Bizga sovg‘a keltirar.
 Chiroqlarning nurida,
 O‘yinchoqlar yaltirar.

SOG'LOM AVLOD QO'SHIG'I

Safar Barnoyev she'ri

Shermat Yormatov musiqasi

Allegro Moderato

Qu - yosh bo'l - sin, oy bo'l - sin O'z - be - kis - ton

boy bo'l - sin, Men - ga at - las u - ka - mga

Gi - jing - la - gan toy bo'l - sin Men - ga at - las

u - kam - ga gi - jing - la - gan toy bo'l - sin

yur- sin - lar

hey!

Naqarot:

O'saversin bo'yimiz,
 Tinchlik orzu-o'yimiz.
 Bu dunyoda bor bo'lsin.
 O'zbekiston uyimiz.

Yursak gullar bog' bo'lsin.
 Ko'kragimiz tog' bo'lsin.
 Istiqbolga boshlagan,
 Yurtboshimiz sog' bo'lsin.

BUVIJONIM

Yo'ldosh Suyunov she'ri

Dilorom Omonullayeva musiqasi

Shoshmasdan, quvnoq

The first system of the piano accompaniment features a treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. The music begins with a mezzo-forte (mf) dynamic. The right hand plays a series of chords and moving lines, while the left hand provides a steady bass line with eighth notes.

The second system continues the piano accompaniment. The right hand features more complex chordal textures and melodic fragments, while the left hand maintains a consistent rhythmic pattern.

The third system includes the vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a treble clef with a key signature of two sharps and a 4/4 time signature. The lyrics are: "Men-ga teng-siz meh-ri-bor, — So'z-la-ri-da seh-ri-bor. —". The piano accompaniment starts with a mezzo-forte (mf) dynamic and features a rhythmic pattern of chords and moving lines.

The fourth system continues the vocal line and piano accompaniment. The vocal line lyrics are: "Er-tak ay-tib tol-may-di — Er-ka-la-tib xor-may-di —". The piano accompaniment continues with its characteristic rhythmic and harmonic structure.

Bu-vi jon-nim, bu - vi- jon, — Meh-ri-bo-nimbu - vi- jon —

o-na-gi nam-o-na-si — sho'x za-bo-nim bu vi - jon jon

Ertak aytib tolmaydi,
Erkalatib hormaydi.

Naqarot:

Buvijonim, buvijon, Mehribonim buvijon,
Onaginam onasi – Sho‘xzabonim buvijon.
Ko‘rolmasa bir kuni
Uxlay olmaydi tuni.
Ko‘ngli sog‘inchga to‘lib,
Izlar parvona bo‘lib.

Naqarot:

Baxtinga omon yuring, Xushxandon davron suring.
Ko‘zingiz namlanmasin, Dilingiz g‘amlanmasin.

NAVRO'ZIM — SHO'X SOZIM

Habib Rahmat she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

Jadal

f

Nav - ro'z kel - di, Nav - ro'z kel - di ku - lib ku - lib

p

mf

Bo - g'u da - lam bo - g'u da - lam, gul - ga to' - lib

mf

Detailed description: The musical score is for a piece titled 'Jadal'. It begins with a piano introduction marked 'f' (forte) in a key of D major (two sharps) and common time. The introduction consists of two systems of piano accompaniment. The first system has a treble clef with a melody of eighth notes and a bass clef with a simple accompaniment. The second system continues the melody and accompaniment. The first vocal line starts with a repeat sign and the lyrics 'Nav - ro'z kel - di, Nav - ro'z kel - di ku - lib ku - lib'. The piano accompaniment for this line is marked 'p' (piano) and features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and a steady bass line in the left hand. The second vocal line has the lyrics 'Bo - g'u da - lam bo - g'u da - lam, gul - ga to' - lib'. The piano accompaniment for this line is marked 'mf' (mezzo-forte) and continues the same rhythmic pattern. The score ends with a final piano accompaniment system marked 'mf'.

Qush - lar say - rar juft - juft bo' - lib,

Nav - ro' - zim o'z so' - zim. Shod o - vo - zim

Shod o - vo - zim sho'x - so - zim.

Navro'z keldi kulib-kulib,
Bog'-u dalam gulga to'lib,
Qushlar sayrar juft-juft bo'lib,

Naqarot:

Navro'zim o'z so'zim, Shod
ovozim, sho'x sozim.

Yaxshi iyat har ko'ngilda,
Xurram kunlar kezar elda,
Takror-takror dilda-tilda:

Naqarot:

Navro'zim o'z so'zim,
Shod ovozim, sho'x
sozim.

Navro'zimni sevar jahon,
Ona diyor dorilamon,
Kundan kunga zavqli davron,

Naqarot:

Navro'zim o'z so'zim,
Shod ovozim, sho'x sozim.

OY BO'LAMIZ — TOY BO'LAMIZ

Safar Barnoyev she'ri

Habibullo Rahimov musiqasi

Allegro

f *tr*

The piano introduction consists of two staves. The right hand starts with a series of eighth notes in a descending pattern, followed by a trill on a single note. The left hand provides a steady accompaniment of eighth notes.

Oy - bo' la miz Toy - bo' la miz Sho'x - lik-la-ri

p *f* *p* *f* *p*

The vocal line features a melody with a trill on the word 'Sho'x'. The piano accompaniment alternates between piano (*p*) and forte (*f*) dynamics.

soy bo'-la- miz A-mir - Te-mur bo-bo - miz-dek

f

The vocal line continues with a melodic phrase. The piano accompaniment remains consistent with the previous section.

Bo - tir xo-tam - toy bo'-la- miz Oy bo' - la-miz

mf

The vocal line concludes with a final phrase. The piano accompaniment features a crescendo leading to a repeat sign.

Toy bo'-la- miz Ko'-rib qo'-ying boy bo'- la- miz

8va f

Oy bo‘lamiz, Toy bo‘lamiz,
 Sho‘xliklari soy bo‘lamiz.
 Amir Temur bobomizdek,
 Botir, hotamtoy bo‘lamiz.

Oy bo‘lamiz, Toy bo‘lamiz.
 So‘zi shirintoy bo‘lamiz.
 Yigitchalar Alpomish-u,
 Qizlar Barchinoy bo‘lamiz.

Oy bo‘lamiz, Toy bo‘lamiz,
 Ko‘rib qo‘ying, boy bo‘lamiz.

HANDALAK

P. Mo`min she`ri

D. OMONULLAYEVA musiqasi

Moderato

Handwritten musical notation for the first system, featuring a treble and bass clef with a 2/4 time signature. The music consists of flowing eighth and sixteenth notes in both hands, with a first and second ending bracketed at the end.

Handwritten musical notation for the second system, including a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: Han - da - lak, han - da - lak, pish - gan e - di tar - qal - di. The piano accompaniment features a steady eighth-note bass line and chords in the right hand. An 8va marking is present at the end of the system.

Handwritten musical notation for the third system, including a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: tar - qal - di har yon hi - di Eg - ni - da be-. The piano accompaniment continues with a consistent rhythmic pattern.

Handwritten musical notation for the fourth system, including a vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: qa - sam to`n ti - ki - lib - di ju - da jo`n. Eg - ni - da be - qa - sam to`n. The piano accompaniment concludes the piece with sustained chords.

ti - ki - lib - di ju - da jo`n.

Lya - lya - lya, lya - lya - lya, lya - lya - lya lya - lya

1. lya - lya - lya - lya lya - lya lya - lya - lya. 2. lya.

Naqarot I

Handalak, handalak
Pishgan edi,
Tarqaldi, tarqaldi
Haryon hidi.

Naqarot II

Har bittamiz
Pushtadan,
Olib chiqdik
Uchtadan.

Naqarot III

Egnida
beqasam to‘n,
Tikilibdi
Juda jo‘n.

Bittadan
So‘yib yedik,
Rosayam
To‘yib yedik.

The diagram illustrates a musical scale with seven numbered steps (1-7) in the center. Each step is associated with a specific note and its corresponding letter name in both Cyrillic and Latin alphabets. The notes are arranged in two columns, with the first column on the left and the second column on the right. The notes are: 1. Do (C), 2. Re (D), 3. Mi (E), 4. Fa (F), 5. Sol (G), 6. La (A), 7. Si (B). The diagram also includes the notes for the next octave: 1. Do# (C#), 2. Re# (D#), 3. Mi# (E#), 4. Fa# (F#), 5. Sol# (G#), 6. La# (A#), 7. Si# (B#). The notes are written on a five-line staff with a treble clef. The background is a light purple and blue gradient with musical notes and a piano keyboard.

Step	Cyrillic	Latin
1	До	C
2	Ре	D
3	Ми	E
4	Фа	F
5	Соль	G
6	Ля	A
7	Си	B

MUZQAYMOQ

Xurshid Qayumov she'ri

Avaz Mansurov musiqasi

mf

Introduction for piano, featuring a melody in the right hand and a bass line in the left hand, both in common time.

Muz - dek, muz - dek muz - qay - moq, - sut - day op - poq

8va

f

First vocal line with piano accompaniment. The piano part includes a dynamic marking of *f* and an 8va marking.

soz qay - moq. muz - dek, muz - dek, muz - day - moq, sut - day op - poq —

Second vocal line with piano accompaniment.

soz qay - moq. As - ta - gi - na a - vay - lab — s chay - na - mas - dan - a -

Third vocal line with piano accompaniment.

tay-lab, Sol-ga-nim-da og'-zim-ga e-rib-ke-tar bir-zum-da

e-rib-ke-tar bir-zum-da

soz qay - mo - g'im soz - qay - moq.

Muzdek, muzdek muzqaymoq,
 Sutday oppoq soz qaymoq.
 Astagina avaylab,
 Chaynamasdan ataylab,
 Solganimda og'zimga,
 Erib ketar bir zumda.

Muzdek, muzdek muzqaymoq,
 Sutday oppoq soz qaymoq.
 Muzqaymog'im hozir ham,
 Eridi-yu, yo'qoldi.
 Lekin totli mazasi,
 Mening og'zimda qoldi.

Kuylaymiz

A.Haydarov she'ri va musiqasi

Allegretto ♩=110

Qarsak.

Qarsak.

O'z-be-kis-ton biz-ni-ki, Quv-noq o'g'il qiz-ni-ki.

Allegretto ♩=110

Hey. Lya-lya-lya-lya - lya-lya-lya,

Lya - lya - lya - lya - lya - lya - lya. O'z - be - kis - ton biz - ni - ki,

Quv-noq o'g'il qiz - ni - ki. Sho'-xu sho-don kuy - lay - miz,

2

1. 2.

Qo` - shi - g`i - miz siz - ni - ki. siz - ni - ki.

Tugatish uchun.

He - e - e - e - y!

O`zbekiston bizniki,
 Quvnoq o`g`il qizniki.
 Sho`x-u shodon kuylaymiz,
 Qo`shig`imiz sizniki.

Qushlar sayrar bog`larda,
 Soylar oqar tog`larda.
 Kuylashimiz keladi,
 Bayram bo`lgan chog`larda.

Kuylab bilish bu san'at,
 Tinglang mana marhamat.
 Bu san'atni o`rgatgan,
 Ustozimizga rahmat.

DIYOR MADHI

Habib Rahmat she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

♩ Andantino

Piano introduction in G major, 3/4 time. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a steady bass line with quarter notes.

p
O-na Va-tan er - ta - si ke-la-jak-ning me - va - si

The first line of lyrics is accompanied by piano accompaniment. The right hand has a melodic line with a crescendo leading to a fermata on the word 'si'. The left hand has a steady bass line. Dynamics include piano (*p*) and forte (*f*).

Bi-lim, hu-nar e - ga - si Biz bo' - la - miz al - bat - ta

The second line of lyrics continues the musical piece. The right hand has a melodic line with a fermata on 'si'. The left hand has a steady bass line. Dynamics include piano (*p*) and forte (*f*).

Ni-yat-lar ul-kan kat - ta a

The third line of lyrics concludes the piece. The right hand has a melodic line with a long note on 'a'. The left hand has a steady bass line. Dynamics include piano (*p*) and forte (*f*).

Ni-yat-lar ul- kan kat - ta

f a

Coda

Mard g'o - lib - lar sing - ga - ri

Ona Vatan ertasi,
 Kelajakning mevasi,
 Bilim, hunar egasi
 Biz bo‘lamiz albatta,
 Niyatlar ulkan, katta.

Orzularim uch berar,
 Diyor mehri kuch berar.
 Dilda yorug‘ tuyg‘ular,
 Yorug‘likka oshnamiz,
 Ezgu ishga tashnamiz.

Dovrug‘lidir Vatanim,
 Obro‘lidir Vatanim.
 Dunyodagi chamanim,
 Ko‘z qoramdek saqlayman,
 Ishonchingni oqlayman.

Temur bobom dilda bor,
 O‘lkam bo‘lur gul, obod.
 Bayroqni tutib ozod,
 Shod boramiz ilgari.
 Mard g‘oliblar singari!

AZIZ BO‘STON — O‘ZBEKISTON

Mirpo‘lat Mirzo she‘ri

Dilorom Omonullayeva musiqasi

♩ Quvnoq

f

P

Bu - dun - yo - da__ cha - man - lar__ ko‘p.

Bu dun yo - da__ va - tan - lar__ ko‘p. Bar - cha si - da__ yash - nar__ gul - lar,

mf

Bar cha si-da yay - rar dil - lar

Me-ning u-chun a - ziz - bo's- ton, O'z-be - kis - ton, O'z-be - kis-ton!

Me-ning u-chun a - ziz - bo's- ton, O'z be - kis - ton, O'z-be -kis-ton!

Bu dunyoda chamanlar ko'p,
 Bu dunyoda vatanlar ko'p.
 Barchasida yashnar gullar
 Barchasida yayrar dillar.

Chorlar ezgu yo'llar meni,
 Ajdodlarim qo'llar meni.
 Bu Vatanda to'kmasman yosh,
 Bu Vatanda egmasman bosh.

Naqarot:
 Mening uchun aziz bo'ston -
 O'zbekiston, O'zbekiston!

Naqarot:
 Mening uchun aziz bo'ston -
 O'zbekiston, O'zbekiston!

Sahrolar gul ochar senda,
 Samolar nur sochar senda.
 Yulduzlaring so'nmasin hech,
 Bag'ringga g'am qo'nmasin hech.

Naqarot:
 Mening uchun aziz bo'ston -
 O'zbekiston, O'zbekiston!

GULLAR MANIM KULGANIM

Po'lat Mo'min she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

Allegro moderato

First system of piano accompaniment. Treble clef, 2/4 time signature. Starts with a forte (*f*) dynamic. The right hand plays chords and eighth notes, while the left hand plays a bass line with eighth notes and chords.

Second system of piano accompaniment. Treble clef, 2/4 time signature. Continues the accompaniment with chords and eighth notes in the right hand and a bass line in the left hand.

Third system featuring a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is in the treble clef with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are: "Bo'l - sin - de - ya el cha - man,". The piano accompaniment is in the bass clef with a mezzo-forte (*mf*) dynamic.

Fourth system featuring a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is in the treble clef with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The lyrics are: "Bo - g'im - ga gul e - ka - man.". The piano accompaniment is in the bass clef with a mezzo-forte (*mf*) dynamic.

Bo'l - sin de - ya el - cha - man,

Bo - g'im - ga gul e - ka - man,

Kul - gan bax - tu yosh - li - gim,

Gul - sha - nim - da er - ka - man

Gul - sha - nim - da er - ka - man

f
Gul - sha - nim, ho, Gul - sha - nim. Gul - lar ma - nim

f
kul - ga - nim Gul - sha - nim ho,

f
gul - sha - nim, Gul - lar ma - nim kul - ga - nim.

Bo'lsin deya el chaman,
Bog'imga gul ekaman.
Kulgan baxtu yoshligim,
Gulshanimda erkaman.

Gulshanim – yurt qiyosi,
Kulganim – dil ziyosi.
Bog'im tutash bog'larga,
Gulim – mehnat jilosi.

Tole to'la kunlarim,
Ko'ksimdadir qo'llarim.
Keling sayr-u chamanga,
Yana kulgay gullarim.

Naqarot:
Gulshanim, ho, gulshanim,
Gullar manim kulganim.

Naqarot:
Gulshanim, ho, gulshanim,
Gullar manim kulganim.

Naqarot:
Gulshanim, ho, gulshanim,
Gullar manim kulganim.

GUL TERDI GULLAR

Po'lat Mo'min she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

Allegretto

Introduction for piano in 2/4 time, marked *f* (forte). The music features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand.

O' - gil bo - la, qiz - bo - la Qir - dan ter - di

Vocal line and piano accompaniment for the first phrase. The vocal line is in treble clef with lyrics. The piano accompaniment is in bass clef with a dynamic marking of *mf* (mezzo-forte).

gul lo - la Qa - ra - san - giz u - lar - ga

Vocal line and piano accompaniment for the second phrase. The vocal line is in treble clef with lyrics. The piano accompaniment is in bass clef.

U - lar o'x - shar gul - lar - ga Gul - ter - di

Vocal line and piano accompaniment for the third phrase. The vocal line is in treble clef with lyrics. The piano accompaniment is in bass clef.

gul-ter - di Gul-ter - di gul - lar Eh qa- rang, - rang-ba - rang

gul-ter-di gul - lar gul - ter-di gul - lar

Naqarot:

O'gil bola, qiz bola
Qirdan terdi gullola.
Qarasangiz ularga,
Ular o'xshar gullarga

Gul terdi, gul terdi,
Gul terdi gullar.
Eh, qarang, rang-barang
Gul terdi, gullar.

Naqarot:

Gullar terib ozmuncha
O'ynadilar to'yguncha
Har tomonga chopdilar,
Yangilarin topdilar.

Gul terdi, gul terdi,
Gul terdi gullar.
Eh, qarang, rang-barang
Gul terdi, gullar.

QO'ZICHOG'IM - O'YINCHOQ

K. Botirov she'ri

O'ynoqi

solist: A. Mansurov musiqasi
(xor):

Da-da, siz o-lib ber-gan

qo'-zi choq hech yur-may-di. Ko'-ta-rib qo'y-ma-gun-cha,

qi-ziq, o'-zi tur-may-di Og'-zibo-ru ma'-ra-mas, ko'm-ko'k o't-ga qa-ra-mas.

solist:

Ko'-zi bo-ru, ko'r-may-di va er-ga-shib yur-may-di.

XOR:

Da - da, siz o - lib ber - gan qo' - zi - choq hech yur - may - di,

1.

Ko'ta - rib qo'y - ma - gun - cha, qi - ziq, o' - zi tur - may - di.

f sf

2.

solist (yalinib):

ko'ta - rib qo'y - ma - gun - cha, boshqasini olib bering.

sf sf

Dada, siz olib bergan
 Qo'zichoq hech yurmaydi.
 Ko'tarib qo'ymaguncha,
 Qiziq, o'zi turmaydi.

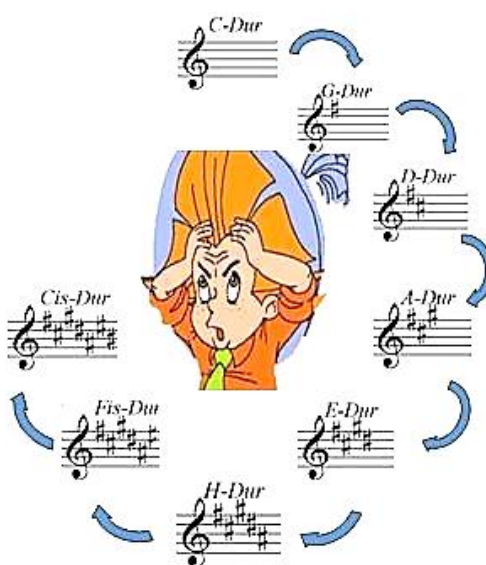
Og'zi bor-u, ma'ramas,
 Ko'm-ko'k o'tga qaramas.
 Ko'zi bor-u, ko'rmaydi
 Va ergashib yurmaydi.

Olib bering boshqasin,
 Peshonasi qashqasin.
 O'ynasin dikir-dikir,
 O't yesin kitir-kitir.

BEMOLLI MAJOR KVINTA DAVRASI

DIYEZLI MAJOR KVINTA DAVRASI

Bobom qahramon

A.Haydarov she'ri va musiqasi

Maestoso $\text{♩}=100$

Bo-bom qah - ra - mon, U-rush-da bo'l - gan.

1. Yov-lar us - ti - dan, G'a-la - ba qil - gan. 2. G'a-la - ba qil - gan.

Naqorat.

Qah-ra-mon, qah-ra-mon, Bo-bom qah-ra - mon. Bo-bo-jon do - i - mo

2

1. Bo' ling sog' o - mon. 2. Bo' -ling sog' o - mon. rit. Bo' -ling sog' o - mon.

1. rit. 2.

Bobom qahramon,

Urushda bo'lgan.

Yovlar ustidan,

G'alaba qilgan.

Naqorat:

Qahramon, qahramon,

Bobom qahramon.

Bobojon doimo,

Bo'ling sog' - omon.

Jangu - jadalda,

Quchgan zafarlar.

Ko'ksida to'la,

Orden - medallar.

Naqorat.

E'zozda doim,

Bobomday mardlar.

Elin asragan,

Botir askarlar.

Naqorat.

SHAFTOLIGA SAVOLIM

Po'lat Mo'min she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

♩ Allegretto

mp

Introduction for piano, 2/4 time, key of B-flat major. The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes and chords, while the left hand plays a simple bass line.

Shaf - to - lim oh shaf - to - lim oh shaf - to - lim oh shaf to - lim_

Vocal line and piano accompaniment for the first phrase. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a bass line in the left hand.

Qi - zi - lu oq, qi - zi - lu oq, qi - zi - lu oq, shaf to - lim_

Vocal line and piano accompaniment for the second phrase. The piano accompaniment continues with chords and a bass line.

Ham - ma men - day se - va - di_ pish - gan - da ma - za bo - lim_

Vocal line and piano accompaniment for the third phrase. The piano accompaniment concludes with a final chord and bass line.

Shaf - to - lim, shaf - to - lim, -

Coda

Shaf - to - lim

Shaftolim, oh, shaftolim,
 Qizil-u, oq shaftolim.
 Hamma meday sevadi
 Pishganda maza bolim,
 Shaftolim...

Asta aytib beraqol,
 Seni topgan qay olim?
 Indamadi shaftolim,
 Qiyin ekan savolim,
 Shaftoli...

NISHOLDA

Rauf Tolib she'ri

Dilorom Omonullayeva musiqasi

Allegretto moderato

f

The piano introduction consists of two staves. The right hand features a melodic line with eighth-note patterns and slurs, while the left hand provides a steady accompaniment of eighth notes.

To'y-da, bay-ram-da, ro'-za__ ay yom-da tan- siq__ ni-shol- da,

tor- tiq__ ni-shol-da Muz - qay -moq-danzo'r ma- na,__ ya-lab ko'r,

oh- oh__ ni-shol- da, op-poq ni-shol-da Ma-za - li, tot - li, oh!

Mis-li nov-vot-li - oh! Oh-oh ni-shol da, op-poq ni-shol- da! Muzqay-

moq - dan zo'r oh! Ma-na, ya-lab ko'r oh! Oh- oh! ni-shol- da

1. qay moq ni-shol da! 2. qay moq ni-shol da! Oh!

To'yda, bayramda,
Ro'za ayyomda.
Tansiq nisholda,
Tortiq nisholda.

Buncha ham shirin,
Kim bilar sirin?
Oh-oh nisholda,
Qaymoq nisholda.

Muzqaymoqdan zo'r,
Mana, yalab ko'r.
Oh-oh nisholda,
Oppoq nisholda!

Mehmonga yuzim,
Xizmatda o'zim.
Tayyor nisholda,
Mador nisholda.

Naqarot:

Mazali, totli-oh!
Misli novvotli, oh!
Oh-oh nisholda,
Oppoq nisholda!
Muzqaymoqdan zo'r-oh!
Mana, yalab ko'r,-oh!
Oh-oh nisholda,
Qaymoq nisholda!

YAXSHI BOLA

Po'lat Mo'min she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

Moderato gractoso

Piano introduction in G major, 2/4 time. The right hand features a rhythmic pattern of eighth notes, while the left hand plays a simple bass line.

Ham-ma joy-ga ya-ra-sha-di yax-shi bo-la yax-shi bo-la

Accompanying piano accompaniment for the first vocal line.

Uy i-shi-ga qa-ra-sha-di yax-shi bo-la yax-shi bo-la

Accompanying piano accompaniment for the second vocal line.

O'y nab yu-rib-se-vi-na-di o'z-o'zi-dan_

Accompanying piano accompaniment for the third vocal line, ending with a double bar line.

yax - shi - li - gi se - zi - la - di yuz - ko' - zi - dan yuz - ko' - zi - dan

yuz - ko' - zi - dan

Coda

Ya-shnay ver - sin ham - ma joy - da

yax - shi bo - la yax - shi bo - la

Kel - ti - ra - di el - ga foy - da yax - shi bol - la

yax - shi bol - la yax - shi bol - la yax - shi bol - la

Hamma joyga yarashadi
Yaxshi bola, yaxshi bola,
Uy ishiga qarashadi
Yaxshi bola, yaxshi bola.

Maktabidan qolmaydi kech
Yaxshi bola, yaxshi bola,
«Ikki» baho olmaydi hech
Yaxshi bola, yaxshi bola.

O'yab yurib sevinadi,
O'z-o'zidan,
Yaxshiligi seziladi
Yuz-ko'zidan,

Ish buyursang deydi kulib
«Xo'p bo'ladi»,
Sheriklari, o'rtoqlari
Ko'p bo'ladi.

Yashnayversin hamma joyda
Yaxshi bola, yaxshi bola,
Keltiradi elga foyda
Yaxshi bola, yaxshi bola.

BIZ ASKARMIZ!

Iskandar Rahmon she'ri

Nadim Norxo'jayev musiqasi

♩ Marciale

f

The piano introduction consists of two staves. The right hand starts with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature (C). It begins with a whole note chord of B-flat, D-flat, and F, followed by a series of chords and a rhythmic pattern of eighth notes. The left hand starts with a bass clef and a common time signature, playing a simple bass line of quarter notes.

mf

Biz as - kar miz, pos - bon - miz, U - lug' yo'l - da kar - von - miz. Tinch - lik u - chun - qal - qon - miz...

The first system of the vocal part features a treble clef, a key signature of one flat, and a common time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes. The piano accompaniment consists of two staves with chords and a bass line.

Hech bu - zil - mas qo'r g'on - miz! Biz as - kar miz, pos - bon - miz U lug' yo'l - da kar - von - miz,

The second system continues the vocal melody and piano accompaniment. The piano accompaniment features a more complex chordal texture in the right hand.

f

Tinch lik u - chun qal - qon - miz, Hech bu - zil - mas qo'r - g'on - miz! Bir, ik - ki, uch

The third system concludes the vocal part with a treble clef and a key signature of one flat. The piano accompaniment features a final chord in the right hand. The dynamic marking *f* is present.

Bir, ik - ki Ay-ting-mar-ra kim - ni - ki Al - bat mar - ra

biz - ni - ki Ja - sur o'g' - lon, qiz - ni - ki Al -

bat mar - ra biz - ni - ki, Ja - sur o'g' - lon, qiz - ni - ki

Biz askarmiz, posbonmiz,
 Ulug' yo'lda karvonmiz,
 Tinchlik uchun qalqonmiz,
 Hech buzilmas qo'rg'onmiz!

Naqarot:

Bir, ikki, uch, bir, ikki...
 Ayting, marra kimniki?
 Albat marra bizniki,
 Jasur o'g'lon, qizniki.

Ona yurt Turkistonda,
 Yer-u, osmon, ummonda,
 Chiniqishni qo'ymaymiz,
 Tinchlik kuyin kuylaymiz!

Naqarot:

Bir, ikki, uch, bir, ikki...
 Ayting, marra kimniki?
 Albat marra bizniki,
 Jasur o'g'lon, qizniki.

12. Boychechak

O`zbel xakq qo`shig`i

Sh. Yormatov qayta ishlagan

(qarsak chalinadi)

bo-la, bo-la, bo-la, bo-la,

Bo-la, bo-la, bo-la, bo-la,

bo-la, bo-la, bo-la, bo-la, bo-la. Boy - che - chak. (qarsak chalinadi)

1. Boy - che - cha - gim boy - lan - di, Qo - zon to` - la ay - ron - di. Ay - ro - ning - dan ber - ma - sang,
2. Boy - che - cha - gim hil - lo - li, Ham - yon - ham - yon til - lo - li. Ham - ma bo - zor nbir bo - zor,

qo - zon to - bo - g`ing vay - ron - di. Qat - tiq yer - dan qa - zi - lib chiq - qan boy - che - chak,
at - rof - la - ri lo - la - zor.

Boy - che - chak.

Yum - shoq yer - dan yu - ma - lab chiq - qan boy - che - chak. — Bo - la, bo - la, bo - la, bo - la,

boy - che - - - chak.

bo - la, bo - la, bo - la, bo - la, boy - che - chak, — Boy - che - chak.

Boy-che-chak-ni tut-di-lar, simyo-g'och-ga os-di-lar, Boy-che-chak-ni tut-di-lar,
Che chak che chak, che-chak, che-chak, che-chak che

simyo-g'och-ga os-di-lar. Qi-lich bi-lan chop-di-lar, bax-mal bi-lan yop-ti-lar
chak, che chak. Boy - che - cha - gim.

Qat-tiqyer-dan qa-zi-libchiq-qan boy-che-chak, — Yum-shoqyer-dan yu-ma-labchiq-qan

boy - che - chak. — Bo-la, bo-la, bo-la, bo-la, bo-la, bo-la, bo-la, bo-la

boy-che-chak. Boy - che - chak (qarsak chalinadi) Che-chak.

Boychechagim boylandi,
Qozon to‘la ayroni.
Ayroningdan bermasang
Qozon-tovog‘ing vayroni.

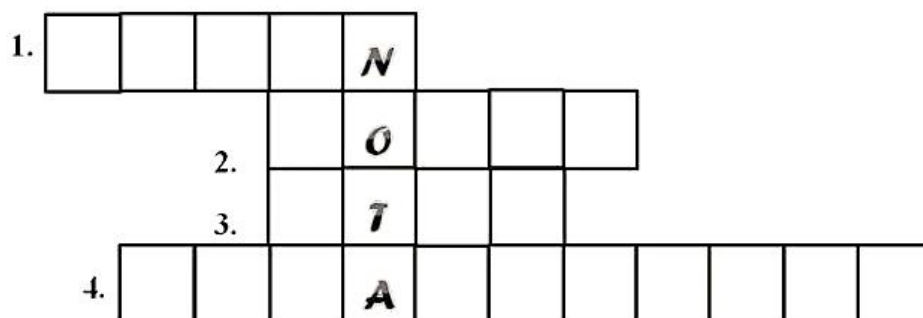
Naqarot:
Qattiq yerdan qatrab chiqqan
boychechak.
Yumishoq yerdan yumalab
chiqqan boychechak.

Boychechagim xilloli ,
Hamyon-hamyon tilloli,
Hamma bozor bir bozor,
Atroflari lolazor.

Naqarot:
Qattiq yerdan qatrab chiqqan boychechak.
Yumishoq yerdan yumalab chiqqan
boychechak.

Boychechakni tutdilar,
Sim yoog‘ochga osdilar.
Qilich bilan chopdilar
Baxmal bilan yopdilar.

Naqarot:
Qattiq yerdan qatrab chiqqan boychechak,
Yumishoq yerdan yumalab chiqqan boychechak.

Savollar.

1. 1 ta nota 4 hamga sanaladi.
2. Tebranishdan hosil bo‘ladi.
3. Tovushga qo‘yilgan tayoqchalar.
4. Yozilishi va nomlanishi harxil, ammo eshitalish bir xil.

O`zbek bolalarimiz

A.Haydarov she'ri va musiqasi

Allegretto ♩=100

Hey... Hey! Hey! Hey!

Allegretto ♩=100

Hey! Hey! Hey! Baxt-dan ko'n gil yay ray - di, Ko'z-dan shod-lik

por-lay - di. O'z - be kis-to -ni -miz - da qo' -shi-g'i - miz yang-ray - di.

Naqorat.

O'z - bek bo - la - la - ri - miz, Gu - lu - lo - la - la - ri - miz,

2

Chaq-qon, kuch-li, zehn - li, Ti-rish- qoq har bi - ri - miz. bi - ri - miz.

Hey! Hey! Hey! O`z-bek bo-la - la ri-miz. Hey!

Baxtda ko'ngil yayraydi,
Ko'zdan shodlik porlaydi.
O'zbekistonimizda
Qo'shigimiz yangraydi.

Navro'z har bir kunimiz,
Xayrli har tunimiz.
Bizni jon-dildan sevar
Ota-onalarimiz

Naqarot:

O'zbek bolalarimiz,
Gulu-lolalarimiz
Chaqqon, kuchli, zehnli,
Tirishqoq har birimiz.

Hammamiz bir tan-bir jon,
Vatanimiz jonajon,
Yuqtirmaymiz sha'niga
Zarracha gard hech qachon

AZIZ USTOZLAR

To'liqin she'ri

Sobir Boboyev musiqasi

Allegretto

Dom - la - jon - lar, o - pa - jon - lar,

a - ziz,

a - ziz us - töz - lar Bo - shi - miz -

ni si - la - din - giz, biz - ga oq yo'l

ti - la - din - giz, dom - la - jon - lar o - pa - jon -

lar, a - ziz us - toz - lar.

dom - la - jon - lar, o - pa - jon - lar. a - ziz,

a - ziz, us - toz - lar.

Doim aziz hurmatingiz,
Unutmaymiz mehnatingiz.
Domlajonlar, opajonlar,
Aziz ustozlar.

Sizga izzat, sizga hurmat,
Yosh qablarda bo‘lur har vaqt.
Domlajonlar, opajonlar,
Aziz ustozlar.

Naqarot:
Boshimizni siladingiz,
Bizga oq yo‘l tiladingiz.
Domlajonlar, opajonlar,
Aziz ustozlar.

Sizlar bizning baxtimizsiz,
Dillardagi ahdimizsiz.
Domlajonlar, mehribonlar,
Aziz ustozlar.

BOLALARNING KO'ZLARI

Qambar OTA she'ri

Muhammad OTAJONOV musiqasi

Allegretto

The musical score is written for piano and voice. It consists of five systems of music. The first system (measures 1-5) is an instrumental introduction. The second system (measures 6-10) contains a first and second ending. The third system (measures 11-15) is the first line of the vocal melody with lyrics: "Dun-yo- da eng sof, ti- niq Nur- lar ich -". The fourth system (measures 16-20) is the second line of the vocal melody with lyrics: "ra eng yo- niq Ko' rar rav - shan". The fifth system (measures 21-25) is the final line of the vocal melody with lyrics: "va a- niq Bo-la-lar - ning ko'z - la- ri." The piano accompaniment consists of chords and moving lines in both hands.

6

11

16

21

Dun-yo- da eng sof, ti- niq Nur- lar ich -

ra eng yo- niq Ko' rar rav - shan

va a- niq Bo-la-lar - ning ko'z - la- ri.

26

Is-siq - dir yul-duz - la-ri Naqsh ol - ma- day yuz - la-ri

This system contains measures 26 through 31. The vocal line features a melodic phrase starting with a quarter note, followed by a half note, and then a quarter note with a slur over the next two notes. The piano accompaniment consists of chords in the right hand and a simple bass line in the left hand.

32

Yol-g'on ayt - mas so'z - la-ri

This system contains measures 32 through 37. The vocal line has a rest for the first measure, followed by a melodic phrase. The piano accompaniment continues with chords and a bass line.

38

Bo - la - lar - ning ko'z - la - ri.

This system contains measures 38 through 40. The vocal line has a long note with a slur over it. The piano accompaniment features chords and a bass line.

41

1. 2.

This system contains measures 41 through 46. It includes a first ending bracket with a repeat sign and a second ending bracket. The vocal line has a melodic phrase with a slur. The piano accompaniment includes chords and a bass line.

Dunyoda eng sof, tiniq,
Nurlar ichra eng yoniq.
Ko‘rar ravshan va aniq,
Bolalarning ko‘zlari.

Tinchlik bo‘lsin mustahkam,
G‘am ko‘rmasin biron dam.
Yashnab kulsin chinakam
Bolalarning ko‘zlari.

Vatanim deb charaqlar,
Xalq baxtidan yaraqlar.
Doim do‘stni so‘roqlar
Bolalarning ko‘zlari.

Naqarot:

Issiqdir yulduzlari,
Naqsh olmaday yuzlari.
Yolg‘on aytmas so‘zlarni
Bolalarning ko‘zlari.

INTERVALLAR

<p>PRIMA</p>	<p>KVINTA</p>
<p>SEKUNDA 41</p> <p>СЕКУНДА</p>	<p>SEKSTA 45</p> <p>СЕКСТА</p>
<p>TERTSIYA</p> <p>КВАРТА M2</p>	<p>SEPTIMA</p> <p>UCHTONLIK 67</p>
<p>ТЕРЦІЯ 63</p>	<p>ОКТАВА 48</p>
<p>КВАРТА 44</p>	<p>ТРИТОН VII♭</p>

N.Nurbek se'ri

Onajonim

Allegro M.M. ♩ = 132

S. Abramova musiqasi

Introduction for piano. The score is in 2/4 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It begins with a melody in the right hand marked *mf* and a bass line in the left hand. The piece concludes with a *simile* marking.

Vocal line 1 and piano accompaniment. The vocal melody is marked *mf*. The piano accompaniment is marked *mp*. The lyrics are: "Qo`shiq ayt- sam shod-li-gi-dan bag`ri - ga bo - sib, Har xil ki yim do`p-pi ti-kar".

Vocal line 2 and piano accompaniment. The lyrics are: "men-ga_mu-no - sib. Uy-qum kel-sa al-la ay-tib tu-rar bo- shim da, o-dim-la- sam".

Vocal line 3 and piano accompaniment. The lyrics are: "bir-ga bir-ga yu- rar_qo-shim - da. O - na - jon, meh-ri - bon-gi - nam."

Takrorlash uchun

O - na - jon meh - ri - bon - gi - nam.

Tamomlash uchun

O - na - jon, meh - ri - bon - gi - nam.

Qo‘shiq aysam shodligidan,
 Bag‘riga bosib.
 Har xil kiyim, do‘ppi tikar,
 Menga munosib.

Uyqum kelsa alla aytib,
 Turar boshimda.
 Odimlasam birga-birga,
 Yurar qoshimda.

Onajon-mehribonginam,
 Onajon-mehribonginam!

“KIM EPCHIL-U, KIM CHAQQON?!”

Anvar Obidjon she'ri

Avaz Mansurov musiqasi

Allegro ♩ = 148

8va

Piano introduction in 4/4 time, marked Allegro with a tempo of 148. The score consists of two staves: a treble clef staff with a melody of eighth and sixteenth notes, and a bass clef staff with a rhythmic accompaniment of eighth notes. The piece begins with a forte (f) dynamic. A first ending bracket labeled (8) spans the first two measures of the second system.

Vocal entry in 4/4 time. The vocal line is on a treble clef staff, and the piano accompaniment is on a grand staff (treble and bass clefs). The lyrics are: "Sen o - hu - san, men jay - ron, kim ep - chi - lu, kim chaq - qon?". The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the bass and chords in the treble.

Continuation of the vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "sen o - hu - san, men jay - ron, kim - ep - chi - lu, kim chaq - - qon?". The piano accompaniment continues with the same rhythmic pattern.

Final vocal line and piano accompaniment. The lyrics are: "Bo - tir - bek - mi, yo Ray - xon? No - dir - bek - mi, yo Oy - xon? Kim ep - chi - lu, kim chaq qon? —". The piano accompaniment concludes with a final chord.

Ep - chil - bo - la may - don - da quv-nar chaq-qon qiz bi - lan.

Dav - ra - miz - ga mar - ha - bo, o'y-na,-o'y-na biz bi - lan

O'y-na,-o'y-na biz bi-lan (Bo'l) miz.

Sho-don quv-noq o'y-nay - miz... (Chapak...) Xey!

“QUYOSH BILAN SUHBAT”

X. Qayum she‘ri

A. Mansurov musiqasi

Allegretto $\text{♩} = 130$

mf *f* *mf*

Ped. *Ped. *

4

ff

7

Бу-гун тонг-да куш-лар-дан ҳам эр-та тур - дим, Гул-бо-ғим - да қу-ёш би-лан

10

сух-баг қур - дим. Қу-ёш мен - га: "Қу-нинг қув - нок бўл - син!" - де-ди,

8va 7

13

Мен ку - ёш - га: "Ну - ринг пор - лок бўл - син!" - де - дим.

15

На - на - на, на - на - на - на, на - на - на - на. На - ра - на - на, на - на - на - на,

18

на - на - на - на. На - на - ра - на, на - на - ра - на,

21

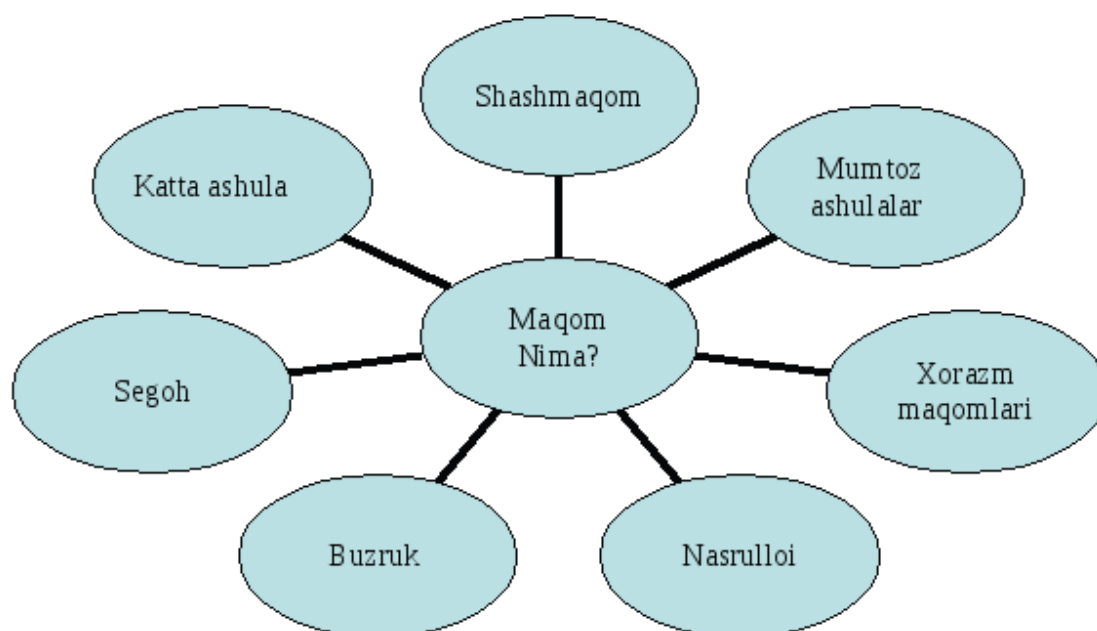
на - на - на - на, на - ра - на - на. На - на - на - на,

24

на - на - на - на, на - ра - на - на!

Bugun tongda qushlardan ham erta turdim,
 Gulbog'imda quyosh bilan suhbat qurdim.
 Quyosh menga: "Quning quvnoq bo'lsin!" - dedi,
 Men quyoshga: "Nuring porloq bo'lsin!" - dedim.

"Ol, senga" - deb boshim uzra nurin sochdi,
 Gullarim ham nur qo'ynida ko'zin ochdi.
 Gulbog'imni nurda ko'rib, quvnar ko'zim,
 Shuning uchun gullolaga o'xshar yuzim!

SHARQ TARONALARI

U.Azim she'ri

D.Omonullayeva musiqasi

Moderato, maestoso

The musical score is written for piano and voice. It begins with a piano introduction in 4/4 time, marked 'Moderato, maestoso'. The key signature has four sharps (F#, C#, G#, D#). The piano part features a complex texture with chords and moving lines in both hands. Dynamics include *f*, *ff*, and *p*. The vocal line enters in the fourth system with the lyrics: 'Dun-yo - ning ko'ng - li-ga sen ber - ding ha-yot, Ru - hing- da, O-na Sharq ya - ral - di ba-yot. Kuy-la-moq shav - qi - da mo - hir o'-zing-san,'. The piano accompaniment for the vocal parts consists of block chords in the right hand and a steady bass line in the left hand.

Ho- fiz o'-zing- dir-san, sho- ir o' zing-san. Jo'r bo'- ling in- son-ga

mu- si - qa qa - not, Qo'- shiq - dan ko'n- gil- lar bo'l -g'u - si bun-yod.

Qo'- shiq-da o'r- tan- gan ti - lak- san, ey, Sharq, *cresc.* Jum-la - i ja-hon-ga yu - rak -

san, ey Sharq. *f* Sa- lom, Sa- mar- qand!

Sharq dar-vo - za - si! Ta- ral dun-yo - ga

8va 1

Sharq ta - ro - na - si! *ff* Ta- ral dun-yo -

ff

ga Sharq ta - ro - na - si!

8va ----- 1

Dunyoning ko‘ngliga sen berding hayot,
Ruhingdan, ona-Sharq, yaraldi bayot.
Kuylamoq shavqida mohir o‘zingsan,
Hofiz o‘zingdiansan, shoir o‘zingsan.

Naqarot:

Salom, Samarqand – Sharq darvozasi,
Taral jahonga - Sharq taronasi!

Jo‘r bo‘lg‘in insonga musiqa - qanot,
Qo‘shiqdan ko‘ngillar bo‘lg‘usi bunyod.
Qo‘shiqda o‘rtangan tilaksan, o Sharq!
Jumlai jahonga yuraksan, o Sharq!

O'ZBEKISTON ONAJON

Qambar OTA she'ri

Muhammad OTAJONOV musiqasi

Allegro

Yer, os-mon-ning o-ra - si O-lam-ning eng

p

sa-ra - si Av-lod me-ros va-ta - nim Qad - ri ba-land bo's-to - nim.

Naqorat:

O-na - jon O'z-be - kis - ton Jo-na- jon O'z-be - kis -

ton. O - na - jon O'z-be - kis - ton

jo - na - jon O'z - be - kis - ton.

Sa - ho - vat - li fi - do - kor Dun - yo - da eng

bax - ti - yor So - diq - lik - da bo - lang - ga Ta - nil - gan - san o - lam - ga.

O - na - jon O'z - be - kis - ton

Jo - na - jon O`z - be - kis - ton. Hey!

Yer, osmonning orasi,
Olamning eng sarasi,
Avlod meros Vatanim
Qadri baland bo‘stonim.

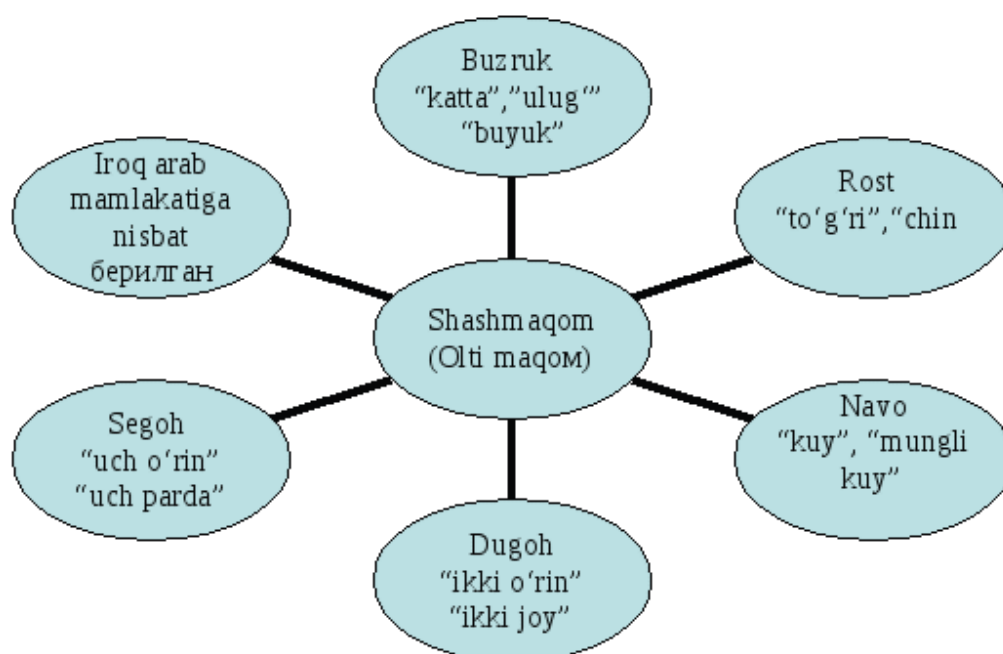
Saxovatli, fidokor,
Dunyoda eng baxtiyor.
Sodiqlikda bolangga
Tanilgansan olamga.

Oy husnda yetolmas,
Quyosh shaydo, ketolmas,
Ko‘k toqingda yulduzlar,
Baxt taratar kunduzlar.

Naqarot:
Onajon O‘zbekiston,
Jonajon O‘zbekiston.

Naqarot:
Onajon O‘zbekiston,
Jonajon O‘zbekiston.

Naqarot:
Onajon O‘zbekiston,
Jonajon O‘zbekiston.

TULPOR

U.Azim she'ri

M.Maxmudov musiqasi

Kuychan ♩ = 90

Musical score for measures 1-5. The score is in 2/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked as ♩ = 90. The first system consists of a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (grand staff). The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the left hand and a melodic line in the right hand. A dynamic marking 'f' is present in the first measure of the piano part. The vocal line is mostly rests, with a few notes in the second measure.

Musical score for measures 6-10. The score continues from the previous system. The piano accompaniment remains consistent with the eighth-note accompaniment in the left hand and a melodic line in the right hand. The vocal line has a few notes in measure 6 and then rests for the remainder of the system.

Musical score for measures 11-15. The score continues from the previous system. The piano accompaniment remains consistent with the eighth-note accompaniment in the left hand and a melodic line in the right hand. The vocal line has a few notes in measure 11 and then rests for the remainder of the system. The piano part concludes with a series of chords in the right hand and a few notes in the left hand.

17

Tul-por tul-por tul-por tul-por belida e-gar belida e-gar sha-mol sha - mol

22

sha - mol sha - mol nov-da-ni e-gar nov-da-ni e-gar yu-ra-gim yu-ra-gim

26

yu-ra-gim yu-ra-gim tul por.bo`l-sa bu - lut bu - lut bu - lut bu - lut

31

bo shim ga te-gar

1. Qir-g'iy qa - no - tin___ yo - zar qir-da aql___
 2. Soy - lar-da-gi_ xar- sang___ tosh sel lar-ga be -

36

dan___ o zar_ men qir_lar da yu - gur_sam o-lam ni sha mol_ bo - sar
 - rar___ bar dosh qo`l-la- rim ni bir cho`z_sam qo`lim ga qo` nar__ qu- yosh

41

— qir-g'iy qa - no - tin___ yo-zar qir-da aql___ dan_ o- zar_
 — soy-lar-da-gi_ xar sang_ tosh sel lar-ga be - rar__ bar dosh

47

1.

men qir_lar da yu gur_sam o-lam-ni sha mol_bo sar____
 qo'l-la-rim ni bir cho`z_sam qo`lim-ga qo` nar__ qu yosh__

52

2.

f

57

Tulpor, tulpor, tulpor, tulpor
 Belida egar, belida egar,
 Shamol, shamol, shamol, shamol
 Novdani egar, novdani egar.

Yuragim, yuragim, yuragim, yuragim
 Tulpor bo'lsa,
 Bulut, bulut, bulut, bulut
 Boshimga tegar.

Soylardagi xarsang tosh,
 Sellarga berar bardosh,
 Qo'llarimni bir cho'z sam,
 Qo'limga qo'nar quyosh.

Qirg'iy qanotin yozar,
 Qiru adirdan oshar,
 Men qirlarda yugursam,
 Olamni shamol bosar.

Qorbobo

Axmad Xaydarov musiqasi
va she'ri

Quvnoq ♩=100

f Qor - bo - bo, qor - bo - bo, Qor - bo - bo,

Quvnoq ♩=100

mf

qor - bo - bo.

f

Ham-ma u - ni se - va - di,

f

Bir-ga - la-shib ku - ta - di.

U sov-g'a kel - ti - ra - di, Ma-na-ho-zir ke-la-di.

f Qor-bo-bo, qor - bo - bo, Sov - g'a - lar-ga boy bo - bo.

Qor-bo-bo, qor - bo - bo, Sa - xiy, ho-tam - toy bo - bo.

Tugatish uchun.

f Qor - bo - bo, qor - bo -

mf

bo, qor - bo - bo, qor - bo - bo.

Hamma uni sevadi,
 Birgalashib kutadi.
 U sovg'a keltiradi,
 Mana hozir keladi.

Uyimizni yasatdik,
 Archamizni bezatdik
 Katta yutuqlar bilan,
 Eski yilni kuzatdik

Yangi yil bayramida,
 Vatanimiz bag'rida,
 Yayrab, quvnab
 o'ynaymiz,
 Archamiz atrofida.

Qorbobo, qorbobo,
 Sovg'alarga boy bobo.
 Qorbobo, qorbobo
 Saxiy, hotamtoy bobo.

Qorbobo, qorbobo,
 Bayramimiz ko'r bobo.
 Qorbobo, qorbobo,
 Bizlar bilan bo'l bobo

Qorbobo, qorbobo,
 Tezroq kela qol bobo.
 Qorbobo, qorbobo,
 Davramizga marhabo.

Hur Vatanim farzandiman

Allegretto ♩=90

A.Haydarov she'ri va musiqasi

The musical score is written in G major and 2/4 time. It begins with a piano introduction in the left hand, marked 'Allegretto ♩=90'. The vocal line starts with a fermata, followed by the lyrics: 'A-ziz yur-tim til - da dos - ton, O - zod el - ga o - bod ma-kon. Bag' - ring-da men yay-rab o' - say, Baxt li - li-gim ko'r - sin ja-hon.' The score includes dynamic markings such as 'f' and '1.' for first endings. The piano accompaniment features rhythmic patterns in the right hand and chords in the left hand.

2. Naqorat.

Baxt li - li-gim ko'r - sin ja - hon. Jan - nat ma-kon,

go' - zal bo's-ton, Far - zan - ding -

man O'z - be - kis - ton. Jan - O'z - be - kis ton.

Go' zal bo's-ton, O'z-be - kis -

Aziz yurtim tilda doston,
 Ozod elga obod makon.
 Bag ringda men yayrab o‘say,
 Baxtliligim ko‘rsin jahon.

Naqorat:

Jannatmakon go‘zal bo‘ston,
 Farzandingman O‘zbekiston,
 Charog‘ondir hayot yo‘lim,
 Qayga cho‘zsam yetar qo‘lim
 O‘zbeginning faxri bo‘lay,
 A‘lo o‘qib olib bilim.

Naqorat:

Mustaqil el iqboliman,
 Ota-onam dilbandiman.
 Kelajagi buyuk davlat,
 Hur Vatanim farzandiman.

Naqorat:

MUSIQA TINGLASH

Olmacha anor

Nadim Norxo'jayev
fortepiano uchun moslashtirgan

Moderato

The first system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains three measures of music: the first measure has a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure has a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4; the third measure has a quarter note G4, a quarter note F#4, and a quarter note E4. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It contains three measures: the first measure has a quarter note G2, a quarter note F#2, and a quarter note E2; the second measure has a quarter note D2, a quarter note C2, and a quarter note B1; the third measure has a quarter note A1, a quarter note G1, and a quarter note F#1.

The second system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains three measures: the first measure has a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure has a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4; the third measure has a quarter note G4, a quarter note F#4, and a quarter note E4. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It contains three measures: the first measure has a quarter note G2, a quarter note F#2, and a quarter note E2; the second measure has a quarter note D2, a quarter note C2, and a quarter note B1; the third measure has a quarter note A1, a quarter note G1, and a quarter note F#1.

The third system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains three measures: the first measure has a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure has a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4; the third measure has a quarter note G4, a quarter note F#4, and a quarter note E4. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It contains three measures: the first measure has a quarter note G2, a quarter note F#2, and a quarter note E2; the second measure has a quarter note D2, a quarter note C2, and a quarter note B1; the third measure has a quarter note A1, a quarter note G1, and a quarter note F#1.

The fourth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains three measures: the first measure has a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure has a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4; the third measure has a quarter note G4, a quarter note F#4, and a quarter note E4. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It contains three measures: the first measure has a quarter note G2, a quarter note F#2, and a quarter note E2; the second measure has a quarter note D2, a quarter note C2, and a quarter note B1; the third measure has a quarter note A1, a quarter note G1, and a quarter note F#1.

The fifth system of musical notation consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 2/4. It contains three measures: the first measure has a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4; the second measure has a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4; the third measure has a quarter note G4, a quarter note F#4, and a quarter note E4. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature. It contains three measures: the first measure has a quarter note G2, a quarter note F#2, and a quarter note E2; the second measure has a quarter note D2, a quarter note C2, and a quarter note B1; the third measure has a quarter note A1, a quarter note G1, and a quarter note F#1. The system concludes with a double bar line and repeat dots.

Qari navo

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Moderato

First system of the musical score for "Qari navo". It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The piece starts with a forte (*f*) dynamic. The melody is in the treble clef, and the bass clef provides a simple accompaniment.

Second system of the musical score for "Qari navo". It continues the grand staff notation. The melody in the treble clef has a repeat sign. The bass clef accompaniment features chords with a fermata over the first measure of the repeat. The dynamic is mezzo-forte (*mf*).

Third system of the musical score for "Qari navo". It consists of two systems of grand staff notation. The first system shows the continuation of the melody and accompaniment, with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a *rit.* (ritardando) marking. The second system shows the final measures of the piece, ending with a double bar line.

Andijon polkasi

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegro

First system of the musical score for "Andijon polkasi". It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has one flat (B-flat) and the time signature is 2/4. The piece starts with a forte (*f*) dynamic. The melody is in the treble clef, and the bass clef provides a simple accompaniment.

Second system of the musical score for "Andijon polkasi". It continues the grand staff notation. The melody in the treble clef has a first ending bracket labeled "1.". The bass clef accompaniment continues with chords. The piece ends with a double bar line.

2.

1. | 2.

1. 2.

Yurish marshi

Fattoh Nazarov

Tempo di marcia

f

p

f

Chitti gul

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegretto

Musical score for 'Chitti gul' in 2/4 time. The score consists of three systems of staves. The first system has a treble clef and a dynamic marking of *f*. The second system has a treble clef and a dynamic marking of *p*. The third system has a bass clef and a dynamic marking of *mf*. The piece concludes with a final chord in the bass clef.

Do'loncha

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegro

Musical score for 'Do'loncha' in 2/4 time. The score consists of three systems of staves. The first system has a treble clef and a dynamic marking of *mf*. The second system has a treble clef and a dynamic marking of *f*. The third system has a bass clef. The piece concludes with a final chord in the bass clef.

Chertmak

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegretto

First system of musical notation for the piece 'Chertmak'. It consists of a grand staff with a treble clef and a bass clef. The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 6/8. The piece begins with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The right hand plays a series of chords and eighth-note patterns, while the left hand provides a simple accompaniment of eighth notes.

Second system of musical notation. The right hand continues with a melodic line of eighth notes and chords, while the left hand maintains a steady accompaniment.

Third system of musical notation. The right hand features a more active melodic line with eighth-note runs, while the left hand plays a simple harmonic accompaniment.

Fourth system of musical notation. The right hand continues with a melodic line of eighth notes and chords, while the left hand provides a simple accompaniment.

Fifth system of musical notation, which concludes the piece. The right hand plays a final melodic phrase, and the left hand provides a simple accompaniment.

Yallama yorim

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegro moderato

The first system of the score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It begins with a dynamic marking of *mf*. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, featuring a steady eighth-note accompaniment.

The second system continues the musical notation from the first system, maintaining the same instrumental parts and dynamics.

The third system features a change in dynamics to *f* in the upper staff. The lower staff continues with its accompaniment, including some rests.

The fourth system includes a repeat sign in the upper staff. The lower staff has a dynamic marking of *mf* and includes a treble clef for a specific passage.

The fifth system concludes the piece with a double bar line. It features a triplet of eighth notes in the upper staff and corresponding accompaniment in the lower staff.

Dilxiroj

(O'zbek xalq kuyi)

The musical score for "Dilxiroj" is written in G major and consists of 12 staves. The time signatures vary throughout the piece, including 2/4, 3/4, 4/4, and 2/2. The notation includes various rhythmic patterns, such as eighth and sixteenth notes, and rests. The score is presented in a single system with 12 staves.

Norim-norim

Marsh sur'atida

Xorazm xalq kuyi

The musical score is written in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 4/4 time signature. It consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two sharps, and a 4/4 time signature. The melody is composed of eighth and quarter notes, with some rests. The score includes repeat signs (double bar lines with dots) and first/second endings (marked '1.' and '2.') at the end. The notation is clear and legible, with standard musical symbols for notes, rests, and bar lines.

Asp bo‘laman

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Allegro

The first system of the score consists of two staves. The upper staff is in treble clef and the lower staff is in bass clef. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 6/8. The music begins with a double bar line and a repeat sign. The first measure of the upper staff starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic. The melody in the upper staff is primarily eighth and quarter notes, while the bass line consists of eighth notes.

The second system continues the piece. It features a repeat sign in the middle of the system. The upper staff has a forte (*f*) dynamic marking. The melody in the upper staff includes some chords and eighth notes, while the bass line continues with eighth notes. The system ends with a double bar line.

The third system shows the continuation of the melody and bass line. The upper staff features chords and eighth notes, while the bass line has some chords and eighth notes. The system concludes with a double bar line.

The fourth system is the final system on the page. It continues the melodic and bass lines. The upper staff has eighth notes and chords, while the bass line has eighth notes. The system ends with a double bar line.

Qashqarcha

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Moderato

The first system of musical notation for 'Qashqarcha' is in 2/4 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). It features a melody in the right hand and a bass line in the left hand. The melody consists of eighth and quarter notes, while the bass line is primarily quarter notes. A dynamic marking of *mf* is present in the left hand.

The second system of musical notation continues the piece. The right hand features chords and eighth-note patterns, while the left hand has chords and quarter notes. The system concludes with a repeat sign and a fermata over the final note.

Più mosso

The third system of musical notation is marked *Più mosso* and begins with a dynamic marking of *f*. The tempo and intensity increase, with the right hand playing sixteenth-note patterns and the left hand playing eighth-note patterns.

The fourth system of musical notation continues the *Più mosso* section. It features a driving eighth-note bass line and a melody of eighth and quarter notes in the right hand, ending with a repeat sign and a fermata.

Marsh

D.Omonullayeva

Tempo di marshe

The first system of the score consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It begins with a forte (*f*) dynamic and contains four measures of chords. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing four measures of chords.

The second system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It begins with a mezzo-piano (*mp*) dynamic and contains four measures of a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing four measures of chords.

The third system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It begins with a forte (*f*) dynamic and contains four measures of a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing four measures of chords.

The fourth system consists of two staves. The upper staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. It contains four measures of a melodic line. The lower staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing four measures of chords.

Bahor valsı

M.Mirzayev

Moderato

The musical score is written for piano in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of six systems of two staves each. The first system begins with a dynamic marking of *mf*. The melody in the right hand features a series of eighth notes and quarter notes, often grouped with slurs. The left hand provides a steady accompaniment of chords, primarily triads and dyads, with a consistent bass line of half notes. A repeat sign is used in the first system. The second system continues the melodic and harmonic development. The third system introduces a more active right-hand melody with eighth-note patterns. The fourth system features a dynamic shift to *f* and includes a fermata over a chord. The fifth and sixth systems conclude the piece with a final melodic flourish and a sustained harmonic texture.

First system of musical notation. The treble clef part begins with a forte (*f*) dynamic marking. It features a melodic line with eighth-note patterns and slurs. The bass clef part provides a harmonic accompaniment with chords and eighth-note patterns.

Second system of musical notation. The treble clef part continues the melodic line. A decrescendo (*dim.*) marking is present in the fourth measure. The bass clef part continues with harmonic accompaniment.

Third system of musical notation. The treble clef part starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic marking. The bass clef part continues with harmonic accompaniment. A piano (*p*) dynamic marking appears in the fifth measure of the treble part.

Fourth system of musical notation. The treble clef part concludes with a piano (*p*) dynamic marking. The bass clef part continues with harmonic accompaniment. The system ends with a double bar line.

Usmoniya

O'zbek xalq kuyi

Tempo di marshe

The first system of the musical score for 'Usmoniya' is written in 2/4 time. It begins with a treble clef and a dynamic marking of *f* (forte). The melody in the treble clef starts with a quarter note G4, followed by quarter notes A4 and B4, then a quarter note C5 with a sharp sign. The bass clef accompaniment consists of a steady quarter-note bass line with chords. A repeat sign is present at the end of the system.

The second system continues the melody and accompaniment. The treble clef features a sequence of eighth notes and quarter notes, including a half note G4. The bass clef continues with its accompaniment. A repeat sign is located at the end of the system.

The third system shows further development of the melody. The treble clef has a series of eighth notes and quarter notes. The bass clef accompaniment remains consistent. A repeat sign is at the end of the system.

The fourth system continues the piece. The treble clef melody includes a sixteenth-note run. The bass clef accompaniment provides a rhythmic foundation. A repeat sign is at the end of the system.

The fifth system continues the melody and accompaniment. The treble clef features a series of eighth notes. The bass clef accompaniment continues with its steady pattern. A repeat sign is at the end of the system.

The sixth and final system of the score concludes the piece. The treble clef melody ends with a quarter note G4. The bass clef accompaniment concludes with a final chord. A repeat sign is at the end of the system.

The first system of music consists of two staves. The treble staff begins with a series of eighth notes, some beamed together, and includes a slur over a group of notes. The bass staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

The second system continues the piece. It features a repeat sign (double bar line with two dots) in the middle. The treble staff has a fermata over a note, and the bass staff has a corresponding chord.

The third system also contains a repeat sign. The treble staff has a fermata over a note, and the bass staff continues with its accompaniment.

The fourth system concludes the piece. It features a fermata over a note in the treble staff. The dynamic marking *mf* (mezzo-forte) is placed below the treble staff, and *rit.* (ritardando) is placed above it. The system ends with a double bar line and repeat dots.

Namanganning olmasi

Habibullo Rahimov
fortepiano uchun moslashtirgan

Moderato

Fine

f

Vals

P.Chaykovskiy

Allegro assai (Довольно скоро)

The musical score is written for piano in 3/4 time, featuring a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of six systems of music, each with a treble and bass staff. The score includes various musical notations such as notes, rests, slurs, and dynamic markings. Fingerings are indicated by numbers 1-5 above or below notes. The piece begins with a piano (*p*) dynamic and concludes with a forte (*f*) dynamic. The tempo is marked as Allegro assai (Довольно скоро).

First system of a musical score. The treble clef staff features a melodic line with eighth-note patterns and slurs, starting with a dynamic marking of *no3*. The bass clef staff provides a harmonic accompaniment with chords and single notes.

Second system of the musical score, continuing the melodic and harmonic development from the first system.

Third system of the musical score. The treble clef staff includes a triplet of eighth notes with fingerings 1 and 3, and a dynamic marking of *dim.* followed by *p*. The bass clef staff has fingerings 1/5 and 2/3 indicated below the notes.

Fourth system of the musical score, showing further melodic and harmonic progression.

Fifth system of the musical score, continuing the piece's development.

Sixth system of the musical score, concluding with a dynamic marking of *mf*.

First system of a musical score. The upper staff (treble clef) contains a melodic line with slurs and accents. It features a triplet of eighth notes in the second measure, followed by a quarter note, and another triplet of eighth notes in the third measure. The lower staff (bass clef) provides a harmonic accompaniment with chords and single notes. A dynamic marking of *f* (forte) is present in the fourth measure.

Second system of a musical score. The upper staff (treble clef) continues the melodic line with slurs and accents. It includes a triplet of eighth notes in the fourth measure, followed by a quarter note, and a fifth fingered note in the fifth measure. The lower staff (bass clef) continues the harmonic accompaniment with chords and single notes.

Rondo

Allegretto

V.A.Motsart

The image displays a piano score for a Rondo by V.A. Mozart, marked Allegretto. The score is written in 2/4 time and consists of five systems of music. The first system (measures 1-5) features a treble clef with a piano (*p*) dynamic and a bass clef with a forte (*sfz*) dynamic. The second system (measures 6-11) includes a mezzo-piano (*mp*) dynamic. The third system (measures 12-16) returns to a piano (*p*) dynamic. The fourth system (measures 17-22) includes a trill (*tr*) marking. The fifth system (measures 23-28) is in a new key signature of two sharps (F# and C#). The score is annotated with numerous fingerings and articulation marks such as accents and slurs.

29 *p*

33 *f*

37

42 *p*

47 *p* *f*

52

Measures 58-62. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#). Measure 58 starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand features a complex melodic line with many slurs and fingerings (1-5). The left hand plays a steady accompaniment of chords. Measure 62 ends with a fortissimo (*sfz*) dynamic.

Measures 63-69. Treble clef. Measure 63 starts with a fortissimo (*sfz*) dynamic. The right hand continues with intricate melodic patterns. Measure 65 has a mezzo-piano (*mp*) dynamic. Measure 69 ends with a fortissimo (*sfz*) dynamic.

Measures 70-75. Treble clef. Measure 70 starts with a piano (*p*) dynamic. The right hand has a melodic line with many slurs and fingerings. Measure 75 ends with a fortissimo (*sfz*) dynamic.

Measures 76-80. Treble clef. Measure 76 starts with a fortissimo (*sfz*) dynamic. The right hand features a trill (*tr*) in measure 77. The piece concludes with a fortissimo (*f*) dynamic in measure 80.

Measures 81-84. Treble clef. The right hand continues with a melodic line, and the left hand provides a rhythmic accompaniment.

Measures 85-89. Treble clef. Measure 85 starts with a first ending bracket. The right hand has a melodic line with slurs and fingerings. The left hand continues with a rhythmic accompaniment.

Mutopia-2001/09/15-108

Musical score for piano, measures 89-110. The score is written in treble and bass clefs, with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The music features complex rhythmic patterns, including triplets and sixteenth-note runs. Dynamic markings include *pp* (pianissimo) and *p* (piano). The score is divided into five systems, each with a measure number (89, 95, 100, 104, 110) at the beginning of the first staff. The notation includes various ornaments, slurs, and articulation marks.

GLOSSARIY

Akkord (it. *Accordo*, fr. *Accord* – birdamlik)– turli balandlikdagi uch va undan ortiq tovushlarning qo‘shilib, yaxlit holda yangrashi. Akkord, odatda, tersiya intervali bo‘yicha taqsimlanadigan tovushlardan hosil bo‘ladi. To‘rt tovushli akkord – septakkord, besh tovushli akkord – nonakkord, olti tovushli akkord – undestimakkord deyiladi.

Ansambl (fr. *Ensemble* - birgalikda)- 1. Vokal yoki cholg‘u musiqa asarining bir necha ijrochi tomonidan ijro etilishi. 2. Bir necha san‘atkorlarning bir butun badiiy jamoa holda chiqishi. 3. U qadar katta bo‘lmagan xonanda yoki sozandalar jamoasi uchun yaratilgan musiqa asari. Ijrochilar soniga qarab bu ansambllar turlicha ataladi. Ikki ijrochi – duet, uch ijrochi – trio yoki terstet, to‘rt ijrochi – kvartet, besh ijrochi – kvintet, olti ijrochi – sekstet, etti ijrochi – septet, sakkiz ijrochi – oktet va h.k. Ba‘zan ansambl so‘zini orkestr yoki xor jamoasining kichraytirilgan turiga ham aytiladi.

Applikatura (nem. *Applicatur* - qo‘ymoq, bosmoq) – musiqa cholg‘u asboblarini ijro qilganda barmoqlarni to‘g‘ri qo‘yish va almashtirish tartibi. Bu tartibning notalarda ko‘rsatilishi ham applikatura deyiladi. Applikatura arab raqamlari bilan notalarning osti yoki ustiga qo‘yiladi.

Diapazon (yun. *Diapason* – barcha (torlar) orqali)– xonandaning ovozi, cholg‘u asbobining tovush hajmi. Musiqiy matodagi eng pastki va eng yuqorigi tovush oralig‘i.

Diatonika (yun. *Diatonikos* – bir tondan ikkinchi tonga o‘tish) – ladning asosiy bosqichlari izchilligidan vujudga keladigan musiqiy tovushlar tizimi. Tabiiy major, minor va o‘rta asr lادلari uchun asos bo‘lgan asosiy yetti pog‘onadagi ton va yarim tonlar diatonikaga kiradi.

Diatonik gamma – laddagi asosiy tovushlarning birin-ketin izchilligi. To‘liq diatonik gammada yettita tovush bo‘ladi.

Dinamika (yun. *Dinamikos* - kuchli) – musiqiy tovushlarning qattiq-sekin ijro qilinishi. Dinamika tovushni turlicha ifodalash, ya‘ni bir yo‘la qattiq yoki sekin, asta-sekin kuchaytirish yoki sekinlashtirish, ayrim tovushlarni alohida ta‘kidlab eshittirish kabilarni bildiradi. Dinamikaning asosiy turlari: forte - qattiq, kuchli; piano – sekin; crescendo – tovushni asta-sekin kuchaytirish; diminuendo – tovushni asta-sekin pasaytirish.

Interval (lot. *Intervallum* – oraliq, masofa) – ikki musiqiy tovush o‘rtasidagi oraliq. Bunda tovushlar bir vaqtda yangrasa, garmonik interval, birin-ketin yangrasa, – melodik interval, deb ataladi. Asosiy intervallar – prima, sekunda, terstiya, kvarta, kvinta, seksta, septima, oktava.

Lad – turg‘un va noturg‘un musiqiy tovush pog‘onalarining o‘zaro bog‘liqligiga asoslangan tovushlar tizimi. Zamonaviy musiqada yetti pog‘onali major va minor lادلari asosiy ladlar hisoblanadi.

Partiya (musiqada) – 1. Ansambl qatnashchilaridan birining nota yozuvi.
2. Sonata shaklining ekspozitsiyasida asosiy mavzular bosh partiya, yordamchi partiya, yakunlovchi partiya sifatida keladi.

Registr (lot. Registrum – ro‘yxat, yozib, qo‘yish) – musiqiy mato ohangini yuqori, o‘rta va pastki qismlarga mansubligi bo‘yicha ajratish.

Tembr (fr. tembre – qo‘niroq, ajratish belgisi) – tovush tusi, har bir musiqiy cholg‘u yoki xonanda ovozining o‘ziga xos tovush xarakteri. Cholg‘u asbobining tuzilishi va shakliga ko‘ra uning tembri turlicha bo‘ladi.

Temperatsiya (lot. Temperatio – to‘g‘ri munosabatda, bir o‘lchamda) – musiqiy pog‘onalar oralig‘idagi intervallar munosabatining tengligi. Oktava oralig‘ining teng 12 yarim tonga bo‘linishi bir tekis temperatsiya bo‘ladi.

Tovushqator – cholg‘u asbobida chalinishi yoki kishi ovozida aytilishi mumkin bo‘lgan tovushqator. U yuqori ko‘tarilayotgan yoki quyi tushayotgan qator tovushlar tizmasida tuziladi.

Transpozitsiya (lot. Transponere – joyini o‘zgartmoq) – tovushlarni boshqa balandlikka ko‘chirish. Transpozitsiya turli sharoitda qilinadi: yozilgan musiqa asari xonanda ovoziga noqulay bo‘lsa; bir cholg‘u asbobdan ikkinchisiga ko‘chirish zarurati bo‘lsa; yozilgan notalar o‘qish uchun noqulay bo‘lsa. Mazkur hollarda musiqa asarini bir tonallikdan ikkinchi tonallikka transpozitsiya qilinadi; bunda uning xarakteri, ritmi va boshqa unsurlari o‘zgarmaydi.

Unison (it. unisono – bir xil sado) – bir xil balandlikdagi ikki (yoki bir necha) tovushning bir vaqtda yangrashi.

Faktura – nota matnining bayon etilish usuli

Xromatizm (yun. Chroma -rang) – diatonik laddagi pog‘onalarning yarim tondan o‘zgarishi. Ular alteratsiya belgilari – diez yoki bemol bilan ko‘rsatiladi. Xromatik yarim ton bir pog‘onadagi ikki turli tovushdan tuziladi. Masalan, «do» va «do-diez».

Xromatik gamma – kuyning yarim tonlar bo‘yicha baland-pastga izchil harakati. To‘liq xromatik gamma 12 tovush (yarim ton)dan iborat. Gammadagi xromatik va diatonik yarim tonlarni tartibli almashinib kelishi lad tuzilishi (major va minor) va harakat yo‘nalishi (yuqorilanishi yoki pasayishi)ga bog‘liq. Xromatik gamma diatonik gammadagi butun ton pog‘onalarini ko‘tarish yoki pasaytirish yo‘li bilan to‘ldiriladi.

Ad libitum – xohishga ko‘ra, istalganicha

Attacca – keyingi asarni tanaffussiz chalish

Campanelli – qo‘ng‘iroqchalar

Cembalo – klavesin

Clavicembalo – klavesin

Energico – kuchli, shaxdam

Glissando – sirg‘anib

M.M. – “Melsel Metronomi” so‘zlarining qisqartirilgan shakli

Non – yo‘q

Ossia – yoki, ya‘ni

Ostinato – o‘zgarmas, takrorlanuvchi

Segno – belgi
Secondo – ikkinchi
Sempre – doimo, hamisha
Simile – shunga o‘xshash, avvalgidek
Solo – yakka
Staccato – sakratib
Trillo – trel

GLOSSARIY-LUG‘AT

Menuet (Fransuzcha-“menuetto”-“menu”-kichik, mayda ma’nolarini anglatadi) – tekis harakatlar bilan salmoqli suratda ijro etiladigan qadimiy Fransuz xalq raqsi. Odatda takt olchovi uch hissali bo‘lib, cholg‘u musiqasida menuet-shaxdam sur‘atli, raqs xarakteridagi kuy.

Sarabanda (Ispanchada “zarabanda” og‘ir ma’nosini anglatadi) – bu uch hissali, ogir tantanali yurish xarakteridagi ispancha raqs. Ba’zan sarabandalar motam xarakterida bolib, hatto qahramonlar, mashhur insonlarni dafn etish marosimlarida ijro etilgan.

Gavote (franstuzchada “gavotte” raqs ma’nosini anglatadi) – qadimiy Franstuz xalq raqsi.

Jiga – (inglizchada “jiga” raqs ma’nosini anglatadi) – qadimiy Irland va Shotland xalq raqsi. Unga XVII-XVII asrlarda irlandlar va shotlandlar juft-juft bo‘lib raqsga tushganlar.

Burre (Fransuzchada “bourre”) – XVI-XVII asrlarda mashhur bo‘lgan qadimiy Fransuz xalq raqsi.

Lakrimoza (lotinchada “lakrimosa”- ko‘z yosh to‘kayotgan, g‘amgin ma’nolarini bildiradi) - katolik rekviemining qismi.

Vals (Fransuzchada “valse” doira, aylana ma’nolarini anglatadi) – ikki kishi birgalikda ohista oynaydigan raqs. Musiqa olchovi 3/4 bolib, tez, o‘rtacha tez va vazmin sur‘atlarda bo‘ladi.

Valslar dastlab Avstriya, Germaniya, Chexiyada keng tarqalgan. XIX asrda vals butun Yevropa bo‘ylab ommalashib ketdi. Valslar quvnoq va g‘amgin, tantanavor va xotirjam, yorqin-xayolchan va o‘ychan-qayg‘uli bo‘ladi. Valslarning shakllari ham turlicha: ular turmushda uchrab turadigan uncha katta bo‘lmagan kuylardan tortib, to katta kontsert asarlarigacha bo‘lishi mumkin. Chunki vals – eng moslanuvchan va ifodali raqs shaklidir. Ko‘plab kompozitorlar katta ishtiyoq bilan valslar yozishgan. Shubert va Shopen, Glinka va Chaykovskiy valsning ajoyib namunalarini yaratishgan. Iogann Shtrausni “**Valslar qiroli**” deb atashgan, Uning asarlarini XIX asrda butun Vena shahri aholisi sevib tinglardi.

Polka – jonli, xayratli xarakterdagi chex xalq raqsi. Polkaga o‘tli harakat, yumor xosdir. Polkaning musiqiy o‘lchovi – 2/4, tempi harakatchan va ba’zi hollarda tez. Polka janriga o‘z ijodlarida ko‘pgina kompozitorlar murojaat qilishgan. Ammo bu raqsning eng yaxshi namunalari chex musiqasining klassiklari Antonin Dvorjak va Bedrjix Smetanaga tegishli.

Mazurka va polonez – polsha xalq raqslaridir. Vals singari ular ham Yevropa mamlakatlarida keng tarqaldi. Unga o‘tmishning taniqli kompozitorlari murojaat qilishgan. Mazurka va polonez bir-biridan sezilarli darajada farq qiladi.

Mazurka – harakatchan va jo‘shqin raqs. Uning kuyi doimo o‘tkir ritmli sur‘atga ega. Ko‘p hollarda keskin aksentlar takt ichida kuchli hissadan kuchsiz hissaga ko‘chiriladi. Mazurkaning o‘lchovi uch hissalidir.

Polonez – bu tantanali, ulug‘vor raqs-yurishdir. Uning musiqiy o‘lchovi ham uch hissali, lekin ohista, shoshilmasdan harakatlanadi, birinchi, kuchli hissada aksent mavjud. Kompozitorlar mazurka va polonezlarni mustaqil cholg‘u kuylari sifatida yaratishgan va ularni o‘zlarining opera va baletlariga kiritganlar. Buyuk polsha kompozitori Friderik Shopen o‘zining fortepiano ijodida mazurka va polonezlarning mukammal namunalarini yaratgan. Uning vatandoshi – skripkachi va kompozitor Genrik Venyavskiy skripka uchun ajoyib konsert mazurka va polonezlarini yaratdi.

Sonata – italyanchada “yangramoq”, lotin tilida “yangrayman” ma’nolarini bildirib, kamer musiqa janri hisoblanadi. U XVI-XVII asrdan boshlab rivojlana boshlagan. XVII asr oxirida esa klavir uchun sonatalar yaratilib, uning asoschilari qatoriga Mosart, Gaydn, Betxoven kabi Vena klassik maktabi namoyandalari qo‘shildi. Sonata asosan ekpozitsiya, qayta ishlov va repriza (takrorlash)dan tashkil topadi.

Etyud (fransuzchada “etude” “mashq” ma’nosini anglatadi) – ijrochilik mahoratlarini rivojlantirishga yo‘naltirilgan, texnik usulli cholg‘u asari yoki barmoqlar uchun mashqlardir. Etyudlar barmoqlar tezligini rivojlantirishning asosiy fundamenti desak ham bo‘ladi.

Testlar

Uchtovushlikning pastdan ikkinchi tovushi nima deb nomlanadi?

tersiya
prima
kvinta
Septima

ort.2, kam7, kam.4, ort.5 qanday intervallar hisoblanadi?

xarakterli
diatonik
tarkibli
engarmonik teng

kat.3 kich.3 qanday uchtovushlik hosil qiladi?

major
minor
orttirilgan
kamaytirilgan

Septakkord nechta tovushdan iborat?

4 ta
1 ta
2 ta
3 ta

Turg'un pog'onalar qatorini ko'rsating.

I, III, V
II, III, IV
I, VI, VII
I, II, IV

kich.3 kat.3 qanday uchtovushlik hosil qiladi?

minor
major
kamaytirilgan
orttirilgan

Uchtovushlikning nechta turi bor?

4 ta
1 ta
2 ta
3 ta

Uchtovushlik nechta aylanmaga ega?

2 ta
1 ta
3 ta
4 ta

Dominanta uchtovushligi ladning nechanchi pog'onasidan tuziladi?

V
II
III

VII

4 tondan iborat intervalni toping.

kichik ceksta
kichik sekunda
katta septima
sof prima

Biror asbob yoki inson ovozinging eng pastki va eng yuqorigi tovushlari oralig'iga nima deyiladi?

Diapason
Tovush
Interval
Lad

Musiqiy tovushqatorning asosiy tovushlari nechta?

7
5
6
3

Asosiy pog'onalarining pasayishi yoki ko'tarilishi natijasida hosil bo'ladigan pog'onalar nima deyiladi?

hosila
asosiy
diatonik
xarakterli

Ikki tovushning eng kichik oralig'i necha tondan iborat?

0,5 ton
2 ton
3 ton
4 ton

"Diez" so'zi nimani anglatadi?

tovushning yarim ton ko'tarilishi
tovushning yarim ton pasayishi
bir ton ko'tarilishi
bir ton pasayishi

Tovushning yarim ton ko'tarilishi nima deyiladi?

diez
bemol
bekar
dubl bemol

"Bemol" so'zi nimani anglatadi?

tovushning yarim ton pasayishi
tovushning bir ton ko'tarilishi
tovushning bir ton pasayishi

tovushning yarim ton ko'tarilishi

Tovushning yarim ton pasayishi nima de yiladi?

bemol
diez
dubl diez
dubl bemol

Alteratsiya belgisini bekor qilish qaysi belgi orqali amalga oshiriladi?

bekar
diez
bemol
dubl bemol

Tovushlarning bir xil eshitilishi va har xil yozilishiga nima de yiladi?

engarmonizm
diatonika
xromatika
alteratsiya

“Do” dan “sol” gacha bo'lgan oraliqda nechta ton bor?

3,5
1
4
6

Alteratsiya nima?

tovush balandligini o'zgartirish
tovush tembrini o'zgartirish
tovush cho'zimini o'zgartirish
tovush qattiqiligini o'zgartirish

Harfiy sistema bo'yicha bemol belgisi qanday yoziladi?

es
is
eses
isis

Asosiy cho'zimning ikkita o'rniga uchta cho'zimga bo'linishi nima de yiladi?

triol
kvintol
kvartol
duol

Asosiy cho'zimning 4 ta o'rniga 5 ta cho'zimga bo'linishi nima de yiladi?

kvintol
duol
septol
triol

Oddiy o'lchovlarni ko'rsating?

$3/4$, $2/4$, $3/8$
 $2/4$, $4/4$, $3/4$
 $3/4$, $3/8$, $6/8$
 $3/4$, $4/4$, $6/8$

Murakkab o'lchovlarni ko'rsating?

$8/4$, $4/4$, $6/8$
 $3/4$, $2/4$, $3/8$
 $3/4$, $3/8$, $6/8$
 $2/4$, $4/4$, $3/8$

Kuchli va kuchsiz hissalarining almashinib kelishiga nima de yiladi?

Metr
Ritm
Tembr
Aksent

Metr nima?

kuchli va kuchsiz hissalarining almashinib kelishi
kuchli hissaning bo'rttirib ko'rsatilishi
kuchli va kuchsiz hissalarining birgalikda kelishi
aksent kuchsiz xissaga berilishi

O'lchovning yuqori raqami nimani bildiradi?

hissalarining sonini
har hissaning cho'zimini
intervalni
alteratsiya belgisini

O'lchovning pastki raqami nimani bildiradi?

har bir hissaning cho'zimini
hissalarining sonini
Intervalni
alteratsiya belgisini

Noturg'un pog'onalarining turg'un pog'onalarga o'tishiga nima de yiladi?

echilish
tortilish
o'zgartirish
tugatilish

Ladning birinchi pog'onasi nima de yiladi?

tonika
subdominantanta
dominantanta
mediantanta

Ladning to'rtinchi pog'onasi nima de yiladi?

Subdominantanta
Mediantanta
Tonika
Dominant

Ladning beshinchi pog'onasi nima de yiladi?

Dominant
Tonika
Medianta
Subdominanta

Nomdosh tonalliklarni ko'rsating

G dur - g moll
E dur-hmoll
a moll-D dur
H dur - f moll

Parallel tonalliklarni toping

C dur - a moll
A dur - a moll
E dur - h moll
F dur - c moll

Ikkita tovushning oralig'iga nima de yiladi?

interval
akkord
uchtovushlik
lad

Interval nechta tovushdan iborat?

2
3
4
6

Intervalning pastki tovushi nima de yiladi?

asos
cho'qqi
kvinta
seksta

Intervalning yuqori tovushi nima de yiladi?

cho'qqi
asos
o'rta
nuqta

Uchta pog'onadan iborat interval nima de yiladi?

tersiya
sekunda
kvarta
septima

Echilish nima?

noturg'un pog'onalarining turg'un pog'onalarga tortilib o'tishi
tugallangan musiqiy fikrning ifodasi
intervalning aylanishi
uchtovushlikning strukturasi

Intervaldagi asosning cho'qqiga, cho'qqining esa asosga ko'chishiga nima de yiladi?

intervalning aylanishi
interval engarmonizmi
intervalning boshqa registrga ko'chishi
akkord de yiladi

Parallel tonalliklarni toping

c moll - Es dur
B dur - f moll
C dur - A dur
D dur - H dur

To'rtta nim chorak cho'zimi bitta qaysi cho'zimga teng?

yarimtalik
butun
chorak
brevis

Nota yo'lidagi chiziqlar ustiga va oralig'iga tovushlarning muayyan balandligi maxsus belgi bilan biriktiriladi - bu nima?

kalit
diapazon
o'lchov
alteratsiya belgilari

5/4, 7/4 qanday o'lchovlar hisoblanadi?

aralash
oddiy
murakkab
o'zgaruvchan

4/4, 9/8 qanday o'lchovlar hisoblanadi?

murakkab
o'zgaruvchan
oddiy
aralash

1,5 tondan iborat intervalni toping.

kichik tersiya
kichik seksta
katta septima
orttirilgan kvarta

"Bekar" so'zi nimani anglatadi?

alteratsiya belgisini bekor qiladi
tonallikni bekor qiladi
kalit belgisini bekor qiladi
o'lchovni bekor qiladi

Harfiy sistema bo'yicha "si bemol" tovushi qanday belgilanadi?

B (b)
S (c)
E (e)
D (d)

Harfiy sistema bo'yicha diez belgisi qanday yoziladi?

is
es
eses
isis

Oktava nechta pog'onani o'z ichiga oladi?

8
1
3
5

4 ta pog'onadan iborat interval nima de yiladi?

kvarta
sekunda
tersiya
kvinta

Uchta diezli major tonalligini toping

A dur
N dur
D dur
C dur

Ikkita bemolli minor tonalligini ko'rsating

g moll
b moll
A dur
F dur

Tovush cho'ziminin vaqt bilan cheklanmagan uzayishini ko'rsatuvchi belgi nima deb ataladi?

fermata
fonar
repriza
akkolada

Akkord deb nimaga aytiladi?

tersiya bo'yicha joylashgan uch, to'rt yoki besh tovushning bir vaqtda qo'shilib eshinishi birnechatovushlarning birvaqtda qo'shilib eshinishi har xil intervallarda joylashgan bir necha tovushlarning bir vaqtda qo'shilib eshinishi tersiya bo'yicha joylashgan, uchta tovushning qo'shilib eshinishi

Oktava nima?

bir xil nomdagi tovushlar oralig'i
oltita tovush
fortepianodagi oq va qora klavishlar
fortepianodagi qora klavishlar

To'liqsiz oktava..?

subkontr va 5-oktava
kontr, subkontr
katta, kichik oktavalalar

birinchi oktava

Butun nota nechaga sanaladi?

4 hamga
1 hamga
2 hamga
3 hamga

Yarim nota nechaga sanaladi?

2 hamga
1 hamga
4 hamga
3 hamga

Chorak nota nechaga sanaladi ?

1 hamga
4 hamga
2 hamga
3 hamga

Nimchorak nota nechaga sanaladi ?

ikkitasi 1 hamga
birtasi 1 hamga
ikkitasi 4 hamga
ikkitasi 3 hamga

O'n olitalik nota nechaga sanaladi ?

to'rttasi 1 hamga
ikkitasi 1 hamga
oltitasi 2 hamga
uchtasi 3 hamga

O'ttiz ikkitalik nota nechaga sanaladi?

sakkiztasi 1 hamga
to'rttasi 1 hamga
oltitasi 1 hamga
uchtasi 1 hamga

"Liga" qanday belgi?

bir xil balandlikdagi tovush cho'zimlarini birlashtiruvchi belgi
balandligi har-xil tovushlarni qo'shuvchi belgi
tovush cho'zimlarining yarmini uzaytirish balandligi har-xil va bir xil tovushlarni qo'shuvchi belgi

"Bas" kaliti qaysi nota yo'lida joylashgan?

asosiy nota yo'lining 4 chizig'ida
asosiy nota yo'lining 5 chizig'ida
asosiy nota yo'lining 3 chizig'ida
asosiy nota yo'li 4 chizig'ning ustida

"Skripka" kaliti qaysi nota yo'lida joylashgan?

asosiy nota yo'lining 2 chizig'ida
asosiy nota yo'lining 5 chizig'ida
asosiy nota yo'lining 4 chizig'ida
asosiy nota yo'lining 1 chizig'ida

Interval deb nimaga aytiladi?

lotincha - oraliq, masofa
fransuzcha - prima
lotincha - garmoniya
fransuzcha - nota

Qaysi qatorda oddiy intervallar ketma-ketligi to'g'ri ko'rsatilgan?

prima, sekunda, tersiya, kvarta, kvinta, seksta, septima, oktava
prima, sekunda, tersiya, oktava, kvarta, kvinta
prima, sekunda, tersiya, oktava, kvarta, kvinta, septima va seksta
prima, sekunda, tersiya, oktava, kvarta, kvinta seksta, septima

Sof prima intervali necha ton?

0 ton
3 ton
1 ton
2 ton

Katta sekunda intervali necha ton?

1 ton
3 ton
2 ton
0 ton

Katta tersiya intervali necha ton?

2 ton
3 ton
1 ton
0 ton

Sof kvarta intervali necha ton?

2,5 ton
3,5 ton
1,5 ton
5 ton

Sof kvinta intervali necha ton?

3,5 ton
1,5 ton
2,5 ton
5 ton

Kichik seksta intervali necha ton?

4 ton
3 ton
1 ton
5 ton

Kichik septima intervali necha ton?

5 ton
3 ton
2 ton

5 ton

Kichik sekunda intervali necha ton?

0,5 ton
3,5 ton
1,5 ton
0 ton

Kichik tersiya intervali necha ton?

1,5 ton
5,5 ton
2,5 ton
5 ton

Kichik sekunda intervali necha ton?

0,5 ton
3,5 ton
1,5 ton
0 ton

Sof oktava intervali necha ton?

6 ton
5 ton
5,5 ton
4,5 ton

Eng mukammal konsonans (ohangdosh) intervallarga qaysi intervallar kiradi?

sof prima va sof oktava
sof kvarta va sof prima
katta-kichik sekunda intervallari
barcha intervallar

Ladning beshinchi bosqich nomi?

Dominanta
Subdominanta
Tonika
Submedianta

Ladning birinchi bosqich nomi?

Tonika
Subdominanta
Dominanta
Medianta

Do major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

alteratsiya belgilari yo'q
1 ta
5 ta
2 ta

Sol major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

1 ta diez
5 ta diez
2 ta bemol

alteratsiya belgilari yo‘q

Re major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

2 ta diez
1 ta bemol
5 tadies

alteratsiya belgilari yo‘q

Lya major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

3 tadies
3 tabemol
2 ta bemol

alteratsiya belgilari yo‘q

Si major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

5 tadies
1 ta diez
2 ta diez
2 ta bemol

Fa major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

1 ta bemol
5 ta bemol
2 tadies
1 ta diez

Fa diez major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

6 ta diez
5 ta diez
1 ta bemol
2 ta bemol

Do diez major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

7 ta diez
4 ta bemol
6 ta diez
2 ta diez

Si bemol major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

2 ta bemol
1 ta bemol
5 ta bemol
2 ta diez

Mi bemol major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

3 ta bemol
5 ta bemol
2 ta diez
2 ta bemol

Major tonalligining tuzilishi?

1t - 1t - 0.5t - 1t - 1t - 1t - 0.5t
1t - 0.5t - 1t - 1t - 0.5t - 1t - 1t - 1t
1t - 0.5t - 1t - 1t - 0.5t - 1t - 1t
1t - 1t - 0.5t - 1t - 1t - 0.5t - 1t - 1t

Major uchtovushligi qaysi intervallardan tuziladi?

katta tersiya, kichik tersiya
kichik tersiya, kichik tersiya
katta tersiya, katta tersiya
kichik tersiya, katta tersiya

Minor uchtovushligi qaysi intervallardan tuziladi?

kichik tersiya, katta tersiya
kichik tersiya, kichik tersiya
katta tersiya, katta tersiya
katta tersiya, kichik tersiya

As-dur tonalligida nechta begi bor?

4 ta bemol
3 ta diyez
3 ta bemol
4 ta diyez

Es-dur tonalligida nechta begi bor?

3 ta bemol
4 ta bemol
3 ta diyez
4 ta diyez

Des-dur tonalligida nechta begi bor?

5 ta bemol
4 ta bemol
4 ta diyez
5 ta diyez

Ges-dur tonalligida nechta begi bor?

6 ta bemol
5 ta bemol
5 ta diyez
6 ta diyez

“Do” dan “sol” gacha bo‘lgan oraliqda nechta ton bor?

3,5
1
4
6

Musiqiy asar bo‘lagining bir oktava yuqoriga yoki pastga ko‘chirish belgisi:

sakkiz
segno
fonar

volta

Da Capo al Segno (da kapo al sen'o) ---bu?

boshidan sen'o belgigacha
boshidan repriza belgigacha
boshidan fonar belgigacha
boshidan 1-volta belgigacha

“Repriza”-bu?

takrorlash belgisi
to'xtash belgisi
cho'zish belgisi
tugatish belgisi

Segno-nimani anglatadi?

asarni segnodan segnogacha takrorlash
asarni segnodan reprizagacha takrorlash
asarni segnodan voltagacha takrorlash
asarni segnodan fonargacha takrorlash

Da Capo al Fine (da kapo al fine) ning ma'nosi?

boshidan fine degan yozuv gacha
boshidan capo degan yozuv gacha
boshidan oxirigacha
boshidan repriza belgisigacha

Da Capo al Fine (da kapo al fine) ning ma'nosi?

boshidan fine degan yozuv gacha
boshidan capo degan yozuv gacha
boshidan oxirigacha
boshidan repriza belgisigacha

Kalitlarning umumiy soni nechta?

10
9
8
12

Da Capo al Fine (da kapo al fine) ning ma'nosi?

boshidan fine degan yozuv gacha
boshidan capo degan yozuv gacha
boshidan oxirigacha
boshidan repriza belgisigacha

6-bosqichi ko'tarilgan lad nomi?

doriy
ioniy
frigiya
lidiy

4 – pog'onasi ko'tarilgan lad-bu?

lidiy
miksolidiy
eoliy

doriy

Eoliy-qanday lad?

tabiiy minor ladi
garmonik minor ladi
melodik minor ladi
ikkilama garmonik minor ladi

Ioniy-qanday lad?

tabiiy major ladi
garmonik major ladi
melodik major ladi
ikkilama garmonik major ladi

Besh pog'onali ladning nomi?

pentatonika
diatonika
major
tonika

Transpozitsiya-bu?

Musiqqa asarining bir tonallikdan boshq bir tonallikka ko'chirilishi
Musiqqa asarining bir tonallikdan boshq bir tonallikka vaqtincha ko'chirilishi
Musiqqa asarining bir tonallikdan yangi tonallikka o'tib tugashi
Musiqqa asarining bir tonallikdan vaqtincha yangi tonallikka o'tishi

Modulyatsiya-bu?

Musiqqa asarining bir tonallikdan yangi tonallikka o'tib tugashi
Musiqqa asarining bir tonallikdan boshq bir tonallikka vaqtincha ko'chirilishi
Musiqqa asarining bir tonallikdan boshq bir tonallikka ko'chirilishi
Musiqqa asarining bir tonallikdan vaqtincha yangi tonallikka o'tishi

Dilorom Omonullayeva qachon va qayerda tug'ilgan?

1959 yil 1-oktabr Toshkent
1957 yil 1-noyabr Samarqand
1960 yil 11-oktabr Buxoro
1958 yil 1-oktabr Andijon

Dilorom Omonullayeva ilk kompozitsiyani necha yoshdan va kimdan o'rgandi?

12-yoshida B. Zeydmandan
14-yoshida B. Giyenkodan
15-yoshida V. Uspenskiydan
18-yoshida S. Vasilenkodan

D.Omonullayeva «Sharq taronalari» xalqaro musiqqa festivali madhiyasini nechanchi yilda yaratdi?

1997 yil
1999 yil
2001 yil
1996 yil

Dilorom Omonullayeva nechachi yil konservatoriyaga o'qishga kirdi?

1978 yil
1979 yil
1976 yil
1977 yil

D.Omonullayevaning fortepiano uchun I-Sonatasi kimga bag'shlangan?

Hamza
Muqimiy
Navoiy
Nodira

D.Omonullayeva nechanchi yildan V. Uspenskiy nomidagi maxsus musiqa maktabida o'qituvchi bo'lib ishladi?

1993 yil
1991 yil
1994 yil
1990 yil

Dilorom Omonullayeva nechachi yil konservatoriyaga o'qishga kirdi?

1978 yil
1979 yil
1976 yil
1977 yil

D. Omonullayevaning "Pomir eskizlari" polifonik pyesasi qaysi cholg'u uchun yaratigan?

Fleyta
Skripka
Nay
Fortepiano

D.Omonullayeva nechanchi yillar Guliston san'at bilim yurtida musiqa fanidan dars berdi?

1984-1986 yil
1979-1982 yil
1978-1983 yil
1985-1989 yil

D.Omonullayeva nechanchi yillarda To'liqin Qurbonov sinfida asistenturani bitirdi?

1986-1990 yil
1988-1992 yil
1989-1991 yil
1987-1989 yil

D.Omonullayeva nechanchi yillarda konservatoriyada Bastakorlik va cholg'ulashtirish kafedrasida o'qituvchi bo'lib ishladi?

1990-1993 yil
1991-1995 yil
1992-1996 yil
1989-1991 yil

D.Omonullayeva nechanchi yildan V. Uspenskiy nomidagi maxsus musiqa maktabida o'qituvchi bo'lib ishladi?

1993 yil
1991 yil
1994 yil
1990 yil

D. Omonullayeva shoira Nodira g'azallariga 2 ta romansni nechanchi yil yozdi?

1984 yil
1996 yil
1989 yil
1990 yil

D. Omonullayeva V. Uspenskiy nomidagi maxsus musiqa maktabini qachon bitirdi?

1978 yil
1979 yil
1980 yil
1981 yil

D. Omonullayeva konservaoriyada asistenturani qachon bitirdi?

1990 yil
1989 yil
1988 yil
1991 yil

D. Omonullayeva konservatoriyasining kompozitorlik fakulteti qaysi o'qituvchida bitirdi?

Rumil Vildanov
To'liqin Qurbonov
Boris Zeydman
Usmon Azim

Mi major tonalligida nechta alteratsiya belgilari bor?

4 ta bemol
5 ta bemol
4 ta diez
alteratsiya belgilari yo'q

2 – pog'onasi pasaytirilgan lad nomini belgilang?

frigiy
lidiy

miksolidiy
eoliy

Petatonika tabiiy minordan qaysi pog'onalar orqali farq qiladi?

II-VI -pog'onalar
II-III-pog'onalar
I-IV-pog'onalar
V-Vipog'onalar

Kuyning eng yuqori nuqtasi nima deb ataladi?

Kul'minatsiya
Kadentsiya
Sekventsiya
Transpozitsiya

Fortissimo *FF* dinamik belgisi qanday ijro etiladi?

Juda kuchli
Juda past
O`rtacha kuchli
Kuchli

Pianissimo *PP* qanday ijro etiladi?

Juda past
O`rtacha past
Past ijro
O`rtacha kuchli

Kreshcendo belgisi nima?

Kuchayib borish belgisi
Tina boshlash
Pasaya borish belgisi
Pasaytirish belgisi

Diminuendo belgisi nima?

Pasaya borish belgisi
Kuchayish belgisi
Tina boshlash belgisi
Sekin asta tina boshlash

Sfordsando (*sf*)belgisi nima?

Tovushning keskin zarbi

Sal kuchli
Yana kuchli
Baland ijro

Major so`zining ma`nosi nima?

Katta
Akkord
Kichikroq
Orttirilgan

Yarim ton deb nimaga aytiladi?

Ikki tovushning eng yaqin oraliq masofasiga
Ikkita yonma-yon tovushga

Diyez qo`shilgan tovushga
Ikkita yonma-yon tovushga
Bemol qo`yilgan tovushga

Nota nima?

Belgi
Bemol'
Diyez
Bekar'

Aktsent nimani bildiradi?

Tovushni zarb bilan ijro etishni
Tovushni sekin ijrosi
Tovushni baland ijrosi
Bemol qu yilgan tovushga

Garmonik minorda nechanchi bosqich ko`tariladi?

7 bosqich
5 bosqich
4 bosqich
2 bosqich

Ikki tovushning eng kichik oralig'i necha tondan iborat?

0,5 ton
2 ton
3 ton
4 ton

Mutal Burhonov qachon va qayerda tug'ilgan?

1916 yil 5-mayda Buxoroda
1917 yil 5-mayda Buxoroda
1916 yil 5-martda Buxoroda
1917 yil 5-martda Buxoroda

M.Burhonovning otasi qachon vafot etgan?

1919 yil
1918 yil
1917 yil
1920 yil

M.Burhonov Samarqand musiqa va xoreografiya institutida qachon ta'lim olgan?

1928—1932 yillarda 1929—1933 yillarda
1927—1931 yillarda
1926—1930 yillarda
1929—1933 yillarda

M.Burhonov Moskva konservatoriyasida qachon ta'lim olgan?

1946—49 yillarda
1945—48 yillarda
1947—49 yillarda

1947—50 yillarda

O‘zbekiston Respublikasi Davlat mathiyasi qachon qabul qilingan?

1992 yil 10 dekabr
1991 yil 10 dekabr
1991 yil 10 noyabr
1992 yil 10 noyabr

M.Burxonov konservatoriyada kompozitsiya bo‘yicha kimda o‘qigan?

S.Vasilenkoda
G.Mushelda
B.Giyenkoda
M.Ashrafiyda

M.Burxonov qachon va nechi yoshda vafot etdi?

2002 yil 15-iyunda 86-yoshda
2001 yil 15-iyunda 85-yoshda
2003 yil 15-iyunda 87-yoshda
2004 yil 15-iyunda 88-yoshda

M.Burxonov tanbur chalishni avval kimdan o‘rgandi?

Mukammil Burxonovdan
Domla Halim Ibodovdan
Muzainiddin Burxonovdan
Ota G‘iyos Abdug‘anidan

M.Burxonov tavalludining 100 yilligi qachon nishonlandi?

2016 yil
2015 yil
2017 yil
2018 yil

Ikrom Akbarov qachon va qaerda tug‘ilgan?

1921 yil 1-mart Toshkent
1921 yil 1-mart Farg‘ona
1920 yil 1-mart Toshkent
1922 yil 1-mart Namangan

I.Akbarov kimning tavsiyasi bilan musiqa bilim yurtiga o‘qishga kiradi?

Amakisi
Otasi
Onasi
Tog‘asi

I.Akbarov nechinchi yilda Toshkent davlat konservatoriyasiga o‘qishga kiradi?

1939 yil
1938 yil
1940 yil
1941 yil

I.Akbarov “Maftuningman” kinofilmidagi musiqalarni qaysi kompozitorlar bilan birgalikda yozgan?

M.Burxonov, M.Leviev
M.Burxonov, S.Yudakov
S.Yudakov, M.Leviev
M.Burxonov, M.Ashrafiy

Farhod Alimov qachon va qaerda tug‘ilgan?

1947 yil Toshkentda
1947 yil Farg‘ona
1947 yil Samarqandda
1947 yil Namangan

Farhod Alimov kompozitorlik sirlarini kimdan o‘rgangan?

B.Gienkoda
G.Musheldan
S.Vasilenkoda
M.Ashrafiydan

Farhod Alimovga shuxrat keltirgan asarlar?

“Yusuf va Zulayho”, Fotima va Zuhra” nomli musiqali dramasi
“Yusuf va Zulayho”, Fotima va Zuhra” nomli kontatasi
“Yusuf va Zulayho”, Fotima va Zuhra” nomli baleti
“Yusuf va Zulayho”, Fotima va Zuhra” nomli simfoniyasi

Nadim Norxo‘jaev qachon va qaerda tug‘ilgan?

1947 yil Toshkentda
1947 yil Farg‘onada
1947 yil Samarqandda
1947 yil Namangan

Nadim Norxo‘jaev O‘zbekiston Bastakorlar uyushmasiga safiga qabul qilingan yil?

1978 yil
1977 yil
1979 yil
1976 yil

Nadim Norxo‘jaev Toshkent davlat konservatoriyasida kompozitorlik mutaxassisligi bo‘yicha kimda o‘qidi?

G.Mushelda
S.Vasilenkoda
B.Gienkoda
M.Ashrafiyda

Nadim Norxo‘jaev konservatoriyani nechinchi yilda ditirdi?

1972 yil
1973 yil

1971 yil
1974 yil

Fattoh Nazarov qachon va qayerda tug‘ilgan?

1919 yil Bishkekda
1919 yil Farg‘onada
1919 yil Dushanbeda
1919 yil Andijondan

“Salom bergan bolalar” qo‘shig‘iga kim musiqa bastalagan?

Nadim Norxo‘jaev
Safar Barnoyev
Ikrom Akbarov
Dilorom Omonullayeva

Fattoh Nazarov qachon Moskva musiqa bilim yurtiga o‘qishga kirdi?

1935 yil
1936 yil
1934 yil
1937 yil

Fattoh Nazarov qaysi cholg‘uni o‘rgangan?

Klarnet va violonchel
Fortepiano va skripka
Klarnet va skripka
Klarnet va fortepiano

Fattoh Nazarov Toshkent davlat konservatoriyasining qaysi mutaxassisligiga o‘qishga qabul qilindi?

Opera simfonik dirijyorligi
Xor dirijyorligi
Kompozitorlik
Musiqa nazariyasi

Fattoh Nazarov konservatoriyani qachon bitirdi?

1951 yil
1952 yil
1950 yil
1953 yil

“Lavlag” qo‘shig‘iga kim musiqa bastalagan?

Dilorom Omonullayeva
Nadim Norxo‘jaev
Ikrom Akbarov
Safar Barnoyev

“Pianino” qo‘shiq muallifi kim?

J.Najmiddinov
N.Norxo‘jaev
S.Barnoyev
D.Omonullayeva

“Vatanjonim-vatanim” qo‘shig‘iga kim musiqa bastalagan?

Dilorom Omonullayeva
Nadim Norxo‘jaev
Ikrom Akbarov
Safar Barnoyev

“Alifbo bayrami” qo‘shiq muallifi kim?

Dilorom Omonullayeva
Nadim Norxo‘jaev
Ikrom Akbarov
Safar Barnoyev

“Nevaralar qo‘shig‘i” qo‘shiq muallifi kim??

Nadim Norxo‘jaev
Safar Barnoyev
Ikrom Akbarov
Dilorom Omonullayeva

“Childirma” qo‘shiq muallifi kim??

Dilorom Omonullayeva
Nadim Norxo‘jaev
Ikrom Akbarov
Safar Barnoyev

“Maktabim” qo‘shiq muallifi kim??

Fattoh Nazarov
Nadim Norxo‘jaev
Ikrom Akbarov
Dilorom Omonullayeva

“Archa bayrami” qo‘shiq muallifi kim??

Ikrom Akbarov
Nadim Norxo‘jaev
Safar Barnoyev
Dilorom Omonullayeva

I.Akbarovning “Archa bayrami” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?

D-dur
a-moll
A-dur
d-moll

F.Nazarovning “Maktabim” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?

e-moll
g-moll
E-dur
G-dur

D.Omonullayevaning “Vatanjonim-vatanim” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?

F-dur
f-moll
E-dur
e-moll

N.Norxo‘jayevning “Nevaralar qo‘shig‘i” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?	Musiqa maktabida Pionerlar uyida Otasi va amakisidan
C-dur g-moll G-dur c-moll	
D.Omonullayevaning “Alifbo bayrami” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?	M.Mirzayev qachon O‘zbekiston davlat filarmoniyasiga ishga qabul qilindi?
D-dur g-moll G-dur E-dur	1936 yil 1937 yil 1938 yil 1939 yil
D.Omonullayevaning “Childirma” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?	M.Mirzayev qacon Toshkent Davlat Konservatoriyasiga o‘qishga kirdi?
E-dur g-moll G-dur e-moll	1948 yil 1949 yil 1947 yil 1950 yil
D.Omonullayevaning “Olma” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?	Muhammad Otajonov qachon va qayerda tug‘ilgan?
Es-dur As-dur B-dur E-dur	1959 yil Urganchda 1958 yil Xivada 1959 yil Nukusda 1958 yil Mo‘ynoqda
J.Najmiddinovning “Pianino” qo‘shig‘i qaysi tonallikda yozilgan?	Muhammad Otajonov nechinchi yil konservatoriyaga o‘qishga kirdi?
C-dur B-dur E-dur G-dur	1977 yil 1978 yil 1976 yil 1979 yil
Muhammadjon Mirzayev qachon va qayerda tug‘ilgan?	Muhammad Otajonovning birinchi mutaxassisligi nima?
1913 yil Toshkentda 1912 yil Farg‘onada 1914 yil Andijonda 1915 yil Marg‘ilonda	Fortepiano Dirijyorlik Kompozitorlik Akkordeon
Muhammadjon Mirzayev mandalina va rubob chalishni qayerda o‘rgandi?	Muhammad Otajonov Toshkent davlat konservatoriyasini ikkinchi marta qacon bitirdi?
To‘qimachilik kombinatning havaskorlik to‘garagida	1989 yil 1988 yil 1987 yil 1990 yil

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning O'zbekiston yoshlari forumida so'zlagan nutqi. //Xalq so'zi gazetasi. 2020 yil 26 dekabr, №273
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy majlisga murojaatnomasi. //Xalq so'zi gazetasi. 2020 yil 30 dekabr, №276
3. Sh.M.Mirziyoyev Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. //Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11
4. Sh.M.Mirziyoyev Buyuk kelajagimizni mard va oliyjanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent "O'zbekiston" – 2017y.
5. Musiqa va uni o'qitish metodikasi: Kasb-hunar kollejlari uchun o'quv qo'l. / G.M.Sharipova; O'zR Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi markazi, Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat ped. un-ti.– T.: Turon-Iqbol, 2013.–184 b.
6. D.A.Karimova, D.T.Namozova; Musiqa o'qitishda innovatsion-pedagogik texnologiyalar: Oliy, o'rta mahsus ta'lim muassasalari va umumta'lim maktablari uchun o'quv qo'llanma/O'zR Oliy va o'rta mahsus ta'lim vazirligi. N,-2014.128b/
7. Musiqa: 1-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan 17-nashri. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2019.- 64 b.
8. Musiqa: 2-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan 12-nashri. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2018. – 72 b.
9. Musiqa: 3-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan 11-nashri. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2019. – 108 b.
10. Musiqa: 4-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan va to'ldirilgan 7-nashri. — T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2020. – 112 b.
11. Musiqa: 5-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan 6-nashri. - T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2020. – 96 b.
12. Musiqa: 6-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan 6-nashri. – S.Begmatov. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2017. – 88 b.
13. Musiqa: 7-sinf uchun darslik. Qayta ishlangan va to'ldirilgan nashri. – T.: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2017. – 160 b.
14. T.I.Rajabov; Maktab repertuari. O'quv qo'llanma -Toshkent: OOO "Sadriddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti. 2020. - 168 b.
15. Musiqa madaniyati fanini o'qitish metodikasi (O'UM) Nizomiy nomidagi TDPU huzuridagi XTXQTVMO hududiy markazi. Toshkent - 2018y.

Elektron ta'lim resurslari:

15. www.tdpu.uz
16. www.pedagog.uz
17. www.ziyonet.uz
18. www.edu.uz

MUNDARIJA

KIRISH	
I-QISM	
Maktab repertuari faninining o‘ziga xos xususiyatlari	7
Musiqa madaniyati darslarini tashkil etish va o‘tkazishda maktab repertuarining roli	7
Maktab repertuarini o‘rgatish metodikasi	8
Maktab repertuari faninig ta’limiy va tarbiyaviy ahamiyati	9
Maktab repertuari va musiqiy savodxonlik	9
Sinfdan tashqari ishlarda maktab repertuaridan foydalanish	10
Tadbirlarda maktab repertuarini kuylash	11
Kompozitor va bastakor ijodida maktab repertuari	11
Mutal Burhonov	13
Yunus Rajabiy	14
Muxtor Ashrafiy	15
Muhammadjon Mirzayev	16
Doni Zokirov	17
G‘ofur Qodirov	18
Fattoh Nazarov	19
Sobir Boboyev	20
To‘lqin Toshmatov	21
Komil Kenjayev	22
Shermat Yormatov	23
Habibulla Rahimov	24
Farhod Alimov	25
Nadim Norxo‘jayev	26
Rustam Abdullayev	27
Avaz Mansurov	28
Dilorom Omonullayeva	29
Ahmad Haydarov	30
Xurshida Tursunova	31
II-QISM. PEHLEPTYAP	
“O‘zbekiston Respublikasi Davlat madhiyasi” A. Oripov she‘ri, M. Burxonov musiqasi.	33
“Vatanjonim - vatanim” P. Mo‘min she‘ri, D. Omonullaeva musiqasi.	37
“Olma” P. Mo‘min she‘ri, D. Omonullaeva musiqasi.	38
“Kuz” N. Ro‘zimuxamedov she‘ri S. Abramova musiqasi.	40
“Piano” M. Zaynitdinova she‘ri, J. Najmiddinov musiqasi.	42
“Diloromning qo‘shig‘i” P. Mo‘min she‘ri, D. Omonullaeva musiqasi.	44
“Nevaralar qo‘shig‘i” S. Barnoev she‘ri, N. Norxo‘jayev musiqasi.	46
“Salom bergan bolalar” P. Mo‘min she‘ri, N. Norxo‘jayev musiqasi.	47

“Baxtli erkatoʻy” X. Muhammad sheʻri, T. Toshmatov musiqasi.	49
“Childirma” P. Moʻmin sheʻri, D. Omonullayeva musiqasi.	50
“Ayiqqolvonlar bogʻchasi” X. Muhammad sheʻri, T. Toshmatov musiqasi.	52
“Etikcham” Qambar Ota sheʻri, D. Omonullayeva musiqasi.	55
“Aqlli qiz” A. Haydarov sheʻri va musiqasi.	57
“Archa bayrami” A. Rahmat sheʻri, I. Akbarov musiqasi.	59
“Sogʻlom avlod qoʻshigʻi” S. Barnoyev sheʻri, Sh. Yormatov musiqasi.	61
“Buvijonim” Y. Suyunov sheʻri, D. Omonullayeva musiqasi.	64
“Navroʻzim – shoʻx sozim” H. Rahmat sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi	66
“Oy boʻlamiz – toy boʻlamiz” S. Barnoyev sheʻri, H. Rahimov musiqasi.	68
“Handalak” P. Moʻmin sheʻri, D. Omonullaeva musiqasi.	70
“Muzqaymoq” X. Qayumov sheʻri, A. Mansurov musiqasi.	73
“Kuylaymiz” A. Haydarov soʻzi va musiqasi.	75
“Diyor madhi” H. Rahmat sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	77
“Aziz boʻston – Oʻzbekiston” M. Mirzo sheʻri, D. Omonullayeva musiqasi.	79
“Gullar manim kulganim” P. Moʻmin sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	81
“Gul terdi gullar” P. Moʻmin sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	84
“Qoʻzichogʻim oʻyinchoq” K. Botirov sheʻri, A. Mansurov musiqasi.	86
“Bobom qahramon” A. Haydarov soʻzi va musiqasi.	89
“Shaftoliga savolim” P. Moʻmin sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	91
“Nisholda” R. Tolib sheʻri, D. Omonullaeva musiqasi.	93
“Yaxshi bola” P. Moʻmin sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	95
“Biz askarmiz” I. Rahmon sheʻri, N. Norxoʻjayev musiqasi.	98
“Boychechak” Sh. Yormatov qayta ishlagan.	100
“Oʻzbek bolalarimiz” A. Haydarov soʻzi va musiqasi.	103
“Aziz ustozlar” Toʻlqin sheʻri, S. Boboyev musiqasi.	105
“Bolalarning koʻzlari” Qambar Ota sheʻri, M. Otajonov musiqasi.	108
“Onajonim” N. Nurbek sheʻri S. Abramova musiqasi.	111
“Kim epchil-y, kim chaqqon” A. Obidjon sheʻri, A. Mansurov musiqasi.	113
“Quyosh bilan suhbat” X. Qayum sheʻri, A. Mansurov musiqasi.	115
“Sharq taronalati” U. Azim sheʻri, D. Omonullaeva musiqasi.	118
“Oʻzbekiston Onajon” Qambar Ota sheʻri, M. Otajonov musiqasi.	122
“Tulpor” U. Azim sheʻri, M. Maxmudov musiqasi.	125
“Qorbobo” A. Haydarov soʻzi va musiqasi.	130
“Hur Vatanim farzandiman” A. Haydarov soʻzi va musiqasi.	133
III- QISM. MUSIQA TINGLASH	
“Olmacha fnor” N. Norxoʻjayev fortepiano uchun moslashtirgan.	136
“Qari navo” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	137
“Andijon polkasi” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	138
“Yurish marsi” F. Nazrov musiqasi.	139
“Chitti gul” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	140

“Do‘loncha” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	140
“Chertmak” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	141
“Yallama yorim” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	142
“Dilxiroj” O‘zbek xalq kuyi.	143
“Norim - norim” Xorazm xalq kuyi.	144
“Asp bo‘laman” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	145
“Qashqarcha” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	146
“Marsh” D. Omonullaeva musiqasi.	147
“Bahor valsi” M. Mirzayev musiqasi.	148
“Usmoniya” O‘zbek xalq kuyi.	150
“Namanganning olmasi” H. Raximov fortepiano uchun moslashtirgan.	152
“Vals” P. Chaykovskiy musiqasi.	153
“Rondo” V.A.Motsart musiqasi	156
GLOSSARIY	160
TEST	164
MUNDARIJA	177

СОДЕРЖАНИЕ

ВСТУПЛЕНИЕ	
I-ЧАСТЬ	
Особенности предмета Школьный репертуар	7
Роль школьного репертуара в организации и проведении уроков музыки	7
Методика преподавания предмета Школьный репертуар	8
Образовательное и воспитательное значение предмета Школьный репертуар	9
Школьный репертуар и музыкальная грамота	9
Использование школьного репертуара во внеклассной деятельности	10
Исполнение школьного репертуара на различных концертах	11
Школьный репертуар в творчестве композиторов	11
Мутал Бурханов	13
Юнус Ражабий	14
Мухтор Ашрафий	15
Мухаммаджон Мирзаев	16
Дони Зокиров	17
Гафур Кадыров	18
Фаттох Назаров	19
Собир Бобоев	20
Тулкин Тошматов	21
Комил Кенжаев	22
Шермат Ёрматов	23
Хабибулла Рахимов	24
Фарход Алимов	25
Надим Норхужаев	26
Рустам Абдуллаев	27
Аваз Мансуров	28
Дилором Амануллаева	29
Ахмад Хайдаров	30
Хуршида Турсунова	31
II-ЧАСТЬ. РЕПЕРТУАР	
“Гимн Республики Узбекистан” стихи А. Арипова, М. музыка М. Бурханова	33
“Ватанжоним - Ватаним” стихи П. Мумина, музыка Д. Амануллаевой	37
“Олма” стихи П. Мумина, музыка Д. Амануллаевой	38
“Куз” стихи Н. Рuzимухамедова, музыка С. Абрамовой	40
“Пианино” стихи М. Зайнитдиновой, музыка Ж. Нажмиддинова	42
“Дилоромнинг кўшиғи” стихи П. Мумина, музыка Д. Амануллаевой.	44
“Неваралар кўшиғи” стихи С. Барноева, музыка Н. Норхужаева	46
“Салом берган болалар” стихи П. Мумина, музыка Н. Норхужаева	47
“Бахтли эркатой” стихи Х.Мухаммада, музыка Т.Тошматова	49

“Чилдирма” стихи П. Мумина, музыка Д. Амануллаевой	50
“Айиқполвонлар боғчаси” стихи Х.Мухаммада, музыка Т.Тошматова	52
“Этикчам” стихи Қамбар Ота, музыка Д. Амануллаевой	55
“Ақлли қиз” стихи и музыка А. Хайдарова	57
“Арча байрами” стихи А. Рахмата, музыка И.Ақбарова	59
“Соғлом авлод қўшиғи” стихи С. Барноева, музыка Ш. Ёрматова	61
“Бувижоним” стихи Й. Суюнова, музыка Д. Амануллаевой	64
“Наврўзим – шўх созим” стихи Х.Рахмата, музыка музыка Н. Норхужаева	66
“Ой бўламиз – той бўламиз” стихи С. Барноева , музыка Х. Рахимова	68
“Ҳандалак” Стихи П. Мумина, музыка Д. Амануллаевой.	70
“Музқаймоқ” стихи Х. Каюмова, музыка А. Мансурова	73
“Куйлаймиз” стихи и музыка А. Хайдарова	75
“Диёр мадҳи” стихи Х. Рахмата, музыка Н. Норхужаева	77
“Азиз бўстон – Ўзбекистон” стихи М. Мирзо, музыка Д. Амануллаевой	79
“Гуллар маним кулганим” стихи П. Мумина, музыка Н. Норхужаева	81
“Гул терди гуллар” стихи П. Мумина, музыка Н. Норхужаева	84
“Қўзичоғим уйинчоқ” стихи К. Ботирова, музыка А. Мансурова	86
“Бобом қахрамон” стихи и музыка А. Хайдарова	89
“Шафтолига саволим” стихи П. Мумина, музыка Н. Норхужаева	91
“Нишолда” стихи Р. Толиба, музыка Д. Амануллаевой.	93
“Яхши бола” стихи П. Мумина, музыка Н. Норхужаева	95
“Биз аскармиз” стихи И. Рахмона, музыка Н. Норхужаева	98
“Бойчечак” обработка Ш. Ёрматова	100
“Ўзбек болаларимиз” стихи и музыка А. Хайдарова	103
“Азиз устозлар” стихи Тулкина, музыка С. Бобоева	105
“Болаларнинг кўзлари” стихи Камбар Ота, музыка М. Атаджанова	108
“Онажоним” стихи Н. Нурбека, музыка С. Абрамовой	111
“Ким эпчил-у, ким чаққон” стихи А. Обиджона, музыка А. Мансурова	113
“Қуёш билан суҳбат” стихи Х. Каюмова, музыка А. Мансурова	115
“Шарқ тароналари” стихи У. Азим, музыка Д. Амануллаевой.	118
“Ўзбекистон Онажон” стихи Камбар Ота, музыка М. Атаджанова	122
“Тулпор” стихи У. Азим, музыка М. Махмудова	125
“Қорбобо” стихи и музыка А. Хайдарова	130
“Хур Ватан фарзандиман” стихи и музыка А. Хайдарова	133
III- ЧАСТЬ. ПРОСЛУШИВАНИЕ МУЗЫКИ	
“Олмача анор” переложение для фортепиано Н. Норхужаева	136
“Қари наво” переложение для фортепиано Х. Рахимова	137
“Андижон полькаси” переложение для фортепиано Х. Рахимова	138
“Юриш марши” музыка Ф. Назарова	139
“Читти гул” переложение для фортепиано Х. Рахимова	140
“Дўлонча” переложение для фортепиано Х. Рахимова	140
“Чертмак” переложение для фортепиано Х. Рахимова	141

“Яллама ёрим” переложение для фортепиано Х. Рахимова	142
“Дилхирож” узбекская народная мелодия	143
“Норим - норим” Хarezмская народная мелодия	144
“Асп бўламан” переложение для фортепиано Х. Рахимова	145
“Қашқарча” переложение для фортепиано Х. Рахимова	146
“Марш” музыка Д. Амануллаевой.	147
“Бахор вальси” музыка М. Мирзаева	148
“Усмония” узбекская народная мелодия	150
“Наманганнинг олмаси” переложение для фортепиано Х. Рахимова	152
“Вальс” музыка П. Чайковского	153
“Рондо” музыка В.А.Моцарта	156
ГЛОССАРИЙ	160
ТЕСТ	164
СОДЕРЖАНИЕ	177

Mirshayev Ulug‘bek Muzafarovich

MAKTAB REPERTUARI

o‘quv qo‘llanma

<i>Muharrir:</i>	<i>A. Qalandarov</i>
<i>Texnik muharrir:</i>	<i>G. Samiyeva</i>
<i>Musahhih:</i>	<i>Sh. Qahhorov</i>
<i>Sahifalovchi:</i>	<i>M. Ortiqova</i>

Nashriyot litsenziyasi AI № 178. 08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 21.09.2021. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog‘ozi. Bosma tobog‘i 22,5. Adadi 100. Buyurtma №300.

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ
“Durdona” nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko‘chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

“Sadridin Salim Buxoriy” MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko‘chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45

